

2019

Rekening

Gemeente Nederweert

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
6031 VR Nederweert

Postadres:
Postbus 2728
6030 AA Nederweert
Telefoon: (0495) 677 111 of 14 0495

Fax: (0495) 633 245
E-mail: info@nederweert.nl
Website: www.nederweert.nl

Inhoudsopgave

1.	Algemeen.....	3
1.1	Voorwoord.....	4
1.2	Financieel resultaat	5
1.3	Analyse financieel resultaat	5
1.4	Voorstel tot bestemming resultaat	6
2.	Jaarverslag.....	7
2.1	Programmaverantwoording	8
2.2	Paragrafen	56
3.	Jaarrekening	113
3.1	Overzicht van lasten en baten.....	114
3.2	Toelichting op overzicht van lasten en baten	122
3.3	Balans en toelichting	138
4.	Bijlagen	161
4.1	Bijlage I: Staat van reserves en voorzieningen.....	162
4.2	Bijlage II: Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen	164
4.3	Bijlage III: Bijlagen taakvelden.....	165

1. Algemeen

1.1 Voorwoord

Bij de presentatie van deze jaarrekening en jaarverslag legt het college van B&W verantwoording af aan de gemeenteraad voor het gevoerde beleid over 2019.

Met een omvang van ongeveer € 40 miljoen zijn de meeste taakstellingen en ambities gerealiseerd. Het jaarrekeningresultaat bedraagt € 243.290 positief. Hiermee blijven we binnen een afwijking van kleiner van 1% ten opzichte van de totale begroting.

Op de diverse onderdelen zijn positieve en negatieve afwijkingen te melden.

De structurele effecten van de jaarrekening op de meerjarenbegroting is beperkt.

In het jaarverslag leest u binnen de diverse programma's en paragrafen de gerealiseerde voortgang terug. Met daarbij de missie, de relatie met het bestuursprogramma, de trends en ontwikkelingen en de daarbij horende kosten en baten.

In de deelprogramma's beschrijven we wat we wilden bereiken en wat we daadwerkelijk hebben gedaan. Met daarbij ook een tijdshorizon.

De jaarrekening en jaarverslag wordt in dezelfde vergadering door uw raad behandeld met de andere relevantie p&c-producten, zoals de berap I, de kadernota en de midterm-review.

1.2 Financieel resultaat

De jaarrekening 2019 sluit af met een positief resultaat van € 243.290. Onderstaande treft u een overzicht van de baten en lasten per programma en de overige componenten zoals de BBV dat voorschrijft.

Programma omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
0 Bestuur, participatie en dienstverlening	1.926.431	-184.203	1.742.228
1 Veiligheid en handhaving	1.588.892	-195.186	1.393.705
2 Verkeer en vervoer	2.764.025	-328.244	2.435.780
3 Economie	741.827	-220.064	521.763
4 Onderwijs	1.260.639	-149.160	1.111.479
5 Sport, cultuur en recreatie	3.611.158	-648.136	2.963.022
6 Sociaal domein	15.100.445	-2.545.553	12.554.892
7 Volksgezondheid en milieu	4.624.665	-3.885.403	739.261
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en st	6.625.838	-5.041.840	1.583.998
Algemene dekkingsmiddelen	-	-30.092.683	-30.092.683
Overhead	5.903.348	-29.009	5.874.339
Heffing Vpb	-112.199	-	-112.199
Bedrag onvoorzien	-	-	-
Saldo van baten en lasten	44.035.068	-43.319.483	715.585
Mutaties reserves	2.100.033	-3.058.908	-958.875
Gerealiseerd resultaat	46.135.101	-46.378.391	-243.290

1.3 Analyse financieel resultaat

Het resultaat van wordt veroorzaakt door diverse tekorten en restanten. De grootste (> € 25.000) afwijkingen ten opzichte van de begroting hebben zich gemanifesteerd op onderstaande taakvelden. De toelichting op taakvelden kunt u aan de hand van het nummer/omschrijving raadplegen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten (zie onderdeel 3.2 Toelichting op overzicht van baten en lasten).

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot na wijziging 2019	Rekening 2019	Verschil
0.1	Bestuur	1.085.342	1.218.499	-133.157
0.10	Mutaties reserves	-661.737	-958.875	297.138
0.2	Burgerzaken	395.010	343.612	51.398
0.4	Ondersteuning organisatie	5.925.542	5.874.339	51.203
0.5	Treasury	-1.443.843	-1.518.644	74.801
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen	-23.850.266	-24.287.979	437.713
0.8	Overige baten en lasten	143.684	68.618	75.066
0.9	Vennootschapsbelasting	-56.219	-112.199	55.980
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.261.127	1.204.175	56.952
1.2	Openbare orde en Veiligheid	301.591	189.531	112.060
2.1	Verkeer, wegen en water	2.539.896	2.435.780	104.116
3.1	Economische ontwikkeling	512.058	470.042	42.016
5.2	Sportaccommodaties	927.442	803.865	123.577
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.003.764	929.131	74.633
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.424.055	1.915.796	508.259
6.3	Inkomensregelingen	814.194	888.069	-73.875
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.239.819	2.415.407	-175.588
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.517.000	3.263.248	-746.248
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-140.292	-112.435	-27.857
7.2	Riolering	-134.493	-357.700	223.207
7.3	Afval	-209.135	45.244	-254.379
8.1	Ruimtelijke Ordening	445.772	380.374	65.398
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-37.556	868.408	-905.964
8.3	Wonen en bouwen	363.891	282.003	81.888

1.4 Voorstel tot bestemming resultaat

Het rekeningresultaat van 2019 is € 243.290 positief.
Voorgesteld wordt om een resultaat bestemming te doen voor € 237.098 t.b.v. Klimaatakkoord. In het kader van het Klimaatakkoord ontvangen we een totaal bedrag van € 237.098 voor het opstellen van de Transitievisie Warmte, het opzetten van Energieloketten om bewoners en particuliere gebouweigenaren de komende periode goed te informeren en voor het opstellen van uitvoeringsplannen op wijkniveau. Dit bedrag hebben wij in 2019 ontvangen terwijl de uitvoering en uitgaven in 2020 e.v. zullen plaatsvinden.

Voor het restant van het rekeningresultaat wordt vastgesteld om het bedrag van € 6.192 toe te voegen aan de algemene reserve.

2. Jaarverslag

2.1 Programmaverantwoording

Programma 0: Bestuur, participatie en dienstverlening

Missie

Met dit programma streeft het bestuur van de gemeente Nederweert naar bestuurskrachtig optreden op strategisch niveau. In 2017 is op interactieve wijze een strategische agenda 2020 vastgesteld. Deze strategische agenda dient als afwegingskader bij keuzes voor toekomstig beleid. In deze bestuursperiode wordt deze herijkt.

Relatie bestuursprogramma

We zijn een open, transparant en toegankelijk bestuur.

Waar ruimte ligt, pakken we taken gezamenlijk op met de gemeenschap. Van de gemeente vraagt dit een andere rol dan tot nu toe gebruikelijk was. Hierdoor maken we, gemeentebreed over alle beleidsvelden gebruik van de kennis en kunde van onze inwoners.

We geven vanaf de start openheid over onze werkwijze, over de processen die we in gang zetten, de afwegingen die we maken en de uiteindelijke besluitvorming. We leggen keuzes en besluiten uit en verantwoorden ons daarvoor aan onze inwoners.

Financieel gezien staat de gemeente er goed voor. We blijven de komende jaren inzetten op een gezond financieel en stabiel beleid. Financieel gezien blijven we inzetten op deugdelijkheid, zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten. We zijn schuldenvrij en hebben de ambitie om dit te blijven.

Trends en ontwikkelingen

- In toenemende mate kiezen mensen ervoor, om zowel op individueel als op groepsniveau meer gefocust zijn op zichzelf of op hun groep evenals hun eigen ideeën en belangen. De verschillen tussen groepen tekenen zich scherper af.
- Voorspellingen in demografische ontwikkelingen; toename van vergrijzing en ontgroening komt nog niet tot uitdrukking in bevolkingscijfers.
- Overheidsparticipatie vraagt om een bestuursstijl, waarbij we de mensen centraal stellen en verbinding opzoeken met inwoners.
- We professionaliseren onze dienstverlening door het leveren van kwaliteit, redeneren van buiten naar binnen, integer handelen. En we maken gebruik van moderne technologieën.
- Om bestuurskrachtig te blijven zoeken we de samenwerking actief op. Inhoudelijk, zoals op onderdelen van de drie decentralisaties en de samenwerking midden Limburg (SML). Dat doen we ook op ondersteunende bedrijfsvoeringstaken (ICT NML, BsGW en ECGeo).

Samenwerking

In het kader van strategische samenwerking neemt Nederweert deel in de volgende verbonden partijen:

- BNG
- BsGW
- ICT NML
- ECGeo
- CBL vennootschap B.V.
- Enexis Holding B.V.
- CSV Amsterdam B.V.
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
- Verkoop vennootschap B.V.
- Vegal

BNG draagt door gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Door deelname in BsGW wordt op een efficiënte wijze invulling gegeven aan de uitvoering van het lokale heffingenbeleid.

De toetreding tot ICTNML middels WGR regeling geeft invulling aan een toekomstbestendige stabiele ICT infrastructuur welke randvoorwaardelijk is voor onze dienstverlening.

De toetreding tot de WGR regeling ECGeo geeft invulling aan kwalitatief hoogwaardige Geo gegevens (Geo-informatie is de term voor informatie met een ruimtelijke component (locatie))

In de periode 1990 tot 2000 heeft Essent CBL-contracten (cross border lease) met Amerikaanse investeerders afgesloten. Het CBL- fonds zelf is niets meer dan een bankrekening die wordt aangehouden bij een gerenommeerde bank waarop het afgesproken bedrag is gestort en aangehouden.

Enexis Holding N.V. is ontstaan na invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON). Het netbeheer is gesplitst van de productie en leveringstak van Essent. Op basis van de wet worden de publieke aandeelhouders van Essent NV voor hetzelfde aandelenpercentage aandeelhouder van Enexis Holding N.V.

CSV Amsterdam B.V. betreft het escrow- fonds voor de verkoop van de aandelen van Attero. Essent is sinds 30 september 2009 100% onderdeel van RWE, één van Europa's vijf belangrijkste energiebedrijven.

De doelstelling van Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. is het afhandelen de rechten en plichten uit de verkoop van N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ) aan RWE.

Limburgse gemeenten als aandeelhouders van bovenvermelde nutsbedrijven worden vertegenwoordigd via de vereniging van gemeentelijke aandeelhouders, VEGAL.

Voor nadere informatie over deze samenwerkingen verwijzen wij naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

In dit programma werken wij onze missie uit in de onderdelen:

- 0.1 Dienstverlening
- 0.2 Burgerbetrokkenheid
- 0.3 (Eu)Regionale samenwerking
- 0.4 Strategische agenda

Wat heeft het gekost?

Programma 0. Bestuur, participatie en dienstverlening	Begroting voor Rekening 2018	Begroting na wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	8.514.436	9.361.719	9.663.000	9.817.614
Baten	-29.277.613	-28.201.291	-32.196.582	-33.292.256
Saldo	-20.763.177	-18.839.572	-22.533.582	-23.474.642

Programma 0: Bestuur, participatie en dienstverlening

Deelprogramma: 0.1 Dienstverlening

Wat wilden we bereiken?

Dienstverlening is en blijft de rode draad binnen onze organisatie en is geënt op welke wijze wij “onze” diensten aan de klant aanbieden en hoe deze klant de service beoordeelt. Daarmee bedoelen we dus niet alleen het afgeven van een paspoort aan de balie of het beantwoorden van een telefoongesprek in het klantcontact centrum. Het gaat over alle diensten en relaties met individuele burgers, bedrijven en instellingen.

We denken vanuit de leefwereld van onze klant en niet vanuit onze eigen systemen. We stellen de klant centraal bij de inrichting van onze dienstverlening. We organiseren de meest optimale klantreis naar het gewenste product of dienst. De daarvoor benodigde systemen zijn ondersteunend en niet leidend.

Medewerkers zijn klantgericht en moeten een houding hebben waarbij ze meedenken, creativiteit tonen en belemmeringen waar mogelijk wegnemen. We denken in kansen, mogelijkheden en oplossingen.

De gemeente is via bestaande communicatiekanalen bereikbaar, zodat bewoners, ondernemingen en instellingen hun zaken met de gemeente snel kunnen regelen. Onze houding, gedrag als techniek zijn zoveel mogelijk afgestemd op de behoeften van de klant.

Om onze dienstverlening te verbeteren hebben we in het eerste kwartaal van 2019 door middel van het Mystery Guest onderzoek een nulmeting naar de bereikbaarheid van enkele van onze communicatiekanalen gedaan. De tweede meting staat gepland voor de eerste helft van 2020. In maart en mei zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement, Provinciale Staten en waterschappen gehouden. Deze zijn goed en zorgvuldig verlopen. In het derde kwartaal zijn we gestart met een onderzoek naar de openingstijden van het gemeentehuis in relatie tot burgerbezoeken. Daarnaast is de mogelijkheid onderzocht om het thuisbezorgen van reisdocumenten mogelijk te maken. In de eerste helft van 2020 willen we hiermee van start gaan.

In 2019 is een nieuw reserveringssysteem voor Sportcentrum de Bengelinge ingevoerd. Komend jaar doen we onderzoek om toegang op afstand mogelijk te maken.

De doorontwikkeling van de dienstverlening zal ook de komende jaren samen te vatten zijn in vier uitgangspunten:

1. Houding: service- en oplossingsgericht,
2. Digitale overheid: zelfregie voor de klant,
3. Kwaliteit: de basis op orde,
4. Klanttevredenheid: goede en gemakkelijke service!

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Blijvende aandacht voor de aanbevelingen van het onderzoek “Mystery guest” de enquête “Waar staat je gemeente” en het onderzoek van de rekenkamer “Digitale dienstverlening”.	Gereed Continu
2. Monitoring van het klantcontactstelsel en acties aan verbinden.	Continu
3. Monitoring van het meldingssysteem en acties aan verbinden.	Continu
4. De verdere doorontwikkeling van de E-formulieren.	Continu
5. Het verbeteren van de werkprocessen en de verdere digitalisering.	Continu
6. Verdere kanaalsturing (meer op afspraak)	Continu
7. De openingstijden monitoren op basis van al bestaande bezoeken en sturen op kanaalsturing bij avondopstelling (op afspraak).	Continu
8. Avondopstelling onderzocht en gewijzigd	Afgerond
9. Thuisbezorgen reisdocumenten	2020
10. Verbeteren meldingsproces openbare ruimte	2020
11. Oriënteren op alternatieven WhatsApp	2020
12. Nieuw (online) reserveringssysteem Sportcentrum de Bengelinge	Afgerond
13. Mogelijk maken van toegang op afstand van Sportcentrum de Bengelinge	2020
14. Verkiezingen Europees Parlement, Provinciale Staten en Waterschappen.	Afgerond
15. Uitvoeren van audits op gebied van informatiebeveiliging en privacy	Continu

Programma 0: Bestuur, participatie en dienstverlening

Deelprogramma: 0.2 Burgerparticipatie

Wat wilden we bereiken?

- Gedragen beleid ontwikkelen door burgers te betrekken bij het beleidsvormingsproces. Dat gebeurt bij beleid waarbij grote belangen van inwoners zijn gemoeid, waar het onderwerp (maatschappelijk) gevoelig ligt en er ruimte is voor de inbreng van participanten.
- Burgers en maatschappelijke organisaties die zich gestimuleerd en ondersteund voelden bij de totstandkoming en realisatie van initiatieven.
- Een verbeterde samenwerking tussen de gemeente en burgers en/of maatschappelijke organisaties door elkaar actief op te zoeken en het gesprek aan te gaan.
- Een zelfredzame burger die eigen verantwoordelijkheid neemt, deelneemt aan overheidsinitiatieven en zelf initiatieven te ontplooit

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Gereed

1. We maakten de beweging van een verticaal gemeentebestuur (top down) naar een meer horizontaal bestuur waar we de dialoog aan gingen met onze burgers om kennis en ideeën op te halen voor openbaar beleid. We vroegen burgers om hun mening wat betreft de inrichting openbaar groen, de totstandkoming van de omgevingsvisie en het beleid rond de huisvesting van arbeidsmigranten.	2019
2. Subsidies voor burgerinitiatieven werden actief gecommuniceerd (vb; beste idee)	2019
3. We (onder)steunden en faciliteren burgerinitiatieven zoals 'Bengele beweegt', 'Stichting Activiteiten Leveroy' en 'Doospel verenigt'.	2019
4. We voerden het gesprek in de kernen via de dorpsraden of rechtstreeks met betrokken burgers.	2019
5. Waar wettelijk ruimte lag, pakten we taken gezamenlijk op met de gemeenschap. Van de gemeente vroeg dit een andere rol dan tot nu toe gebruikelijk was. We maakten gemeentebreed over alle beleidsvelden gebruik van de kennis en kunde van onze inwoners. Een toelichting op deze aanpak met concrete voorbeelden staan benoemd in paragraaf 5. Bedrijfsvoering.	2019
6. Input van belangengroeperingen, de verenigingen en andere stakeholders haalden we op voordat we een besluit namen.	2019
7. We maakten een strategisch communicatiebeleid dat de bouwsteen van Buiten naar binnen vertaalde naar een proactieve rol van communicatie vooraan in het beleidsvormingsproces.	2019
8. De werkgroep maakte een start met het live uitzenden van raadsvergaderingen. De planning is voor het zomerreces de eerste raadsvergadering live uit te zenden.	2019

Programma 0: Bestuur, participatie en dienstverlening

Deelprogramma: 0.3 (Eu)Regionale samenwerking.

Wat wilden we bereiken?

Door middel van (Eu)regionale samenwerking speelt de gemeente in op veranderingen in de omgeving. Vanuit het oogpunt van het verbeteren van de klantgerichtheid, verhoging van kwaliteit, vermindering kwetsbaarheid en kostenbesparing (4 k's) dient samenwerking een meerwaarde te hebben.

Voor nadere informatie over de verschillende samenwerkingsvormen verwijzen wij naar de algemene toelichting op samenwerking bij de afzonderlijke programma's en paragraaf 5 Bedrijfsvoering en paragraaf 6 Verbonden partijen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Samengewerkt op het gebied van economie, wonen, mobiliteit, landbouw en natuur, toerisme en recreatie, energie en euregio in de Samenwerking Midden-Limburg (SML).	Gereed Continu
2. Opstellen en uitvoeren POL uitwerkingen wonen, werklocaties, landbouw, energie en vrijetijdseconomie met SML.	Continu
3. Uitvoering gegeven aan de Agenda van Midden Limburg.	Continu
4. Uitvoering gegeven aan de economische uitvoeringsagenda Keyport 2020	2020
5. Samen met SML en regio Venlo ingezet op kennis delen, lobby en branding in de euregio. Het gaat hierbij om de thema's arbeidsmarkt, duurzaamheid, vrije tijdseconomie, leefbaarheid in het landelijk gebied, economie en demografie.	Continu

Programma 0: Bestuur, participatie en dienstverlening

Deelprogramma: 0.4 Strategische Agenda

Wat wilden we bereiken?

Nederweert wil op strategisch niveau bestuurskrachtig opereren. Daarom heeft zij in 2017 de Strategische Visie 2020 herijkt en geactualiseerd in de vorm van een Strategische Agenda.

De tijd waarin een overheid dacht 20 jaar visionair alles omvattend vooruit te kunnen plannen ligt definitief achter ons. De digitale revolutie die zich aan ons voordoet heeft meer impact en verandert de samenleving vele malen sneller van karakter en cultuur dan de industriële revolutie van destijds.

Tegelijkertijd blijft de behoefte aanwezig van inspirerende vergezichten en een nieuwe plaatsbepaling van plaatsgenoten en overheid ten opzichte van elkaar. Wij hebben die twee gegevens met elkaar verweven door gaandeweg consequent te gaan spreken over de "herijking van de strategische agenda". In deze raadsperiode gaan we dit wederom uitvoeren. De effecten van de Corona-crisis hebben zich eerst in 2020 geopenbaard. Ook de effecten van al de gevolgen hiervan betrekken we bij een nieuwe herijking.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. In de raad van 14 november 2017 is de Strategische Agenda vastgesteld. De uitvoering en implementatie ervan zal plaatsvinden binnen de andere programma's van de begroting.

Gereed
2018
e.v.

Programma 1: Veiligheid en handhaving

Missie

Met dit programma streeft de gemeente Nederweert naar een aantrekkelijke, leefbare en veilige gemeente om te wonen. De steekwoorden 'veilig' en 'leefbaarheid' worden in de visie in relatie gezien met een na te streven bovengemiddelde woonkwaliteit waarbij het behoud en verbeteren van een veilige woon- en leefomgeving voorop staat. Dit wordt bereikt door een actieve overlastaanpak en het voorkomen en bestrijden van de onzichtbare georganiseerde criminaliteit die ook in onze gemeente in verschillende vormen aanwezig is.

Relatie bestuursprogramma

Veiligheid is een van de kernwaarden waar we onze besluiten aan toetsen. We zien meer toe op het naleven van regels als veiligheid en gezondheid in gedrang komt en zorgen voor consequente handhaving. We stellen geen regels op die we niet kunnen handhaven. Buurtpreventie vinden we belangrijk en we betrekken inwoners bij veiligheidsprojecten.

Trends en ontwikkelingen

- Het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 wordt wederom in nauwe samenwerking met de gemeente Weert en Leudal uitgevoerd.
- Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit is in allerlei vormen aanwezig in gemeenten maar niet altijd direct zichtbaar. Het is van belang hier beeld en vat op te krijgen.
- Een stijging van het aantal bibob-casussen en toetsingen conform het gemeentelijk bibob-beleid.
- Door de nieuwe focus op het thema Ondernijning komen meer signalen en concrete casussen naar voren die vragen om een daadkrachtige aanpak van het gemeentebestuur en haar partners.

Samenwerking

In het kader van strategische samenwerking neemt Nederweert deel in de volgende verbonden partijen/samenwerkingen:

- Veiligheidsregio Limburg-Noord
- RIEC Limburg
- RUD

Door deelname in de Veiligheidsregio wordt op een efficiënte wijze invulling gegeven aan de uitvoering van het veiligheidsbeleid en uitvoering van rampenbestrijding.

Onder het samenwerkingsverband van het RIEC Limburg werken ketenpartners integraal op verschillende niveaus aan casuïstiek op het gebied van ondermijnende criminaliteit. Ook faciliteert het RIEC gemeenten met advies.

Binnen de RUD voeren we taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen het omgevingsrecht. Dat doen we op een professionele en zo uniform mogelijke wijze.

In dit programma werken wij onze missie uit in de onderdelen:

- 1.1 Integrale veiligheid
- 1.2 Aanpak Ondernijning
- 1.3 Handhaving

Wat heeft het gekost?

Programma 1. Veiligheid en handhaving	Rekening 2018	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	1.463.456	1.295.165	1.595.557	1.588.892
Baten	-71.979	-23.606	-32.839	-195.186
Saldo	1.391.477	1.271.559	1.562.718	1.393.705

Programma 1: Veiligheid en handhaving

Deelprogramma: 1.1 Integrale veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Met dit deelprogramma streeft de gemeente Nederweert naar;

- een structurele afname van de aantasting van de veiligheid
- het verkleinen van de veiligheidsrisico's
- het actief betrekken van de burger bij veiligheidsprojecten
- het verminderen van gevoelens van onveiligheid bij burgers

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. In 2019 wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 dat in samenwerking met de gemeenten Weert en Leudal is opgesteld. In dit plan zijn de beleidskaders en de concrete activiteiten beschreven die op het niveau van het robuust basisteam (RBT Weert-Nederweert-Leudal) worden uitgevoerd.	Gereed Continu
2. We werken in 2019 informatie gestuurd, doelgericht en pragmatisch. Er is aandacht voor de lokale problematieken. Acties worden op maat ingezet in iedere gemeente waarbij zoveel mogelijk acties gezamenlijk met Leudal en Weert worden opgepakt.	Continu
3. De speerpunten voor het begrotingsjaar 2019 zijn de thema's Ondernijning, High Impact Crimes (woninginbraken), horizontale fraude en het door ontwikkelen van burgerparticipatie.	2019
4. Er vindt periodiek verantwoording over het integrale veiligheidsbeleid plaats aan het gemeentebestuur.	Continu
5. Het tweede deel van 2019 heeft de bouw van de nieuwe brandweerkazerne plaatsgevonden. Voor Nederweert is dit de manier om het dekkingspercentage en de brandweezorg te verbeteren.	2020

Programma 1: Veiligheid en handhaving

Deelprogramma: 1.2 Aanpak Ondernijning

Wat wilden we bereiken?

Met dit deelprogramma gaan we optreden als één gezamenlijke overheid met onze ketenpartners Politie, Belastingdienst, RIEC, Douane en de Voedsel en Warenautoriteit door:

- Integraal samen te werken
- Elkaar te versterken in de preventieve- en repressieve aanpak
- Casuïstiek te verrijken en te veredelen met alle beschikbare informatie
- De inzet van bestuursrechtelijke maatregelen (o.a. Damoclesbeleid, Bibob)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Er is een animatiefilmpje, folder en meldkaart ontwikkeld en verspreid in de gemeente. Ook is een online meldpunt op onze website ingericht. Dit heeft geleid tot een betere informatiepositie en (externe) bewustwording.
2. In alle teams is uitleg gegeven over ondernijning en het herkennen van signalen. Hiermee is de interne informatiehuishouding verbeterd en bewustwording gecreëerd zodat signalen actief gedeeld worden tussen verschillende afdelingen.
3. In 2019 zijn risico-adressen preventief gescreend en is casuïstiek integraal opgepakt. Er zijn een aantal bibob-toetsen en de periodieke maandelijkse flexcontroles met ketenpartner(s) uitgevoerd.
4. Er is een prototype van een analysetool ontwikkeld voor meer zicht te krijgen op risicopanden, hotspots en vormen van criminaliteit in het buitengebied. Er is een aanbestedingsprocedure gestart voor de aanschaf en doorontwikkeling van dit datasysteem.
5. Nieuwe ontwikkelingen zijn actief gevolgd om faciliterende branches en criminele gelegenheidsstructuren te herkennen en maatwerk barrières op te werpen om criminelen te weren in onze gemeente.

Programma 1: Veiligheid en Handhaving

Deelprogramma: 1.3 Handhaving

Wat wilden we bereiken?

Met dit deelprogramma streeft het bestuur van de gemeente Nederweert naar een prettige woon-, leef-, en werkomgeving:

- Waarborgen bieden voor veiligheid, gezondheid en leefbaarheid
- Rechtsongelijkheid voorkomen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. We hebben een uitvoeringsprogramma (UP), tevens van toepassing voor de RUD-taken, voor 2019 opgesteld en uitgevoerd. Het programma is gebaseerd op een, in RUD verband, opgestelde probleemanalyse en een adequaat uitvoeringsniveau.	Gereed Continu
2. We zorgen voor een resultaatgerichte sturing op beleid en uitvoering. Het uitvoeringsprogramma voor 2019 is daarom gebaseerd op het in 2018 vastgestelde beleid voor taken op gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In de UP's spelen we jaarlijks in op actuele thema's die onze aandacht nodig hebben.	Continu
3. We hebben de Wabo-taken uitgevoerd in overeenstemming met de kwaliteitsverordening van 2016 van de raad.	Continu
4. We zijn bezig geweest met de aanschaf van een gezamenlijke ICT-voorziening met de RUD-partners. Zo spelen we in op de noodzaak om binnen het fysieke domein samen: - processen af te stemmen - informatievoorziening te standaardiseren - aan te sluiten op landelijke voorzieningen Afronding implementatie	2019 Eind 2020
5. In 2019 heeft een evaluatie plaatsgevonden naar het functioneren van de RUD sinds januari 2018. In 2020 worden acties bepaald om het functioneren waar nodig te verbeteren.	2020

Programma 2: Verkeer en vervoer

Missie

Het creëren van een veilige en duurzame infrastructuur voor alle inwoners en gasten van Nederweert.

Relatie bestuursprogramma

We creëren een veilige en duurzame infrastructuur voor alle inwoners en gasten van Nederweert met het accent op de kwetsbare verkeersdeelnemer (fietsers, ouderen, kinderen en mindervaliden). We stimuleren hiermee het fietsverkeer wat bijdraagt aan de gezondheid van onze inwoners. Hiertoe stellen wij een mobiliteitsplan op. Burgers, bedrijven, maatschappelijke partners en andere betrokkenen worden uitgenodigd met ons mee te denken. Nederweert houden we optimaal bereikbaar voor onze inwoners en bedrijven.

Trends en ontwikkelingen

- We stellen een (modulair) mobiliteitsplan op met aandacht voor verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid:
- Wij gaan in de toekomst werken met adaptief beheer voor het beheer van de wegen. Adaptief wegbeheer is erop gericht voor de korte en lange termijn een programma te maken waarmee de kwaliteit en efficiëntie van het beheer en onderhoud structureel verbeteren.
- Voor het provinciaal project N266/N275 is een tweede alternatief in ontwikkeling, gebaseerd op gebiedsopgaven en het provinciaal mobiliteitsplan.
- Waarborging van het beheer en onderhoud van de kunstwerken (bruggen, etc.).

Samenwerking

In het kader van strategische samenwerking neemt Nederweert deel in de volgende verbonden partijen/samenwerking:

- Regionaal MobiliteitsOverleg (RMO) / Samenwerking Midden-Limburg, Mobiliteit en Infrastructuur (SML, M&I)
- PIO: Platteland In Ontwikkeling Weerterland
- Platform A2

In dit programma werken wij onze missie uit in de onderdelen:

- 2.1 Verbetering N266-N275-A2
- 2.2 Wegen en kunstwerken
- 2.3 Modulair mobiliteitsplan

Wat heeft het gekost?

Programma 2. Verkeer en vervoer	Rekening 2018	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	2.630.364	2.031.158	2.664.101	2.764.025
Baten	-191.064	-7.000	-124.205	-328.244
Saldo	2.439.300	2.024.158	2.539.896	2.435.780

Programma 2: Verkeer en vervoer

Deelprogramma: 2.1 Verbetering N266-N275-A2

Wat wilden we bereiken?

Met dit deelprogramma streeft gemeente Nederweert naar:

- Verbeteren regionale bereikbaarheid;
- Verbeteren potenties gebiedsontwikkeling;
- Verbeteren verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid;
- Opheffen fysieke en ruimtelijke barrière in de kern Nederweert.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Wij hebben samen met de provincie Limburg, stakeholders (partijen met een overkoepeld belang) en shareholders (belanghebbenden uit het gebied) een nieuw alternatief ontwikkeld gebaseerd op de uitgangspunten van de provinciale mobiliteitsplan "Samen op weg naar morgen". De realisatie van de gebiedsopgaven stonden hierbij centraal. Bij het Nieuwe alternatief worden de knelpunten op het bestaande tracés van de N266 en N275 opgelost. Het nieuwe alternatief is op een gelijkwaardige wijze uitgewerkt dan het Randwegalternatief (variant 3).	Gereed Maart 2019
2. De gemeenteraad heeft op 9 juli besloten om PS te adviseren om te kiezen voor het Nieuwe alternatief. Tevens heeft de raad het plan voor de Kanaalzone vastgesteld, behorende bij het Nieuwe alternatief.	9 juli 2019
3. De provincie Limburg heeft in september 2019 besloten om het besluit over het voorkeursalternatief te koppelen aan de provinciale bezuinigingsopgave "Heroverweging mobiliteitsopgaven en -ambities 2020 – 2033".	Sept. 2019
4. Hierdoor is het opstellen van de businesscase ook vertraagd. De businesscase is nodig voor uitstel van de realisatietermijn van de GOML-subsidie. GS heeft daarom besloten om de termijn van 1 januari 2020 voor vaststelling van de businesscase te verschuiven naar 1 juli 2020.	Sept. 2019
5. De provincie en de gemeente waren het nog niet eens over de scope en financiering van het project N266/N275. PS gaf daarom aan Gedeputeerde Staten (GS) de opdracht om voor de zomervakantie 2020 met een integraal gedragen voorstel over de N266/N275 te komen	2020
6. De projectgroep die het aangepast plan heeft uitgewerkt, verwacht dat het voorstel voor de zomervakantie 2020 ter besluitvorming aan Provinciale Staten kan worden aangeboden. Eind 2020 wordt het fietsplan Noord- en Midden-Limburg verwacht.	2020
7. Na het besluit van PS start de nadere uitwerking van het gekozen alternatief en de noodzakelijke wettelijke procedures. De realisatietermijn is nu gepland voor de periode 2022 – 2023.	2023
8. Ten behoeve van het project A2 is er regelmatig bestuurlijke afstemming met de gemeenten rondom de 2, provincie en rijk. Ook worden er alternatieve maatregelen onderzocht ter ontlasting van de A2.	Continu

Programma 2: Verkeer en vervoer

Deelprogramma: 2.2 Wegen en kunstwerken

Wat wilden we bereiken?

1. Voldoende bereikbaarheid
2. Verkeersveilige kunstwerken onderverdeeld in:
  - Bruggen en duikerbruggen
  - Trappen en bordessen
  - Passantenhaven
3. Voldoen aan de geldende wet- en regelgeving

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Wegwerken achterstallig onderhoud aan een aantal kunstwerken.
  - o Tijdens een eerste inventarisatie kwam naar voren dat een 5-tal betonnen kunstwerken in en om het Weerterbos in een slechte onderhoudstoestand verkeerden. Hieraan is onderhoud uitgevoerd, waardoor deze kunstwerken weer voldoen aan de gestelde eisen.
2. Detailinspecties overige kunstwerken en opstellen beheer en onderhoudsplan
  - o Alle overige kunstwerken zijn in detail geïnspecteerd, en er wordt een meerjaren beheer- en onderhoudsplan opgesteld.

Gereed
2019

2019

2020

Programma 2: Verkeer en vervoer

Deelprogramma: 2.3 Mobiliteitsplan

Wat wilden we bereiken?

Nederweert streeft voor de komende periode naar een veilige en duurzame infrastructuur voor alle inwoners en gasten van haar gemeente, met het accent op kwetsbare verkeersdeelnemers (fietsers, voetgangers en mindervaliden). Daarnaast blijft Nederweert optimaal bereikbaar voor inwoners en bedrijven, waarbij zoveel mogelijk wordt ingespeeld op alle nieuwe ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit.

Met een breed gedragen actieplan en uitvoeringsprogramma wordt invulling aan deze ambities en doelstellingen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Gedurende het project zijn de volgende zaken nader bekeken/uitgewerkt:

- De ambities en identiteit van Nederweert: De identiteit van de gemeente is doorvertaald in de mobiliteitsvisie op de gemeente, met als basis het coalitieakkoord 'Samen, Duurzaam Verbinden'. De basis voor de ambities die van invloed zijn op de mobiliteit binnen de gemeente, vormt de Strategische Agenda;
- Trends en ontwikkelingen binnen Nederweert: De trends waarop we in moeten spelen met mobiliteit zijn van regionale en landelijke aard. Bij de ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit waarmee rekening moet worden gehouden om te komen tot een duurzaam en toekomstbestendig mobiliteitssysteem, zijn ook de kaders vanuit de provincie en het rijk meegenomen;
- Analyse van mobiliteitsnetwerken binnen Nederweert: Het beschikbare netwerk van de gemeente Nederweert dient zowel inwoners als bezoekers te faciliteren in haar mobiliteitsbehoeften. Daarom is tijdens de gebiedsanalyse een beeld geschetst van Nederweert in zijn omgeving en de afzonderlijke netwerken. Dit geeft meer inzichten in de mogelijkheden en kansen voor de toekomst.
- Peilen van de maatschappelijke mobiliteitsbehoeften: Er is inzicht verkregen in wat dat goed gaat en wat nader aandacht vraagt. Hiervoor hebben wij de mobiliteitsbehoeften van bewoners, bezoekers en onze maatschappelijke partners opgehaald door overleggen met belangengroeperingen, het interviewen van bewoners en bezoekers in verschillende kernen en het enquêteren van bewoners en bezoekers.
- Bepalen van speerpunten op het gebied van mobiliteit: De speerpunten zijn samengevat op basis van werksessies en enquêteresultaten. De speerpunten hebben we doorvertaald naar ambities en concrete doelstellingen met ons coalitieakkoord en strategische agenda als basis, rekening houdend met het resultaat van de gebiedsanalyse en de trends en ontwikkelingen voor de komende jaren.
- Opstellen van een actieplan, inclusief uitvoeringsprogramma: Er zijn acties geformuleerd, die bijdragen aan een veilige en duurzame infrastructuur voor alle inwoners en gasten van Nederweert met het accent op kwetsbare verkeersdeelnemers (fietsers, voetgangers en mindervaliden). Het actieplan is uiteindelijk doorvertaald naar concrete maatregelen in een meerjaren uitvoeringsprogramma. Het Mobiliteitsplan is uiteindelijk op 11 februari 2020 door de gemeenteraad vastgesteld.

Gereed

Februari 2019

April 2019

April 2019

Juni 2019

Oktober 2019

Januari 2020

Programma 3: Economie

Missie

We ontwikkelen door van agrarische- naar plattelandsgemeente en versterken de economische kracht van Nederweert.

Relatie bestuursprogramma

Om de economische kracht te versterken grijpen we de kansen die zich voordoen. Hierbij kijken we vooral naar duurzame bedrijvigheid op de maat van Nederweert. Toerisme zien we als belangrijke mogelijkheid voor de economische ontwikkeling. Niet alleen voor het aantrekken van toeristen maar ook nieuwe recreatieve voorzieningen voor onze eigen inwoners.

Voor het centrum is de bestaande detailhandelsstructuurvisie het uitgangspunt. Prioriteit geven we aan het terugdringen van leegstand.

De verschillende functies in het buitengebied brengen we in balans. Gezondheid voor inwoners is van belang maar we streven ook naar een gezonde en duurzame ondernemerstak in het buitengebied.

Trends en ontwikkelingen

- De goede verkoop van bedrijfskavels op Bedrijvenpark Pannenweg is gecontinueerd. Wij hebben als gemeente geen uitgifbare kavels meer voor ondernemers.
- De vraag naar bedrijfskavels blijft aanhouden. Zeker ook voor toekomstige doorgroei van zittende ondernemers.
- Provinciaal beleid zet voor de toekomst in op kwalitatieve in plaats van kwantitatieve ontwikkeling van werklocaties.
- Het winkellandschap en retail is sterk veranderd. De Retail sector is veranderd van aanbodgestuurd naar vraaggestuurd. De retail staat voor de uitdaging om winkels en winkelgebieden toekomstbestendig te maken.
- De krapte op de arbeidsmarkt neemt toe. Vooral technisch personeel is niet beschikbaar voor bedrijven in de regio.
- De maatschappelijke druk om de overlast in het buitengebied terug te dringen neemt toe. Landelijk onderzoekt men de gevolgen van de effecten van fijn stof en endotoxinen op de gezondheid van bewoners in het buitengebied.
- Door de vergrijzing zijn er minder opvolgers voor de agrarische bedrijven. De verwachting is dat het aantal agrarische bedrijven met bijna 70% afneemt. Als de economische omvang van de sector gelijk blijft, worden de resterende agrarische bedrijven groter.
- Er komen locaties vrij voor nieuwe functies en verdienmodellen.
- Een aantrekkelijk landschap trekt bewoners en recreanten aan. Door de vergrijzing zijn er meer senioren die gebruik maken van het buitengebied om te fietsen en wandelen.

Samenwerking

In het kader van strategische samenwerking neemt Nederweert deel in de volgende verbonden partijen/samenwerking:

- Keyport 2020 (verbonden partij)
- Samenwerking Midden Limburg (SML)
- Gebiedsbureau Weert, Nederweert, Leudal
- PiO Weerterland

Keyport 2020 bestaat uit de triple Helix (ondernemers, onderwijs en overheid). Voor 7 gemeenten wordt een verbinding gemaakt voor samenwerking en ontwikkeling van innovatieve projecten in de eigen regio en tussen regio's.

SML heeft tot taak de realisatie van regionale doelen op het gebied van energie en economisch beleid, recreatie en toerisme, landbouw en natuur, mobiliteit en infrastructuur, wonen, zorg en woonomgeving en coördinatie Euregio).

Het gebiedsbureau is een centraal loket voor expertise, kennisoverdracht en netwerkfunctie voor plattelandsontwikkeling en agribusiness.

PIO Weerterland is een samenwerking tussen 6 stakeholders die het doel hebben om gewenste en noodzakelijke ontwikkelingen in het gebied op gang te brengen, te stimuleren en te faciliteren.

Voor nadere informatie over deze samenwerkingen verwijzen wij naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

In dit programma werken wij onze missie uit in de onderdelen:

- 3.1 Bedrijvigheid of Werken en Ondernemen
- 3.2 Centrum Nederweert
- 3.3 Toerisme en recreatie
- 3.4 Buitengebied in balans

Wat heeft het gekost?

Programma 3. Economie	Rekening 2018	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	700.201	326.478	776.348	741.827
Baten	-276.298	-48.343	-223.370	-239.400
Saldo	423.903	278.135	552.978	502.427

Programma 3: Economie

Deelprogramma: 3.1 Bedrijvigheid of Werken en ondernemen

Wat wilden we bereiken?

We zijn een aantrekkelijke vestigingsgemeente voor ondernemers. Er heerst bij ons een goed ondernemersklimaat. Wij ondersteunen en faciliteren onze ondernemers/bedrijven bij de ontwikkelingen die ze door maken. Waar mogelijk proberen we ondernemers en ondernemerscollectieven te stimuleren in samenwerking.

Belangrijk is dat:

- Er ruimte is voor doorontwikkeling van Nederweeter bedrijven
- De dienstverlening richting ondernemers laagdrempelig is
- We werken samen met buurgemeenten voor de vestiging van nieuwe bedrijven

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Onderzoek naar nieuwe mogelijkheden voor vestiging/uitbreiding van (nieuwe) bedrijven is gestart. Als onderdeel hiervan is de herstructurering van bedrijventerrein Aan veertien met voorrang opgepakt. Dit vanwege verschillende ontwikkelingen op het bedrijventerrein en de motie die door de raad is ingediend om zware industrie te beperken	Gereed 2020
2. We hebben de verschillende ondernemerscollectieven zoals de Ondernemersvereniging Nederweert, Horecavereniging Nederweert en Parkmanagement Pannenweg ondersteunt. Dit heeft geleid tot groei van deze collectieven (vooral de OVN) en nieuwe projecten zoals het Indusym project op Bedrijvenpark Pannenweg	Continu
3. Versterken organisatiegraad onder ondernemers en ondernemerscollectieven (zie voorgaande punt)	Continu
4. Promoten Keyport 2020 bij ondernemers. In 2019 is er een ondernemersontbijt gehouden voor ondernemers uit Nederweert samen met Keyport. Verder is het Indusym project opgezet waarin Keyport een belangrijke rol speelt. Indirect wordt hierdoor Keyport meer bekend bij ondernemers	Continu
5. Ondernemend Nederweert en de bedrijfscontactfunctionaris zijn gepromoot via een special in het Zakenblad Keyport regio. In het kader hiervan is er ook een netwerkevenement voor ondernemers gehouden.	2019

Deelprogramma: 3.2 Centrum Nederweert

Wat wilden we bereiken?

Nederweert is een echt boodschappencentrum. Onze bezoekers kopen voornamelijk doelgericht en in beperkte mate recreatief. Het basisaanbod voor een kern is aanwezig met sterke bronpunten voor centrumbezoek in de vorm van moderne toekomstbestendige supermarkten en een aantal sterke lokale ondernemers.

Het kernwinkelgebied kenmerkt zich door:

- Toekomstbestendige supermarkten
- Compact, compleet en comfortabel
- Leegstand op het niveau van frictieleeftand

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. De Pilot leegstand is samen met vastgoedeigenaren, ondernemers en maatschappelijke partners succesvol afgerond	Gereed 2020
2. We hebben de verschillende ondernemerscollectieven zoals de Ondernemersvereniging Nederweert (OVN), Horecavereniging Nederweert en de Vereniging van Vastgoedeigenaren. Dit heeft geleid tot bijvoorbeeld een sterke groei van de OVN en meer samenwerking tussen de collectieven onderling.	Continu
3. Uitvoering gegeven aan het centrumplan en de gesloten realisatieovereenkomst. Hiervoor zijn het bestemmingsplan en bouwvergunning voor de nieuwbouwlocatie in procedure gebracht in 2019. Het wachten is nu op de uitspraak van de Raad van State inzake de beroepsprocedure.	2021
4. We hebben de werkgroep Lambertushof opgericht met belanghebbende om samen concreet actie op te pakken om Lambertushof toekomstbestendig te houden.	2020

Programma 3: Economie

Deelprogramma: 3.3 Toerisme en recreatie

Wat wilden we bereiken?

Inspelen op de transitie van ons agrarische buitengebied. Hierbij zien we toeristische bedrijvigheid als een belangrijke “nieuwe” economische drager. We willen slimme verbindingen maken tussen dat wat we al hebben op gebied van recreatie, toerisme, cultuur en monumenten. Hierbij kijken we niet alleen naar de mogelijkheden voor de verwachte leegstand van agrarische bebouwing maar leggen we waar mogelijk ook verbindingen tussen ons buitengebied en de kernen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. De promotie in de regio en in het buitenland uitvoeren door de VVV Midden-Limburg.	Continu
2. Beheer en onderhoud van de routenetwerken uitvoeren door het Routebureau Noord- en Midden-Limburg	Continu
3. Het opstellen van een visie/uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme met o.a. als doel om te komen tot een verbindend Platform met daarin een stevige faciliterende rol voor de gemeente.	2020
4. Faciliteren van de verdere ontwikkeling van de Leisurekwadrant en specifiek de realisatie van het hotel.	2020
5. Onderzoeken van de recreatieve mogelijkheden die de Noordervaart biedt samen met betrokken partijen.	2021
6. Het stimuleren van nieuwe recreatieve voorzieningen in vrijkomende agrarische bebouwing en als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven.	Continu
7. Het gebruiken van het landschap en openbaargroen voor nieuwe recreatieve voorzieningen voor onze eigen inwoners.	Continu
8. We onderzoeken de mogelijkheden voor het versoepelen van regelgeving voor recreatiebedrijven en de aanvraag van incidentele evenementenvergunningen.	2019

Programma 3: Economie

Deelprogramma: 3.4 Buitengebied in Balans

Wat wilden we bereiken?

Het buitengebied van de gemeente Nederweert toekomstbestendig maken en houden. Ondernemers, inwoners en bezoekers van gemeente Nederweert werken samen aan een gezonde woon-, werk- en leefomgeving.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. Bestemmingsplan voor geitenhouderijen vastgesteld.	2021
2. Evaluatie geurverordening uitgevoerd.	2020
3. Inventarisatie plattelandswoningen uitgevoerd.	2019
4. We hebben 378 bomen en 456 boomvormers en heesters aangeplant.	2019
5. Stimuleren innovatie door het toestaan van nieuwe technieken en bedrijven, waarvoor nog geen regels of normen zijn vastgesteld (proeftuinen).	Continu
6. In overleg met ministerie, provincie, GGD en ondernemers gezocht naar mogelijkheden om uitstoot fijn stof van agrarische bedrijven blijvend te verlagen. Het voorbereidingsbesluit voor fijn stof knelpunten is verlengd.	Continu
7. Voorontwerp-omgevingsvisie voor het buitengebied opgesteld met alle betrokkenen.	2020
8. Coördineren van een regionaal loket voor coaching van stoppende ondernemers (Samen aan de keukentafel)	2019
9. Onder de naam Platteland in Ontwikkeling Weerterland werken gemeenten Nederweert en Weert, waterschap, provincie, LLTB en natuurmonumenten samen aan integrale gebiedsopgaves op het gebied van water, landbouw, natuur en recreatie. De ontwikkelingen vanuit PIO Weerterland zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma onder programma 3.	2023
10. Schone Lucht Akkoord ondertekend.	2019

Programma 4: Onderwijs

Missie

Gelijke kansen voor alle inwoners is als kernwaarde het uitgangspunt. Onderwijs is de belangrijkste aanjager van kansengelijkheid en persoonlijke ontwikkeling. Dat maakt onderwijs dé duurzame investering voor de toekomst. Door middel van investeren in en samenwerken met het onderwijs wordt daarnaast geïnvesteerd in de kernwaarden gezondheid, duurzaamheid en veiligheid.

Relatie bestuursprogramma

Naast de goede uitvoering van de wettelijke onderwijstaken en –bevoegdheden is het van belang vanuit een verbindende rol worden betrokken partijen te stimuleren om te investeren in (de samenwerking met) onderwijs. Bijvoorbeeld op de aanpak schooluitval, voorschoolse educatie, cultuureducatie, aanpak laaggeletterdheid en taalonderwijs (voor zowel jongeren, volwassenen als statushouders).

Trends en ontwikkelingen

- Er is sprake van een veranderende maatschappij en arbeidsmarkt. Een rol hierin speelt bijvoorbeeld de digitalisering, maar ook de participerende samenleving. Door deze ontwikkelingen moeten kinderen andere vaardigheden ontwikkelen voor de toekomst.
- De thema's sport en bewegen en cultuur worden meer en meer als middel (bijvoorbeeld in het onderwijs) ingezet om andere doelen te bereiken;
- De combinatiefunctionarissen vervullen een steeds belangrijker verbindende rol in het onderwijs op onder andere de thema's sport en bewegen en cultuur
- Steeds bredere rol van onderwijs bij maatschappelijke vraagstukken. Denk hierbij aan de signaleringsfunctie op het terrein van bijvoorbeeld armoede, jeugdhulp en onderwijsachterstanden, maar ook een preventiefunctie op deze en het terrein van veiligheid. Daarnaast wordt ook de verbinding gezocht met onder andere natuur- en verkeerseducatie.
- Wettelijke eis voor ophoging aanbod Voor- en Voegschoolse Educatie (VVE) van 10 naar 16 uur per week met een verlaagde specifieke uitkering vanuit het Rijk voor de bestrijding van onderwijsachterstanden.

Samenwerking

In het kader van strategische samenwerking neemt Nederweert deel in de volgende verbonden partijen:

- GGD Limburg Noord als onderdeel van de Veiligheidsregio Limburg Noord, deze richt zich op onder andere het toezicht Wet Kinderopvang en indicering voor onder andere Voor- en Voegschoolse educatie.

In dit programma werken wij onze missie uit in de onderdelen:

- 4.1 Onderwijsachterstanden
- 4.2 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- 4.3 Onderwijshuisvesting

Wat heeft het gekost?

Programma 4. Onderwijs	Rekening 2018	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	1.018.416	1.269.233	1.285.257	1.260.639
Baten	-158.800	-92.706	-152.661	-149.160
Saldo	859.616	1.176.527	1.132.596	1.111.479

Programma 4: Onderwijs

Deelprogramma: 4.1 Onderwijsachterstanden

Wat wilden we bereiken?

Gelijke kansen voor alle kinderen is het uitgangspunt. Onderwijs is de belangrijkste aanjager van kansengelijkheid en persoonlijke ontwikkeling.

- Stimuleren van betrokken partijen om waar nodig extra te investeren in VVE
- Uitbreiden VVE-aanbod van 10 naar 16 uur per week (wettelijke opdracht)
- Versterkte doorgaande (leer)lijn
- Binnen het onderwijsachterstandenbeleid stimuleren om de uitvoering van VVE door de kinderopvangorganisaties daar waar mogelijk te verbinden met de aanpak laaggeletterdheid en taalonderwijs (voor volwassenen en statushouders)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Voorbereiding van uitbreiding VVE-aanbod van 10 naar 16 uur per week opgestart (in plaats van 1-1-2020 is ingangsdatum van de wetswijziging uitgesteld naar 1-8-2020).	Gereed 2020
2. Training Spelbetrokkenheid voor pedagogisch medewerkers op alle kinderopvanglocaties met voorschools educatie-aanbod.	2019
3. Jaarlijkse kleinschaligheidstoelage verstrekt om VVE-aanbod in elke kern behouden.	Jaarlijks
4. De jaarlijkse subsidie voor instandhouding taalklas op BS De Bongerd structureel opgenomen in begroting.	Jaarlijks
5. Stimuleren van samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen, kinderopvang, primair onderwijs, GGD en Centrum voor Jeugd en Gezin en daarmee investeren in preventie en het versterken van de doorgaande (leer)lijn	Continu
6. Stimuleren van ouderbetrokkenheid binnen VVE en daarmee de verbinding leggen met de aanpak laaggeletterdheid en taalonderwijs.	Continu
7. Steekproeven voor inspectie onder gastouders structureel verhoogd van 5% naar 30%.	2019 en continu

Programma 4: Onderwijs

Deelprogramma: 4.2 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat wilden we bereiken?

Het onderwijs heeft veel raakvlakken met diverse andere beleidsthema's. Denk hierbij aan de signaleringsfunctie op het terrein van bijvoorbeeld armoede, jeugdhulp en onderwijsachterstanden, maar ook een preventiefunctie op deze terreinen en het terrein van veiligheid. Daarnaast wordt ook de verbinding gezocht met onder andere natuur- en verkeerseducatie.

- Door middel van een multidisciplinaire benadering van onderwijs, kunnen de raakvlakken met diverse andere beleidsthema's optimaal worden benut. Denk hierbij aan jeugd(hulp), sport en bewegen, cultuur, maar ook natuur, duurzaamheid, lokale arbeidsmarkt en veiligheid. Onderwijs heeft op diverse domeinen een signalerende, motiverende functie. We stimuleren betrokken partijen om te investeren in een samenwerking met onderwijs. Daarbij is van belang dat hierbij ook gekeken wordt naar het ontwikkelen, behouden en versterken van een doorlopende (leer)lijn.
- Verbinding onderwijs en jeugdhulp behouden en daar waar nodig versterken. Het onderwijs heeft een signalerende functie op het gebied van jeugdhulp en is een belangrijke schakel op het gebied van preventie.
- Behoud van middelbaar onderwijs in Nederweert

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. Voortzetten regeling Brede impuls Combinatiefuncties.	2019
2. Voortzetten programma KERNgezond.	2019
3. Uitvoering geven aan het uitvoeringskader Rick .	2019
4. De nationale boomfeestdag georganiseerd in Budschop.	Jaarlijks
5. Continueren van de samenwerking van partners op het gebied van primair en voortgezet onderwijs, voorschoolse voorzieningen, kinderopvang, gezondheid, Centrum voor Jeugd en Gezin in het kader van de Regionale Ontwikkelingsagenda Jeugd (ROJ).	Continu
6. Stimuleren samenwerking tussen middelbaar onderwijs en lokale arbeidsmarkt.	Continu
7. Klanttevredenheidsonderzoek leerlingenvervoer uitgevoerd.	2019
8. Europese aanbesteding gymnastiekvervoer opgestart.	2020

Programma 4: Onderwijs

Deelprogramma: 4.3 Onderwijshuisvesting

Wat wilden we bereiken?

De gemeente heeft een zorgplicht in de huisvesting van de leerlingen binnen de gemeente Nederweert. Dat wil zeggen dat de leerlingen die ingeschreven staan in het onderwijs binnen de gemeente Nederweert van huisvesting voorzien moeten zijn.

- Goede basisvoorzieningen behouden in alle kernen
- Overdracht juridisch eigendom schoolgebouwen naar schoolbesturen (zoals wettelijk voorgeschreven)

Wat wilden wij doen?

1. Indien bekostiging Kindcentrum Meegroeischool start per augustus 2019. Afhankelijk van besluit minister (vóór 1 januari 2019)
2. Overdrachtsprocessen in gang zetten voor overdracht juridisch eigendom schoolgebouwen naar schoolbesturen (voor die scholen waarvoor dat nog niet geregeld is)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. Schade-afhandeling looddiefstal IKC de Kerneel en BS de Bongerd.	2019
2. Schade-afhandeling stormschade OBS de Klimop	2019
3. Bekostiging Kindcentrum Meegroeischool afgewezen door Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Daardoor géén vervolg m.b.t. huisvesting voor Kindcentrum Meegroeischool.	2019
4. Overdrachtsprocessen in gang zetten voor overdracht juridisch eigendom schoolgebouwen naar schoolbesturen (voor die scholen waarvoor dat nog niet geregeld is).Dit is opgepakt in 2019 en krijgt vervolg in 2020.	2020

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Missie

De gemeente wil iedere inwoner de mogelijkheid bieden om een leven lang deel te nemen aan of te genieten van sport en bewegen, cultuur en recreatie waarbij er voldoende ruimte is voor eigen initiatief. Daarbij worden deze thema's zowel ingezet als doel op zich maar ook als middel om andere doelen te bereiken zoals het bevorderen van de gezondheid, participatie en sociale integratie.

Relatie bestuursprogramma

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een andere rol van de lokale overheid. Daarbij past een bestuursstijl waarin wij mensen en organisaties centraal stellen en ruimte bieden voor initiatieven. Dit vergt niet alleen een andere rol van de burger en maatschappelijke organisaties maar ook van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie.

Trends en ontwikkelingen

- Vergrijzing en ontgroening: uit onderzoek is gebleken dat op termijn het gebruik van binnensportaccommodaties met circa 15% zal gaan afnemen als gevolg van ontgroening. Tegelijk zal het gebruik voor sport en bewegen van de openbare ruimte gaan toenemen, vooral onder volwassenen en senioren. Dat kan gevolgen hebben voor de inrichting en kwaliteit van de buitenruimte;
- De thema's sport en bewegen en cultuur worden meer en meer als middel ingezet om andere doelen te bereiken;
- De combinatiefunctionarissen en buurtsportcoach vervullen een steeds belangrijkere verbindende rol bij de thema's sport en bewegen en cultuur;
- Wij streven naar goede basisvoorzieningen in de kernen, met multifunctioneel gebruik als doel, waarbij de kern zelf bepaalt welke accommodaties, waaronder de gemeenschapshuizen, voor de leefbaarheid in de kern belangrijk zijn. Tevens bepaalt men daarbij wat de kern zelf wil doen om die accommodaties in stand te houden. Inmiddels zijn met twee sportverenigingen overeenkomsten gesloten over de overdracht van onderhoud. Daar waar dat verantwoord is en sprake is van een win-win situatie willen wij hierover met méér verenigingen afspraken maken;
- Momenteel vindt een Haalbaarheidsonderzoek Sport- en Recreatiezone Nederweert plaats waarbij naast de gemeente ook de Stichting De Bengel Beweegt en de Stichting Doe- en Leefbaarheidspark De Uijtwijck zijn betrokken alsook diverse andere stakeholders. De resultaten uit het onderzoek kunnen leiden tot herinrichting/herontwikkeling van Sportpark West en het voormalige promopark langs de randweg West;
- We juichen lokale initiatieven toe en stimuleren de zelfstandigheid van burgers, instellingen en bedrijven op de genoemde thema's. Veel komt neer op de inzet van vrijwilligers dus de mensen moeten zelf ook iets doen en niet enkel consumeren.

Samenwerking

In het kader van strategische samenwerking neemt Nederweert deel in de volgende verbonden partijen:

- Werkvoorzieningschap De Risse, Een WGR regeling die zich profileert als een netwerkorganisatie die zich richt op het bieden van kansen op werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

In dit programma werken wij onze missie uit in de onderdelen:

- 5.1 Sport- en Bewegen
- 5.2 Cultuur en evenementen
- 5.3 Recreatie
- 5.4 Openbaar groen
- 5.5 Media

Wat heeft het gekost?

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie	Rekening 2018	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	2.853.935	2.898.440	3.830.906	3.611.158
Baten	-275.287	-338.545	-644.847	-648.136
Saldo	2.578.648	2.559.895	3.186.059	2.963.022

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Deelprogramma: 5.1 Sport en Bewegen

Wat wilden we bereiken?

Iedereen moet een leven lang kunnen sporten en bewegen omdat dit bijdraagt aan de gezondheid, participatie en het welzijn van onze inwoners. Sport en bewegen dus als doel maar ook als middel. Uitgangspunt is om dat mogelijk te maken zowel in accommodaties als in de openbare ruimte. Aanpassingen van de infrastructuur in de openbare ruimte wordt ook steeds het belang voor sport en bewegen meegewogen. Sport wordt multidisciplinair benaderd. Dat betekent dat gekeken wordt naar integratie met andere verwante thema's zoals onderwijs, accommodatiebeleid, economie, sociale integratie, gezondheidszorg en welzijn met aandacht voor de kwetsbare doelgroepen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. Brede Regeling Combinatiefunctiefunctionarissen De samenwerkingsovereenkomsten met partners en werkgevers van de combinatie-functionarissen zijn afgesloten.	2019
2. Sport- en Recreatiezone Nederweert Na het afronden van het haalbaarheidsonderzoek zijn gesprekken gevoerd met de betrokken stakeholders om hun wensen/eisen in beeld te krijgen. In december 2019 hebben de stakeholders gezamenlijk gepuzzeld waaruit 3 scenario's tot stand zijn gekomen.	2020/2022
3. Voortzetten programma KERNgezond Met Sportcompany is een overeenkomst gesloten voor het programma Kerngezond voor de jaren 2018, 2019 en 2020 waarbij de gemeente een in hoogte aflopende bijdrage betaald. Na 2020 moet KERNgezond zichzelf kunnen bedruipen. Het programma wordt jaarlijks in samenspraak met het primair onderwijs opgesteld.	2020
4. Huisvesting land- en waterscouting Intensief overleg op diverse niveaus met Rijkswaterstaat en Rijks Vastgoed Bureau heeft nog niet geleid tot een oplossing voor de voorkeurslocatie. De voorkeurslocatie is mede belangrijk in het kader van het Integrale plan Noordervaart.	2020-2021
5. Gratis beschikbaar stellen VOG voor vrijwilligers van sportverenigingen. Steeds meer verenigingen vragen een Verklaring omtrent Gedrag van hun (nieuwe) vrijwilligers. Dat is een goede zaak omdat daarmee een veiliger (sport)klimaat ontstaat.	2019
6. Aanzet voor Lokaal en/of Regionaal Sportakkoord In navolging van het Nationaal Sportakkoord is een eerste bijeenkomst gehouden om te komen tot een Lokaal Sportakkoord. Ondertekening is voorzien in het 1 ^{ste} kwartaal 2020. Uitvoering vindt plaats in 2020 en 2021	2020
7. Veilige beweegroutes In Ospel zijn in principe afspraken gemaakt om in het 2 ^{de} kwartaal 2020 te komen tot een veilige beweegroute. Ook in Leveroy vinden dergelijke gesprekken plaats waarbij uitvoering is voorzien in het 2 ^{de} of 3 ^{de} kwartaal 2020	2020
8. Leefstijlcoach aangesteld. De leefstijlcoach richt zich vooral op de doelgroep 20-65 jaar. Voor de andere doelgroepen zijn diverse andere personen en organisaties aan de slag waarmee wél de samenwerking wordt gezocht.	2021

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Deelprogramma: 5.2 Cultuur en evenementen

Wat wilden we bereiken?

Nederweert heeft een rijke historie wat onder andere te zien is in monumenten en cultuurhistorische elementen in het landschap en de kernen. Deze willen we behouden en waar mogelijk versterken. Cultuur en cultuureducatie zijn onlosmakelijk verbonden aan het welzijn van onze inwoners. Vanuit (samenwerkende) organisaties willen we cultuurprojecten opstarten die een bijdrage leveren aan maatschappelijke participatie en leefbaarheid. Verenigingen en evenementen willen we ondersteunen bij het opstarten van (nieuwe) initiatieven

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. Er is uitvoering gegeven aan het uitvoeringskader RICK 2016 t/m 2019. In samenwerking met het RICK en het Cultuurplatform Nederweert is een nieuw uitvoeringskader voor de periode 2020 t/m 2023 opgesteld. Het borgen van activiteiten, vooral het muziekonderwijs (doorlopende) leerlijn, heeft binnen het basis onderwijs prioriteit gekregen. Ook de Provincie Limburg zet in op het borgen van muziekonderwijs, binnen het nieuwe beleidsprogramma Cultuur 2020-2021 "Ruimte voor Cultuur".	2019
2. De Brede impuls Combinatiefuncties is opgevolgd door de Brede Regeling Combinatiefuncties. Met een viertal werkgevers waaronder het RICK zijn overeenkomsten voor een periode van 4 jaar afgesloten. De functie van cultuurcoach is sinds dit jaar meer gericht op muziek en het leggen van verbindingen. En de functie is uitgebreid met 0,2 fte. In totaal zet RICK 0,8 fte combinatiefuncties voor cultuur in.	2019
3. Het Limburg Festival stond met een groots programma 4 dagen in Nederweert. Nieuw voor Nederweert was de danspromenade. Het is nu nog onduidelijk of het festival in 2020 door kan gaan vanwege de coronacrisis. Er lag een ambitie om vanuit Midden Limburg en Noord Limburg iom de Provincie Limburg meer cultuurplaninstellingen in onze regio te realiseren. In welke vorm zal sterk afhankelijk zijn van de uitwerking van de coronacrisis.	2019

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Deelprogramma: 5.3 Recreatie

Wat wilden we bereiken?

Recreatie draagt bij aan het welbevinden en de gezondheid van onze inwoners. Daarom wordt niet alleen ingezet op economische ontwikkeling voor het aantrekken van toeristen maar ook op nieuwe voorzieningen voor onze eigen inwoners. Het gebruik maken van het landschap en (openbaar) groen neemt hierbij een belangrijke plaats in.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. We hebben een nieuw bestemmingsplan vastgesteld voor de verdere ontwikkeling van de Leisure kwadrant bij de A2. Daarnaast is de omgevingsvergunning voor de bouw van het hotel in behandeling genomen.	2020
2. Er is een visiedocument opgesteld om te komen tot het opstellen van een gezamenlijk gebiedsprogramma met alle betrokken stakeholders. Onder voorzitterschap van de gemeente Nederweert zijn we hiermee aan de slag gegaan. De partijen zijn gemeenten Nederweert en Peel en Maas, Waterschap Limburg en Provincie Limburg. Rijkswaterstaat werkt alleen mee in de projecten waarbij zij zijn betrokken.	2020-2025
3. Stimuleren van nieuwe recreatieve voorzieningen zoals aan kleinschalige verblijfsmogelijkheden, het benutten van natuurgebieden voor recreatieve doeleinden, het ontwikkelen van recreatiezones bij kernen en het stimuleren van toeristische bedrijvigheid bijvoorbeeld in vrijkomende agrarische bebouwing.	continu
4. In de omgevingsvisie buitengebied krijgt de visie op recreatie en toerisme een plaats.	2020
5. Op basis van inspectiegegevens bepalen welke speeltoestellen technisch aan vervanging toe zijn. In overleg met bewoners en belanghebbenden bepalen of er behoefte is aan nieuwe speeltoestellen of dat er behoefte is aan andere inrichtingselementen (bijv. bewegen voor ouderen, samentuinen, zitgelegenheden, groen etc.)	Continue

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Deelprogramma: 5.4 Openbaar groen

Wat wilden we bereiken?

Openbaar groen is belangrijk voor de leefbaarheid. Verkeersgeleiding, verfraaiing, recreëren, biodiversiteit (ecologie, tiny forest) en klimaat (infiltreren en koelen) zijn belangrijke functies. Ook heeft groen een groot effect op onze gezondheid en ons welzijn. Bijvoorbeeld; rustgevend door uitzicht en sfeerbepaling, luchtkwaliteit, beleving, beweging en ontmoeten.

In 2019 willen we de voorbereidingen treffen om een nieuw eigentijds groenbeleidsplan uit te werken waarin alle bovenstaande elementen een plaats krijgen. Dit zal gaan dienen als toetsingskader en leidraad bij nieuwe projecten en activiteiten in de openbare ruimte van Nederweert waarbij groenvoorzieningen een onderdeel zijn, of kunnen zijn. Bij het opstellen zijn natuurlijk de Omgevingsvisie Buitengebied en de ambities rond biodiversiteit en duurzaamheid randvoorwaardelijk. Beleid opstellen gaan we doen in samenwerking en samenspraak met inwoners, agrariërs, belangengroeperingen, buurgemeenten, gebiedspartijen en andere belangrijke partners op gebied van groen.

Daarnaast willen we het areaal bestaande groen behouden en waar mogelijk opwaarderen. Dit doen we door het plegen van goed onderhoud. Om de biodiversiteit te bevorderen wordt op aangewezen plaatsen extensief onderhoud gepleegd. Hierdoor ontwikkelt zich op deze plaatsen een soortenrijke kruidenvegetatie. We gaan openbaar groen dat niet meer vitaal is renoveren en kijken hierbij al naar functies van het groen zoals hierboven genoemd. Grote renovaties en nieuw aan te leggen groen doen we waar mogelijk samen met bewoners en belanghebbende organisaties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Wat hebben we daarvoor gedaan?	Gereed
1. Onderhoud groen. Het jaarrond en cyclisch onderhouden van bomen, beplanting en grasvegetaties. Om kwaliteit behouden en te verhogen en de veiligheid te waarborgen.	Continu
2. Renoveren niet vitale plantvakken. In overleg met bewoners is niet vitale beplanting omgevormd naar beplanting van deze tijd.	Continu
3. Aanplanten uitbreidingen nieuwbouwplannen. In samenspraak met de bewoners naast aankleding ook andere functies geïntegreerd (biodiversiteit, waterberging, hitte stress en recreëren)	Continu
4. Naast het onderhouden, omvormen en renoveren in 2019 is het areaal aan bomen en struiken in 2019 vergroot. Er zijn 378 extra bomen en 456 extra boomvormers aangeplant.	2019
5. Er is aandacht geschonken aan educatie. Zo zijn er aan de aanleg van het kanaalpark gastlessen georganiseerd voor de basisschool in Budschop. Deze lessen zijn verzorgd door stichting bijzzaak en de Vogelwerkgroep Nederweert.	2019
6. Vergroening gefaciliteerd. Er is meer dan 20.000 m ² aan overhoeken en landerijen ingezaaid met bloemenmengsel bij en door agrariërs en inwoners van Nederweert. De gemeente heeft hiervoor het zaadmengsel ter beschikking gesteld.	2019
7. De Raad betrokken bij concept groenbeleidsplan. Middels een Themaraad (2020) heeft de raad al kennis kunnen nemen van de uitwerking van het concept groenbeleidsplan. Voorbeelden die al gerealiseerd zijn en de kansen die er nog liggen zijn beschreven.	2019/ 2020

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Deelprogramma: 5.5 Media

Wat wilden we bereiken?

- We willen de Streekomroep Weert blijven aanmerken als publieke lokale omroep
- We willen samen met het bestuur van de Streekomroep Weert en de mede-subsidient de gemeente Weert de doorontwikkeling van de lokale danwel regionale omroep bevorderen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. De jaarlijkse subsidie aan de Streekomroep Weert wordt tot en met de eerste helft 2023 (de termijn van de zendmachtiging van het commissariaat voor de media) voortgezet. Over 2019 is de subsidie toegekend.
2. De doorontwikkeling van de Streekomroep is ondersteund via consultatiegesprekken.

Gereed
2023

2019/2020

Programma 6: Sociaal domein

Missie

We benutten de kracht van de inwoners en ondernemers volop. We geloven in het vermogen om zaken zelf te organiseren. Participatie staat hoog in het vaandel. Waar (wettelijk) ruimte ligt, pakken we taken gezamenlijk op met de gemeenschap. De gemeente neemt een proactieve houding aan bij leefbaarheidsvraagstukken. Er is aandacht, betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor elkaar en de eigen woonomgeving.

Relatie bestuursprogramma

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een andere kijk op de samenleving en de rol van de lokale overheid daarin. Daarbij past een andere bestuursstijl waarin wij mensen centraal stellen en ruimte bieden voor initiatieven. Dit vergt een andere rol van de inwoners en maatschappelijke organisaties maar ook van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie. Een open en transparante samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven staat voorop.

Trends en ontwikkelingen

- Mensen wonen langer thuis. Zorg en ondersteuning wordt vaker dichtbij of aan huis verleend. Daarnaast verschuift de aandacht in de zorg en ondersteuning naar preventie om onnodige zwaardere ondersteuning en zorg te voorkomen.
- Inwoners nemen steeds vaker zelf het initiatief om de leefbaarheid in hun gemeenschap te verbeteren.
- In de zorg en ondersteuning is er steeds meer ruimte voor maatwerk.
- De Nederweeter bevolking verandert van samenstelling, het aantal ouderen neemt sterk toe en het aantal jongeren daalt.
- Het aantal huishoudens in Nederland dat in armoede leeft neemt sinds 2010 toe. En daarmee de 'kloof' tussen arm en rijk ook. In leefstijlen en gezondheidsontwikkeling is deze tweedeling ook zichtbaar. Mensen uit de lagere inkomensklassen voelen zich vaker minder gezond en hebben vaker beperkingen in hun gezondheid.
- Opkomst van de deeleconomie. We betalen steeds vaker voor toegang tot goederen of diensten in plaats van voor bezit.
- Toename van technologie die ondersteunend is aan ons dagelijks leven. Dit kan voor ouderen of hulpbehoevenden betekenen dat ze langer zelfstandig veilig kunnen wonen.

Samenwerking

In het kader van strategische samenwerking neemt Nederweert deel in de volgende verbonden partijen:

- De Risse, dit is een netwerkorganisatie die zich richt op het bieden van kansen op werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Omnibuzz, deze richt zich op een professionele regie op het doelgroepenvervoer.
- GGD Limburg Noord als onderdeel van de Veiligheidsregio Limburg Noord, deze richt zich op gezondheidszorg.

Voor nadere informatie over deze samenwerkingen verwijzen wij naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

In dit programma werken wij onze missie uit in de onderdelen:

- 6.1 Samenredzaamheid in de kernen;
  - a) Zelf aan de slag met opbouwwerk
  - b) Accommodatiebeleid
  - c) Verenigingen en subsidiebeleid
  - d) Vrijwilligers

- 6.2 Iedereen kan naar vermogen meedoen;
  - a) Sociaal domein brede aanpak
  - b) Wmo verwerving en jeugd
  - c) Kinderen en jongeren
  - d) Armoede
  - e) Laaggeletterdheid
  - f) Toegang
  - g) Statushouders
  - h) Gezondheid

Wat heeft het gekost?

Programma 6. Sociaal domein	Rekening 2018	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	14.132.820	13.487.355	14.373.486	15.100.445
Baten	-2.311.507	-2.571.497	-2.319.710	-2.545.553
Saldo	11.821.313	10.915.858	12.053.776	12.554.892

Programma 6: Sociaal domein

Deelprogramma: 6.1 Samenredzaamheid in de kernen

Wat wilden we bereiken?

- Inwoners en het bedrijfsleven zijn meer betrokken bij de eigen leef en woonomgeving, en bij de totstandkoming van sociale verbanden in de kernen, er ontstaan van onderaf maatschappelijke initiatieven.
- Mensen kunnen bij het ouder worden op een prettige manier zelfstandig blijven wonen in Nederweert.
- Meer mensen in Nederweert hebben toegang tot informatie en noodzakelijk advies, bemiddeling en zorg als dat nodig is.
- Het aanbod van (laagdrempelige) voorzieningen is beter afgestemd op de vraag van inwoners.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. We stimuleren en faciliteren de gemeenschap om zelf aan de slag te gaan met wat zij belangrijk vinden om prettig te kunnen leven en wonen via de procesaanpak de Kernenaanpak. Inwoners met ideeën weten de gemeente via de regisseurs leefbaarheid goed te vinden. Hierdoor zijn verschillende succesvolle initiatieven ontstaan die in een overzicht op https://www.nederweert.nl/idee/welke-ideeen-zijn-er-al_45443/ te zien zijn.	Continu
2. Wij faciliteren en stimuleren duurzame ontwikkelingen van maatschappelijke organisaties en accommodaties. Zodat de gemeenschap in beeld heeft welke accommodaties er nodig zijn voor de leefbaarheid en weet wat men er zelf voor over heeft om die in stand te houden. Dat vraagt van de gemeente een stimulerende en faciliterende rol.	Continu
3. Investeringsubsidie verstrekt aan Gemeenschapshuis Haaze-Hoof	2019
4. Ondersteuning van Bureau Ne9en aan het bestuur van gemeenschapshuis De Pestoeërskoel gefaciliteerd.	2019
5. Verenigingen en subsidiebeleid; De (vereenvoudigde) grondslagen voor de subsidieverstrekking zijn neergelegd in het nieuwe Uitvoeringsbesluit Subsidies Nederweert 2019. In dit besluit is de administratieve last voor zowel de verenigingen/stichtingen als voor de gemeente nog verder teruggedrongen. In 2021 evalueren we de ervaringen met het nieuwe beleid (beperkte evaluatie)	Continu
6. De regisseurs leefbaarheid zijn in de kernen aan de slag gegaan met nieuwe vormen: om vrijwilligers aan te trekken, te boeien en te behouden. Zoals bijv. het buurtontbijt. Verenigingen worden ondersteund door de combinatiefuncties. En vanaf 1 januari 2020 kunnen zij ook bij het steunpunt mantelzorg en vrijwillige inzet van Punt Welzijn terecht. Zij bieden onder andere een sociale marktplaats waarmee burgers, vrijwilligersorganisaties en bedrijven met elkaar worden verbonden.	2021 Continu

Programma 6: Sociaal domein

Deelprogramma: 6.2 Iedereen kan naar vermogen meedoen

Wat wilden we bereiken?

- We willen de zelf- en samenredzaamheid van inwoners op het gebied van zorg, ondersteuning, jeugdhulp, werk en inkomen bevorderen. Inwoners doen naar vermogen actief mee in de samenleving en staan voor de medemens klaar.
- Zinnvolle besteding van de dag voor iedereen; het aanbod van (laagdrempelige) voorzieningen is beter afgestemd op de vraag van inwoners
- We streven naar een gedragen preventieve boodschap van alle netwerkpartners die actief zijn binnen het sociaal domein. Op deze manier willen we bereiken dat burgers in contact met onderwijs, opvang, opvoeding, vrijetijdsbesteding en ondersteuning vanuit eenzelfde houding worden benaderd.
- Kinderen groeien gezond en veilig op
- Ontwikkelkansen van kinderen en jongeren zijn vergroot

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. De raad heeft in mei 2019 ingestemd met een waardengedreven procesaanpak en de experimenteerregeling Samen aan de slag. Daarnaast is er een aanjager aangesteld die samen met de gemeenten Cranendonck en Weert en vele stakeholders uit het sociaal domein, ervoor gaat zorgen dat in 2022 iedereen: meetelt, meedoet en naar eigen kracht bijdraagt.	Gereed 2022
2. We hebben gezocht naar concrete innovatieve projecten waarmee we kansen benutten om (arbeids)participatie van inwoners te bevorderen.	Continu
3. In 2018 hebben we de werkwijze van het Sociaal Team Nederweert ('de toegang') geëvalueerd. In de tweede helft van 2019 is gewerkt aan de doorontwikkeling van het sociaal team, hetgeen heeft geresulteerd in de vaststelling door burgemeester en wethouders begin 2020 van de Notitie 'Doorontwikkeling sociaal team Nederweert'. Belangrijkste elementen daaruit: geen steunpunten c.q. spreekuren in de kernen (behalve Nederweert-dorp), inzet van vaste adviseurs sociaal domein in de kernen, organisatie van laagdrempelige dagactiviteiten in de dorpen.	Gereed
4. We faciliteren inwoners die aan de slag gaan met de informele hulpen ondersteuningspunten die samenwerken met het Sociaal Team Nederweert. Doordat in de loop van 2019 duidelijk werd dat de werkwijze via de steunpunten per 2020 zou worden veranderd, is dit voornemen niet uitgevoerd.	Continu
5. De samenwerking van partners op het gebied van onderwijs, opvang, gezondheid, Centrum voor Jeugd en Gezin in het kader van de Regionale Ontwikkelingsagenda Jeugd (ROJ) is voortgezet. Het thema duurzaam ouderschap en voorkomen van vechtscheidingen is besproken en trends in drugsgebruik van jeugd. Ook heeft in het voor- en najaar een overleg plaatsgevonden met een vertegenwoordiging van de huisartsen, Centrum voor Jeugd- en Gezin, onderwijs en jeugdgezondheidszorg. Ook is gewerkt aan de uitvoering van het regionale Koersdocument preventie en is de stand van zaken beschreven in een tussentijdse rapportage.	Continu
6. Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) is in 2019 gestart met enkele pilots zoals de doorontwikkeling van het gedachtengoed van één plan - één thuis (voorheen één gezin-één plan) en een pilot rondom inzet van intensieve individuele begeleiding van kinderen in het onderwijs. Ook is in het najaar een start gemaakt met buurtgezinnen. Deze activiteiten worden mede gefinancierd met budget uit het transformatiefonds.	2019

7. De uitvoering van enkele preventieve opvoedondersteuningsprogramma's liep door in 2019. Voorzorg, Ouders Ondersteunen Ouders, Houvast en Bouw zijn voortgezet in 2019. In het regionale preventieoverleg zijn de resultaten van Voorzorg toegelicht. Ouders Ondersteunen Ouders heeft met succes het Mamacafé georganiseerd in de Gunnerij. De via geschoolde vrijwilligers geboden individuele opvoedondersteuning blijft nog achter in 2019.	2018/2019
8. We investeren in preventie en vroegsignalering van armoede, schulden en eenzaamheid.	Continu
9. We hebben onze aanpak van laaggeletterdheid gecontinueerd.	Continu
10. Het participatieverklaringstraject voor nieuwkomers is uitgebreid, om hen de mogelijkheid te geven mee te doen in de Nederweerder samenleving.	2019
11. Als insteek voor positieve gezondheid is een plan van aanpak opgesteld ten behoeve van de inzet van een leefstijlcoach. Het conceptplan is in mei 2019 voorgelegd aan de raad. De leefstijlcoach is medio augustus gestart met haar werkzaamheden.	2019 en verder

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Missie

Nederweert heeft een duurzame leefomgeving. Een omgeving die schoon, groen en prettig is en een gezond leefklimaat kent.

Relatie bestuursprogramma

Duurzaamheid en innovatie bij burgers en bedrijven, bij de energievoorziening stelt ons voor grote uitdagingen en biedt enorme nieuwe kansen. Om de woonaantrekkelijkheid in Nederweert te behouden en te vergroten benutten we de kansen op het gebied van duurzaamheid en zijn we een voorbeeld voor burgers en bedrijven. We streven hierbij naar een afvalloze en circulaire samenleving. Bij al onze beleidsopgaven staat het bevorderen van duurzaamheid centraal.

We stimuleren en faciliteren energie coöperaties. Door samen te werken met coöperaties neemt de betrokkenheid van burgers toe en kunnen er grotere stappen worden gemaakt. Energiecoöperaties zijn er bijvoorbeeld heel goed in om bewoners te betrekken bij hun plannen voor lokale energieopwekking of energiebesparing.

Gezondheid: het recht op een gezond leven, dat betekent dat onze besluiten een bijdrage leveren aan een goede fysieke en mentale gezondheid.

De veranderingen in het landelijk gebied vragen om een integrale benadering, waarbij opgaven voor gezondheid, kwaliteit van de leefomgeving nog meer hand in hand gaan met de belangen van landbouw, wonen, natuur etc. Deze moeten in samenhang met elkaar worden opgepakt.

Trends en ontwikkelingen

- Toename vraag om zonneweides te mogen ontwikkelen.
- Toenemende aandacht voor gezondheidsproblematieken door de intensieve veehouderij.
- Afval wordt steeds meer gezien als grondstof, dit vraagt om een verdergaande vorm van afvalscheiding en terugwinnen van grondstoffen.
- Exploitaties van begraafplaatsen staan steeds meer onder druk door een sterke afname van het aantal begravingen.
- Door klimaatverandering krijgen we straks steeds meer te maken met wateroverlast, watertekort, droogteschade, en hittestress, hierop moeten we nu al op anticiperen.

Samenwerking

In het kader van strategische samenwerking neemt Nederweert deel in de volgende verbonden partijen/samenwerkingen:

- Samenwerking Midden Limburg (SML)
- Regionale Energie Allianties (REA)
- Samenwerking Windenergie (gemeenten Nederweert, Leudal, Peel en Maas, Weert en Provincie Limburg)
- Overleg met Energiecoöperatie.
- Samenwerking Leudal en Nederweert (proeftuinen zonneweides).

In dit programma werken wij onze missie uit in de onderdelen:

- 7.1 Duurzaamheid
- 7.2 Volksgezondheid
- 7.3 Afval
- 7.4 Algemene begraafplaats

Voor het onderdeel milieubeheer wordt verwezen naar Programma 3, onderdeel 3.4 Buitengebied. Voor het onderdeel klimaatverandering (riolering) wordt verwezen naar Paragraaf 3 onderhoud kapitaalgoederen

Wat heeft het gekost?

Programma 7. Volksgezondheid en milieu	Rekening 2018	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	4.119.425	3.897.024	4.445.845	4.624.665
Baten	-3.416.077	-3.324.393	-3.712.393	-3.885.403
Saldo	703.348	572.631	733.452	739.261

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Deelprogramma: 7.1 Duurzaamheid

Wat wilden we bereiken?

- Nederweert energieneutraal in 2035.
- Hierop vooruitlopend een kern in 2022 energieneutraal.
- Realisatie van 4 windmolens in Ospeldijk in 2020.
- We geven als gemeente het goede voorbeeld. Door bijvoorbeeld maatregelen die we snel kunnen uitvoeren.
- Maatregelen die we snel kunnen uitvoeren, pakken we met voorrang op zoals laadpalen voor elektrische auto's, verduurzaming van gebouwen en duurzaamheidsbevordering van bedrijven.
- Stimuleren bewustwording hergebruik van grondstoffen en afval.
- Nieuwe straten en wijken zo veel mogelijk zonder gasaansluitingen aanleggen.
- Proeftuin zonneweides. De ervaringen die hierbij worden opgedaan gebruiken voor beleidvorming zonne-energie. Daarbij opgemerkt dat de voorkeur wordt gegeven aan het plaatsen van zonnepanelen op daken van gebouwen.
- Beleid voor zonne-energie.

Wat wilden we doen?

1. Ontwikkelen routekaart en actieplan naar energieneutraal in 2035.
Een adviesbureau heeft een onderzoek uitgevoerd wat betekent energieneutraal zijn in 2035. De eerste resultaten van het onderzoek zijn gepresenteerd in themaraad Duurzaamheid, december 2019.

In 2019 is een eerste aanzet voor een duurzaamheidskalender gemaakt. Dit krijgt in 2020 een vervolg. De duurzaamheidskalender geeft inzicht in activiteiten welke we tot 2022 willen gaan uitvoeren. Activiteiten uit de kalender dragen bij aan de doelstelling energieneutraal in 2035.

2. Ontwikkelen routekaart en actieplan voor een kern energieneutraal in 2022.
In opdracht van de gemeente heeft een adviesbureau een onderzoek uitgevoerd wat het betekent om een kleine kern in 2022 energieneutraal te maken. De eerste resultaten zijn gepresenteerd in themaraad Duurzaamheid, december 2019.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Voortzetting proces windenergie realisatie windpark Ospeldijk	Gereed 2020
2. Verduurzamingsmaatregelen die snel opgepakt kunnen worden oppakken	Continu
3. Gasloos aanleggen wijk Hoebenakker- Salmespad	2019
4. Proeftuin zonneweides. Ervaringen gebruiken voor beleidvorming zonne-energie.	2020
5. Onderzoek wat betekent energieneutraal zijn in 2035?	2019
6. Onderzoek wat betekent een kern energieneutraal maken in 2022?	2019

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Deelprogramma: 7.2 Volksgezondheid

Wat wilden we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving in het buitengebied onder andere door het terugdringen van de fijnstof- en geuremissie.
- We zetten in op positieve gezondheid. We gaan niet uit van beperkingen maar van kansen en mogelijkheden

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Onder deelprogramma 3.4 staan voor het buitengebied de acties die zijn uitgevoerd.
2. Het onderwerp positieve gezondheid is opgenomen in de omgevingsvisie buitengebied.

Gereed

2020

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Deelprogramma: 7.3 Afval

Wat wilden we bereiken?

Een afvalloze en circulaire samenleving bereiken we door:

- Bewustwording creëren in hergebruik van grondstoffen en afval
- Verder terugdringen hoeveelheid afval en meer gescheiden inzameling
- Minder zwerfafval in de openbare ruimte

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Via het project kerngezond hebben we op alle basisscholen en Citaverde aandacht besteedt aan afvalscheiding en zwerfafval. Bewustwording creëren is vooral bij deze jonge doelgroep interessant.
2. We hebben de ondergrondse containerparkjes opgewaardeerd om bijplaatsing van afval te voorkomen.
3. We hebben in 2019 ook weer de landelijke opschoondag georganiseerd. Daarnaast werven we ook vrijwilligers die structureel zwerfafval opruimen in de openbare ruimte.

Gereed

Continu

2019

Continu

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Deelprogramma: 7.4 Algemene begraafplaats

Wat wilden we bereiken?

- In 2019 was er geen exploitatietekort op de algemene begraafplaats.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Toekomstvisie algemene begraafplaats opstellen. Opstellen van een toekomstvisie van het gebruik van de algemene begraafplaats is door geschoven naar 2021.

Gereed

2021

Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Missie

Met dit programma streeft het bestuur van de gemeente Nederweert ernaar een aantrekkelijke woongemeente te zijn. Voor nu en in de toekomst.

De implementatie van de Omgevingswet heeft als doel een gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in stand houden en bereiken.

Relatie bestuursprogramma

We streven naar een evenwichtig woningbouwprogramma. In alle kernen is voor alle doelgroepen sprake is van een passend en betaalbaar woningaanbod in koop en (sociale dan wel particuliere) huursector. Bij inrichting van openbare ruimte zorgen we voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. We stellen de kernwaarden gezondheid, veiligheid en duurzaamheid centraal in het ruimtelijk beleid, zoals de omgevingsvisie.

Trends en ontwikkelingen

- Een sterk aantrekkende woningmarkt (grote vraag, dalend aanbod) in de regio Weert-Nederweert
- Toenemende urgentie voor duurzaam bouwen (gasloos, energieneutraal, nul op de meter woningen)
- Toename van het aantal kleinere huishoudens door vergrijzing en ontgroening
- Toenemende integratie van wonen, werken en zorg
- Het betrekken van burgers bij het opstellen van beleid.
- Toenemend gebruik van de openbare ruimte voor sport, bewegen en recreatie.

Samenwerking

In het kader van strategische samenwerking neemt Nederweert deel in de volgende verbonden partijen:

- Samenwerking Midden Limburg (SML)

In dit programma werken wij onze missie uit in de onderdelen:

8.1 Invoering omgevingswet

8.2 Grondexploitaties

8.3 Wonen & bouwen

Wat heeft het gekost?

Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)	Rekening 2018	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	5.293.845	9.165.065	11.372.570	6.625.838
Baten	-5.126.732	-9.124.256	-10.600.463	-5.095.052
Saldo	167.113	40.809	772.107	1.530.786

Programma 8: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)

Deelprogramma 8.1. Invoering omgevingswet

Wat wilden we bereiken?

De gemeentelijke organisatie klaar maken voor de invoering van de omgevingswet op 1 januari 2021 (waarschijnlijk uitgesteld naar later moment)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. Interne werkgroepen DSO, Instrumentarium en Anders Werken gestart om de invoering van de omgevingswet te begeleiden.	2019
2. Actieplan opgesteld om de nieuwe instrumenten van de omgevingswet tijdig in te voeren.	2019
3. Verkenning uitgevoerd naar Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en benodigde technische aansluitingen.	2019
4. Opdracht verleend voor aanschaf nieuw systeem voor vergunningen en toezicht & handhaving dat voldoet aan de eisen van het DSO.	2020
5. Structureel overleg ingericht voor informatie uitwisseling met provincie, buurgemeenten en ketenpartners (o.a. waterschap, veiligheidsregio, regionale uitvoeringsdiensten).	Continu
6. Voorontwerp-omgevingsvisie buitengebied opgesteld samen met inwoners als pilot vooruitlopend op de nieuwe wet (zie onder	2020

Programma 8: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)

Deelprogramma 8.2. Grondexploitaties

Wat wilden we bereiken?

Nieuwe woonwijken met een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. We zorgen voor voldoende passend aanbod van nieuwe projectmatige woningen en bouwterreinen voor particulieren die zelf een eigen woning willen bouwen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. We hebben de vervolgfase Hoebenakker-Salmespad bouwrijp gemaakt (ongeveer 32 woningen). Particuliere bouwkavels(20) zijn via loting in optie gegeven en deels verkocht. Met Wonen Limburg onderzoeken we de mogelijkheid voor de bouw van 12 of 13 sociale huur- en koopwoningen voor senioren en starters.	2022
2. Realisatie 21 (senioren)woningen op basis van een bouwclaimovereenkomst door Vastgoedontwikkeling Zuid BV aan de Juffrouw Joostenhof in het plan Hoebenakker.	2020
3. We hebben aanvullende afspraken gemaakt met projectontwikkelaar Jansen-De Jong voor de bouw van 24 kanaalwoningen in het plan Merenveld. De woningen sluiten nu beter aan bij de vraag. (levensloopbestendig). Start bouw is voorzien in voorjaar 2020.	2021 2020-2022
4. Binnen de eigen grondexploitaties (Hoebenakker, Merenveld, Anselberg) zijn 5 particuliere kavels verkocht. Deze exploitaties bevinden zich in de eindfase.	
5. Realisatie 20 huur- en koopwoningen in het goedkopere segment in het plan Leiverse Velden door HVG Real Estate.	2019
6. Op basis van een exploitatieovereenkomst heeft projectontwikkelaar DB een aanvang gemaakt met de ontwikkeling van het inbreidingsplan Onze Lieve Vrouwestraat 18-20 te Ospel (20 woningen).	
7. Er is een bestemmingsplan vastgesteld voor het Centrumplan dat de bouw van 38 appartementen mogelijk maakt, waaronder 25 sociale huurwoningen. De Raad van State moet nog uitspraak doen in het beroep tegen het plan.	2022
8. Met de grondeigenaren van de locatie gebied Staat-Boerenbond vindt intensief overleg plaats om te komen tot snelle herontwikkeling met woningbouw.	2022/2023

Programma 8: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)

Deelprogramma 8.3. Wonen en bouwen

Wat wilden we bereiken?

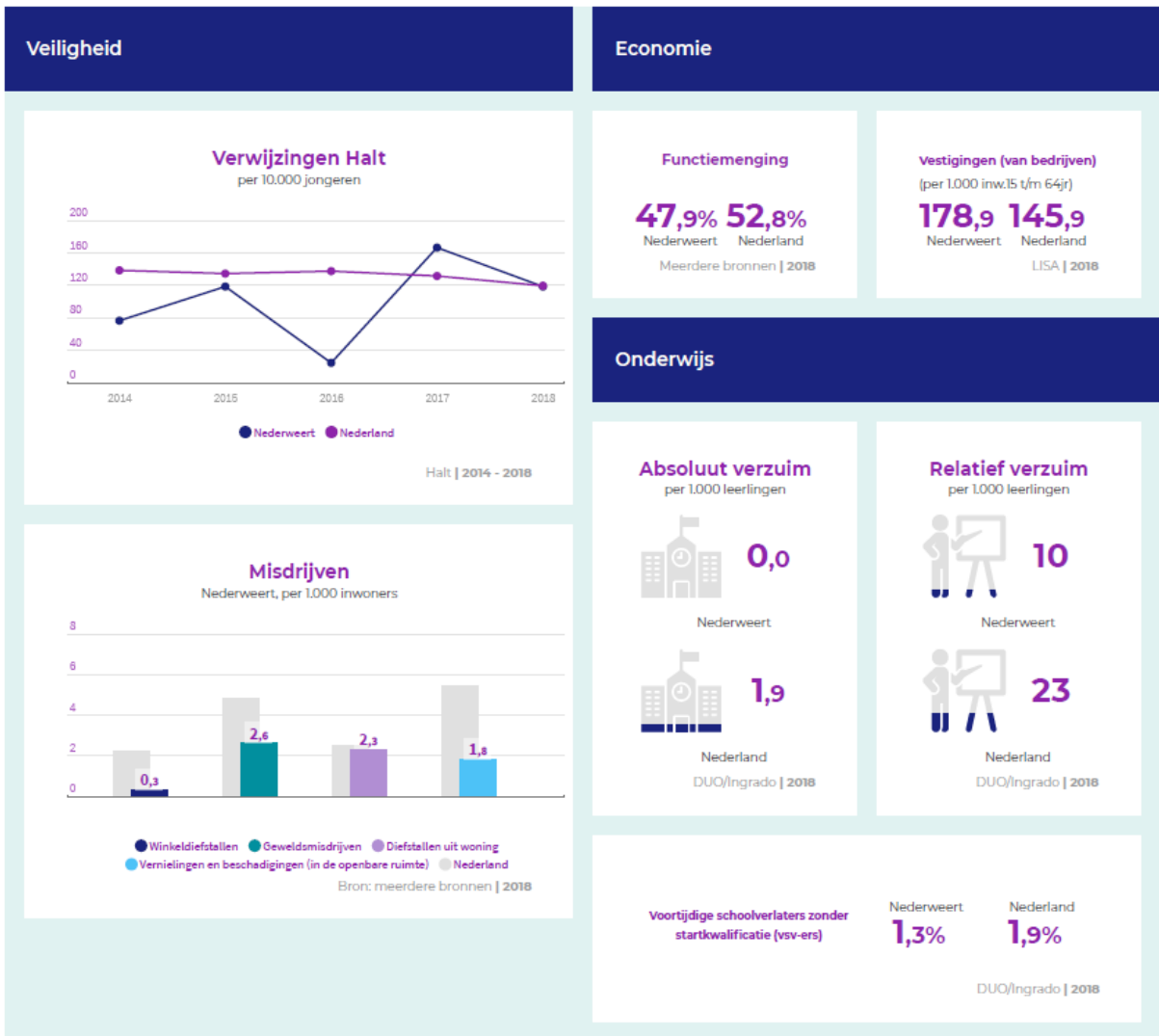
Voor iedereen in Nederweert een passende woning in een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

- We zetten in op de behoeften van eigen (toekomstige) inwoners.
- We zetten in op een passend woningbouwprogramma voor alle doelgroepen in alle kernen.
- We zorgen voor voldoende betaalbare sociale huurwoningen voor mensen die hierop zijn aangewezen (o.a. jongeren en ouderen).
- We bieden ruimte aan starters en jonge gezinnen bij het vinden van een nieuwe (koop) woning.
- We zetten in op verdere verduurzaming van de woningvoorraad (nieuwe en bestaande woningen). Niet alleen energetische verduurzaming, maar ook het zorggeschikt maken van woningen om langer zelfstandig te kunnen wonen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Gereed
1. We hebben samen met de regiogemeenten de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2018 tot en met 2021 vastgesteld met nieuwe afspraken over de bouwopgave en het beheersen van de planvoorraad. De visie biedt ruimte voor nieuwe, goede initiatieven die aansluiten bij de woonbehoefte.	2019
2. We zijn op basis van de visie het gesprek aangegaan met initiatiefnemers en dorpsraden over de woningbouw wensen met als inzet maatwerk per kerkdorp.	continu
3. We hebben prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties voor 2020. Onderdeel van de afspraken is de realisatie van het Carisplan dat voorziet in 24 sociale huurwoningen. Samen hebben we gewerkt aan de uitvoering van de afspraken voor 2019.	2019-2020
4. Binnen de regionale samenwerking is er door werkgroepen gewerkt aan de uitvoering van het Regionaal Kader Prestatieafspraken uit 2016.	continu
5. We hebben de Verruimde Regeling Mantelzorgwoningen vastgesteld. Deze biedt onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid om vooruitlopend op een zorgbehoefte een mantelzorgwoning te bouwen.	2019
6. De taakstelling voor de huisvesting van statushouders in 2019 is volledig gehaald via inzet van woningen van de Woningvereniging Nederweert.	2019
7. We zijn gestart met het actualiseren van het huisvestingsbeleid voor arbeidsmigranten. Het nieuwe beleid willen we begin 2020 vaststellen.	2020

Beleidsindicatoren

Sport, cultuur en recreatie	Sociaal domein								
<p>Niet-sporters</p> <table border="0"> <tr> <td>Nederweert</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>51,6%</td> <td>48,7%</td> </tr> </table> <p><small>Meerdere bronnen 2016</small></p>	Nederweert	Nederland	51,6%	48,7%	<p>Banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar</p> <table border="0"> <tr> <td>Nederweert</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>620,5</td> <td>774,0</td> </tr> </table> <p><small>Meerdere bronnen 2018</small></p>	Nederweert	Nederland	620,5	774,0
Nederweert	Nederland								
51,6%	48,7%								
Nederweert	Nederland								
620,5	774,0								
Volksgesondheid en Milieu	<p>Jongeren met een delict voor de rechter</p> <table border="0"> <tr> <td>Nederweert</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>1%</td> <td>1%</td> </tr> </table> <p><small>CBS Jeugd 2016</small></p>	Nederweert	Nederland	1%	1%				
Nederweert	Nederland								
1%	1%								

<p>Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner</p> <table border="0"> <tr> <td>Nederweert</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>121</td> <td>172</td> </tr> </table> <p><small>CBS statistiek Huishoudelijk afval 2018</small></p>	Nederweert	Nederland	121	172	<p>Achterstand onder jeugd Nederweert</p> <p><small>CBS Jeugd 2018</small></p>
Nederweert	Nederland				
121	172				

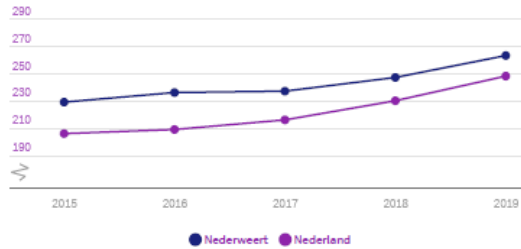
<p>Hernieuwbare elektriciteit</p> <table border="0"> <tr> <td>Nederweert</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>14,4%</td> <td>Geen data</td> </tr> </table> <p><small>Klimaatmonitor-RWS 2018</small></p>	Nederweert	Nederland	14,4%	Geen data	<p>Netto arbeidsparticipatie</p> <table border="0"> <tr> <td>Nederweert</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>69,9%</td> <td>67,8%</td> </tr> </table> <p><small>CBS - Arbeidsdeelname 2018</small></p>	Nederweert	Nederland	69,9%	67,8%
Nederweert	Nederland								
14,4%	Geen data								
Nederweert	Nederland								
69,9%	67,8%								

<p>Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner</p> <table border="0"> <tr> <td>Nederweert</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>121</td> <td>172</td> </tr> </table> <p><small>CBS statistiek Huishoudelijk afval 2018</small></p>	Nederweert	Nederland	121	172	<p>Achterstand onder jeugd Nederweert</p> <p><small>CBS Jeugd 2018</small></p>
Nederweert	Nederland				
121	172				

<p>Hernieuwbare elektriciteit</p> <table border="0"> <tr> <td>Nederweert</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>14,4%</td> <td>Geen data</td> </tr> </table>	Nederweert	Nederland	14,4%	Geen data	<p>Netto arbeidsparticipatie</p> <table border="0"> <tr> <td>Nederweert</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>69,9%</td> <td>67,8%</td> </tr> </table>	Nederweert	Nederland	69,9%	67,8%
Nederweert	Nederland								
14,4%	Geen data								
Nederweert	Nederland								
69,9%	67,8%								

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde x €1.000

CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken | 2015 - 2019

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

6,8 Nederweert   **8,6** Nederland

BAG | 2018

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Nederweert

120,8

Nederland

381,7

CBS | eerste halfjaar 2019

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

46,1
Nederweert

305,2
Nederland

CBS | eerste halfjaar 2018

Jongeren met jeugdhulp % van alle jongeren tot 18 jaar

Nederweert

11,9

Nederland

10,0

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Demografische druk

Nederweert

Nederland

CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research | 2019

Jongeren met jeugdbescherming

0,9%

Nederweert

1,1%

Nederland

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Jongeren met jeugdreclassering

X

Nederweert

0,3%

Nederland

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 723

Nederweert

€ 669

Nederland

COELO, Groningen | 2019

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 10.000 inwoners)

Nederweert

490

Nederland

610

CBS MSD WMO | eerste halfjaar 2019

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 755

Nederweert

€ 739

Nederland

COELO, Groningen | 2019

2.2 Paragrafen

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf geven we een overzicht van de belangrijkste heffingen die we in 2019 in de gemeente Nederweert hebben geheven. Lokale heffingen vormen na de uitkeringen uit het gemeentefonds de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente.

Vanaf 1 januari 2012 is de gemeente Nederweert deelnemer in BsGW. BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en tevens voor de uitvoering van de wet WOZ.

Inkomsten uit lokale heffingen

Voor het jaar 2019 bedroegen de inkomsten uit lokale heffingen € 8.134.588. De meeste inkomsten zijn gegenereerd met onderstaande belastingen:

- Onroerend zaakbelasting
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing

Op totaalniveau hebben we meer inkomsten uit lokale heffingen ontvangen dan we in eerste instantie in de begroting hebben geraamd en ook ten opzichte van voorgaande jaren.

Met de onroerende zaakbelasting en de afvalstoffenheffing hebben we in 2019 meer inkomsten gegenereerd. Maar de ontvangsten van rioolheffing, toeristenbelasting, gescheiden afval en omgevingsvergunningen waren iets lager dan begroot.

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de gerealiseerde inkomsten per programma.

Baten lokale heffingen (Bedragen in €)	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Programma 0	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bestuur, participatie en dienstverlening				
Onroerend zaakbelastingen	3.862.587	4.167.338	4.122.191	4.157.626
Hondenbelasting	104.542	105.283	55.000	52.052
Burgerzaken en overige gemeentelijke leges	196.330	181.388	109.394	129.125
	4.163.459	4.454.009	4.286.585	4.338.804
Programma 1	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Veiligheid en handhaving				
Overige gemeentelijke leges	0	0	14.142	10.061
	0	0	14.142	10.061
Programma 3	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Economie				
Toeristenbelasting	18.767	25.718	19.000	19.336
	18.767	25.718	19.000	19.336
Programma 7	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Volksgesondheid en milieu				
Afvalstoffenheffing	939.614	900.391	984.072	1.024.252
Rioolheffing	1.690.165	1.857.191	2.044.009	2.023.266
Begraafplaatsrechten	16.498	34.528	10.000	15.208
Gescheiden inzameling kunststof en textiel	268.733	275.321	219.212	201.484
	2.915.010	3.067.431	3.257.293	3.264.210
Programma 8	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Omgevingsvergunningen	368.750	527.957	534.255	496.014
Overige gemeentelijke leges	0	0	3.000	6.163
	368.750	527.957	537.255	502.177
Totaal baten	€ 7.465.985	€ 8.075.115	€ 8.114.275	€ 8.134.588

Beleidskader

De beleidsuitgangspunten worden hieronder per heffing behandeld.

Onroerend zaak belastingen

Bij de vaststelling van de begroting 2019 is besloten voor de OZB-opbrengst een trendmatige verhoging door te voeren. Daarnaast zijn er meer inkomsten door areaalgroei van het WOZ-bestand door nieuwbouw, uitbreiding en verbouwing. De OZB 2019 is gebaseerd op de nieuwe WOZ -waarden met peildatum 1-1-2018. Het OZB tarief is altijd een percentage van de WOZ-waarde.

Tarieven OZB	2016	2017	2018	2019
Woningen eigenaren	0,1333%	0,1380%	0,1380%	0,1315%
Niet-woningen eigenaren	0,2488%	0,2616%	0,2600%	0,2551%
Niet-woningen gebruikers	0,1945%	0,2040%	0,2000%	0,1877%

Afvalstoffenheffing

De berekening van het tarief afvalstoffenheffing is gebaseerd op een kostendekkendheid van 99%. Op basis van de begrote kosten 2019 is het variabele tarief (diftar) in 2019 gestegen naar € 0,15. Het vastrecht kende ook een stijging naar € 89,64..

Tarieven afvalstoffenheffing	2016	2017	2018	2019
Vastrecht per aansluiting	€ 84,36	€ 84,60	€ 85,08	€ 89,64
Weegrecht per kilogram	€ 0,13	€ 0,13	€ 0,13	€ 0,15

Rioolheffing

Op basis van het GRP steeg het tarief rioolheffing met € 18,92 en bedroeg in 2019 € 257,08.

Rioolaansluitrecht

Voor het rioolaansluitrecht geldt dat er een kostendekkend tarief dient te zijn. Het tarief voor het rioolaansluitrecht steeg met € 179,00 ten opzichte van 2018 en bedroeg in 2019 € 2.300,00.

Lijkbezorgingsrechten

In het verleden is besloten de tarieven jaarlijks te indexeren conform de indexering van de lasten voor de algemene begraafplaats. Voor 2019 betekende dit een verhoging van 1,6%. Over 2019 is € 34.428 aan kosten geboekt. De inkomsten over 2019 bedroegen € 23.092.

Hondenbelasting

De tarieven van de hondenbelasting zijn in 2019 gewijzigd t.o.v. voorgaande jaren.

Tarieven hondenbelasting	2019
Per hond	€ 25,00
Kennel	€ 100,00

Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting is gelijk gebleven en bedroeg in 2019 € 1,00 per persoon per overnachting.

Overzicht op hoofdlijnen van de gemeentelijke heffingen

In onderstaande tabellen leest u de bedragen van de lokale heffingen.

Belastingsoort	Aard van de belasting	Tarief 2019
Onroerende-zaakbelastingen	Directe belasting, bestaande uit een eigenarenbelasting opgelegd aan degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, te verdelen in woningen en niet-woningen;	Percentage van de vastgestelde WOZ-waarde. Eigenaren woning 0,1385% Eigenaren niet-woning 0,2551%
	en een gebruikersbelasting , opgelegd aan degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht gebruikt, alleen opgelegd aan gebruikers van niet-woningen.	Percentage van de vastgestelde WOZ-waarde. Gebruikers niet-woning 0,1877%
Toeristenbelasting	Directe belasting opgelegd aan degene die gelegenheid biedt tot verblijf met overnachten binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantie-onderkomens tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente zijn opgenomen.	€ 1,00 per persoon per overnachting.
Hondenbelasting	Directe belasting ter zake van het houden van een hond binnen de gemeente. Blindengeleidenhonden, gehandicaptenhonden, honden die verblijven in asielen en honden jonger dan 3 maanden die tezamen met de moederhond verblijven zijn vrijgesteld.	Per hond € 25,00 Kennel en handelaar € 100,00
Afvalstoffenheffing	Directe belasting ter zake van het feitelijk gebruik van een perceel ten aanzien waarvan de gemeente een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen heeft. Er wordt een vast recht geheven (jaarlijks) en een weegrecht voor het aantal aangeboden kilo's (halfjaarlijks).	Vastrecht € 89,64 Weegrecht (per kilo) € 0,15
Rioolheffing	Belasting, geheven van degene die bij het begin van het belastingjaar het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een eigendom dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering.	€ 257,08 per aangesloten eigendom.
Lijkbezorgingsrechten	Rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats, en voor het door of vanwege de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.	Diverse tarieven volgens bij de verordening horende tarieventabel.

Belastingsoort	Aard van de belasting	Tarief 2019
Leges omgevingsvergunning	Recht voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning met betrekking tot (ver)bouwwerkzaamheden	<ul style="list-style-type: none"> indien de bouwkosten minder dan € 100.000 bedragen 2% met een minimum van € 275; indien de bouwkosten € 100.000 tot € 1.000.000 bedragen € 2.000 vermeerderd met 1% van de bouwkosten hoger dan € 100.000; <p>indien de bouwkosten € 1.000.000 tot € 2.000.000 bedragen € 11.000 vermeerderd met 0,8% van de bouwkosten hoger dan € 1.000.000;</p> <p>indien de bouwkosten € 2.000.000 tot € 5.000.000 bedragen € 19.000 vermeerderd met 0,6% van de bouwkosten hoger dan € 2.000.000;</p> <p>indien de bouwkosten € 5.000.000 of meer bedragen € 37.000 vermeerderd met 0,6% van de bouwkosten hoger dan € 5.000.000 met een maximum van € 100.000. De bouwkosten worden afgerond op duizendtallen.</p>
Overige gemeentelijke leges	Recht ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten.	Diverse tarieven volgens bij de verordening horende tarieventabel.
Rioolaansluitrecht	Recht geheven voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het in stand brengen van een aansluiting op de gemeentelijke riolering; Geen recht wordt geheven als voor de dienst een privaatrechtelijke overeenkomst is gesloten.	Per aansluiting € 2.300,00

Rioolheffing

In het riolbeheersplan is een kostendekkend tarief voorzien voor de rioolheffing, waarbij rekening is gehouden met de lasten van toekomstige (onderhouds)investeringen. Op basis van een nieuwe doorrekening van het GRP werd het tarief voor 2019 vastgesteld op € 257,08.

Omschrijving (Bedragen in €)	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Taakveld 7.2 Riolering				
Rioolheffing	1.690.165	1.857.191	2.042.250	2.021.497
Bijdragen derden	1.723	1.752	1.759	1.769
Baatbelasting riolering	-	-	-	-
Totaal baten	1.691.888	1.858.943	2.044.009	2.023.266
Taakveld 7.2 Riolering				
Riolering algemeen	37.215	71.803	78.609	-90.445
Organisatiekosten riolering	113.511	203.170	250.850	228.583
Rioolinspecties	28.927	44.227	43.466	24.075
Onderhoud vrij verval riolering	103.414	161.253	163.548	166.922
Onderhoud straat- en trottoirkolken	41.827	28.561	29.281	21.784
Afkoppelen riool en onderhoud	44.805	80.102	87.241	62.647
Onderzoekskosten en monitoring	37.819	37.604	51.041	49.404
Onderhoud rioolgemalen	128.810	170.590	190.022	187.316
Totaal lasten	536.328	797.311	894.058	650.287
Dotatie aan voorziening riolering	1.086.786	1.011.000	1.093.458	1.097.409
Investerings BTW-component	9.040	30.267	78.000	82.130
Saldo taakveld 7.2 Riolering	77.814	80.899	134.493	357.700
Reserve riolering	0	0	0	154.806

Afvalstoffenheffing

Conform het vastgestelde beleid worden de kosten van de verwijdering en verwerking van huishoudelijk afval voor 99% verhaald via de afvalstoffenheffing. Het tarief voor 2019 bedroeg voor het vastrecht € 89,64 en voor het weegrecht € 0,15 per kilogram.

Omschrijving (Bedragen in €)	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Taakveld 7.3 Afval				
Afvalstoffenheffing vast recht	603.549	610.365	654.912	648.752
Afvalstoffenheffing diftar	336.035	290.026	329.160	375.500
Gescheiden inzameling oud papier	-	-	-	-
Gescheiden inzameling kunststof, textiel	268.733	275.321	219.212	201.484
Overige bijdrage derden	-	109.452	36.500	35.217
Beschikking egalisatievoorziening	-	48.031	-	-
Totaal baten	1.208.317	1.333.195	1.239.784	1.260.953
Taakveld 7.3 Afval				
Huisvuilophaaldienst	501.836	549.389	523.788	649.142
Ophalen grof tuinafval/bladkorven/kerstbomen	-	467,46	7.630,00	7.442,57
Inzamelen klein chemisch	-	-	-	-
Inzamelen kunststof en textiel	180.995	228.156	166.349	193.790
Inzamelen oud papier	-	-	-	-
Inzamelen wit en bruin goed	-	-	-	-
Kosten milieustraat	268.553	306.190	268.500	371.212
Overige lasten vuilophaal en -afvoer	27.960	54.137	64.382	84.610
Gemeentereiniging onvoorzien	14.682	14.222	-	-
Dotatie aan egalisatievoorziening	9.582	-	-	-
Subtotaal	1.003.607	1.152.561	1.030.649	1.306.197
Totaal lasten	1.003.607	1.152.561	1.030.649	1.306.197
Saldo taakveld 7.3 Afval	204.709	180.634	209.135	-45.244

Kostendekking gemeentelijke leges

De roep om heldere kostenonderbouwingen wordt de laatste jaren steeds sterker. Burgers willen weten waarvoor ze betalen. Wat doet de gemeente voor een product of dienst? Wat kost het en wat brengt de gemeente in rekening? De maximale kostendekking wordt door de gemeente bepaald. Maar deze mag nooit meer dan 100% bedragen. De dekkingsgraad van de lokale heffingen dient inzichtelijk gemaakt te worden. In deze paragraaf moet per heffing een overzicht staan van de taakvelden waarvan lasten in de heffing zijn meegenomen. Hieronder treft u een overzicht aan van de baten en lasten van de heffingen die maximaal kostendekking mogen zijn. Daar waar dit mogelijk, is ook aangegeven wat de achterliggende beleidskeuzes zijn geweest.

Rioolheffing

Rioolheffing dient ter financiering van de gemeentelijke watertaken, waaronder het beheer en onderhoud van gemeentelijke riolering, afvalwater, hemelwater, grondwater en dergelijke. De gemeente Nederweert heft rioolheffing van de eigenaar van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering. De rioolheffing mag maximaal kostendekking zijn. Hierna is een overzicht opgenomen van de lasten en baten die betrekking hebben op de rioolheffing:

Kostendekking rioolheffing		
Kosten taakveld 7.2 Riolering	1.901.525	
Kosten taakveld 2.1 Verkeer & Vervoer	15.747	
Kosten taakveld 7.3 Afval	3.721	
Inkomsten taakveld 7.2 Riolering, excl. heffingen	-235.959	
Inkomsten taakveld 2.1 Verkeer & Vervoer, excl. heffingen	-	
Inkomsten taakveld 7.3 Afval, excl. heffingen	-	
Netto kosten taakvelden	1.685.034	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Overhead incl. (omslag)rente	273.487	
BTW	115.778	
Totale kosten	2.074.299	100%
Opbrengst heffingen	2.023.266	
Dekking		98%

Afvalstoffenheffing

De gemeente brengt afvalstoffenheffing in rekening aan de gebruiker van een perceel voor de verwijdering en verwerking van huishoudelijk afval. De opbrengst van deze heffing mag alleen worden gebruikt om de kosten te dekken van de afvalinzameling- en verwerking. Ook de afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekking zijn en de gemeente Nederweert streeft naar 100% kostendekking. De huidige kostendekking is in onderstaand overzicht weergegeven:

Kostendekking afvalstofheffing		
Kosten taakveld 7.3 Afval	1.306.197	
Kosten taakveld 7.4 Milieubeheer	21.810	
Inkomsten taakveld 7.3 Afval excl. heffingen	-236.701	
Netto kosten taakvelden	1.091.306	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Overhead incl. (omslag)rente	-	
BTW	272.568	
Totale kosten	1.363.874	100%
Opbrengst heffingen	1.024.252	
Dekking		75%

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door of vanwege de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Ook de lijkbezorgingsrechten mogen maximaal kostendekkend zijn. In Nederweert is sprake van een lage mate van kostenverhaal van de lijkbezorgingsrechten. De kostendekking bedroeg in 2018 ca. 59%.

Kostendekking lijkbezorgingsrechten		
Kosten taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	34.428	
Inkomsten taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria excl. heffingen	-	
Netto kosten taakvelden	34.428	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Overhead incl. (omslag)rente	-	
BTW	-	
Totale kosten	34.428	100%
Opbrengst heffingen	23.092	
Dekking		67%

Leges

De bij de Legesverordening behorende Tarieventabel bestaat uit drie titels:

- Titel 1 omvat de algemene dienstverlening zoals de Burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen etc.
- Titel 2 heeft betrekking op de omgevingsvergunningen.
- Titel 3 bestaat uit vergunningen die onder de werking van de Europese Dienstenrichtlijn vallen, zoals horecaverunningen, evenementen en markten, etc.

De totale kostendekkendheid van de Legesverordening was 41%. Binnen de gemeente Nederweert wordt tijd geschreven, echter vond dit in 2019 ook nog steeds niet plaats op detailniveau van de producten. Daarom is momenteel geen exact inzicht in de lasten die aan een bepaald product kunnen worden toegerekend. Daarnaast is het ook niet altijd mogelijk om kostendekkend te werken, omdat bijvoorbeeld sprake is van wettelijk vastgestelde tarieven of gemaximeerde tarieven.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de kostendekkendheid van de Legesverordening in totaal:

Kostendekking legesverordening totaal titel I, II en III		
Kosten taakvelden	1.636.580	
Inkomsten taakveld(en) excl. heffingen	-83.784	
Netto kosten taakvelden	1.552.797	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Totale kosten	1.552.797	100%
Opbrengst heffingen	641.363	
Dekking		41%

De kostendekking van de titels van de Tarieventabel behorende bij de Legesverordening was als volgt:

Kostendekking titel I Tarieventabel (Algemene dienstverlening)		
Kosten taakvelden	442.093	
Inkomsten taakveld(en) excl. heffingen	-9.108	
Netto kosten taakvelden	432.985	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Totale kosten	432.985	100%
Opbrengst heffingen	131.195	
Dekking		30%

Kostendekking titel II Tarieventabel (Omgevingsvergunning)		
Kosten taakvelden	1.110.607	
Inkomsten taakveld(en) excl. heffingen	-69.459	
Netto kosten taakvelden	1.041.149	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Totale kosten	1.041.149	100%
Opbrengst heffingen	502.177	
Dekking		48%

Kostendekking titel III Tarieventabel (Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn)		
Kosten taakvelden	83.880	
Inkomsten taakveld(en) excl. heffingen	-5.217	
Netto kosten taakvelden	78.663	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Totale kosten	78.663	100%
Opbrengst heffingen	7.991	
Dekking		10%

Toegroeien naar kostendekkendheid leges

In 2019 heeft er een kostprijsberekening van de omgevingsvergunning plaatsgevonden. Op basis van de kostprijsberekening is gebleken dat gemeente Nederweert een gemiddelde (obv afgelopen 3 jaar) kostendekkendheid heeft van 75%. Op basis van het resultaat is het tarief voor de omgevingsvergunning in 2020 verhoogd. De verhoging van de tarieven zijn reeds verwerkt in de begroting 2020.

Lokale lastendruk

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De woonlasten vormen het grootste deel van de opbrengst uit de gemeentelijke heffingen en daarmee grotendeels de lokale lastendruk. In de volgende tabel staan enkele gegevens opgenomen uit het provinciaal belastingoverzicht 2019. In dit overzicht heeft de provincie de tarieven en lastendruk van de 30 Limburgse gemeenten met elkaar vergeleken. De eerste plaats betekent de laagste lastendruk.

Omschrijving baten en lasten	Gemiddeld provincie	Laagste	Hoogste	Nederweert	Positie Nederweert
Gemiddelde woz-waarde woning	€ 200.000	€ 150.528	€ 220.415	€ 262.825	29e plaats
Tarieven					
OZB-eigenaar woning	0,1560%	0,1015%	0,2198%	0,1315%	10e plaats
Afvalstoffenheffing	€ 227,29	€ 131,00	€ 302,11	€ 140,64	2e plaats
Rioolheffing	€ 212,15	€ 156,02	€ 362,62	€ 257,08	25e plaats
OZB eigenaar woning	€ 311,38	€ 226,85	€ 467,77	€ 345,61	20e plaats
Totaal lasten gebruiker woning	€ 311,36	€ 131,00	€ 511,00	€ 140,64	2e plaats
Totaal lasten eigenaar/gebruiker	€ 750,82	€ 541,49	€ 1.001,42	€ 743,33	12e plaats

Lokale lastendruk per woning

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling in Nederweert van de lastendruk van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde van € 262.825. De totale lastendruk voor de eigenaar is in 2019 ten opzichte van 2018 gestegen door zowel een stijging van de gemiddelde WOZ-waarde, als ook het tarief van rioolheffing.

Omschrijving baten en lasten	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019
Gemiddelde woz-waarde woning	€ 225.842	€ 235.814	€ 248.011	€ 262.825
Tarieven				
OZB eigenaar	0,1333%	0,1380%	0,1380%	0,1315%
Vast recht afvalstoffenheffing	€ 84,36	€ 84,60	€ 85,08	€ 89,64
Weegrecht per kg	€ 0,13	€ 0,13	€ 0,13	€ 0,15
Rioolheffing	€ 215,69	€ 220,69	€ 238,16	€ 257,08
Bewonerslasten				
Vast recht afvalstoffenheffing	€ 84,36	€ 84,60	€ 85,08	€ 89,64
Weegrecht	€ 45,89	€ 43,55	€ 44,72	€ 51,00
Subtotaal	€ 130,25	€ 128,15	€ 129,80	€ 140,64
Eigenaarslasten				
Onroerend zaakbelastingen	€ 301,05	€ 325,42	€ 342,26	€ 345,61
Rioolheffing	€ 215,69	€ 220,69	€ 238,16	€ 257,08
Subtotaal	€ 516,74	€ 546,11	€ 580,42	€ 602,69
Totaal lastendruk eigenaar/bewoner	€ 646,99	€ 674,26	€ 710,22	€ 743,33

Ontwikkeling proceskosten

In de begroting van BsGW 2019 was het totale budget proceskosten 2019 voorzien op afgerond € 1,3 miljoen. BsGW verwachtte eind 2018 / begin 2019 een toename in de proceskosten van € 1,7 miljoen (jaarrekening 2018) naar € 2 miljoen (ontwerpbegroting 2020). Op basis van deze verwachting zijn de begrote proceskosten 2019 toen naar boven bijgesteld met € 550 duizend naar € 1,856 miljoen. Inmiddels is de bezwaarfase (nagenoeg) afgerond en de beroepsfase onderhanden. Naar de huidige inzichten zullen de proceskosten 2019 lager uit gaan komen, namelijk op € 1,5 miljoen. Voor de nog onderhanden zijnde beroepsprocedures van 2017 en 2018 zijn de voorziening proceskosten 2017 en 2018 vooralsnog afdoende.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. Het beleid van de gemeente is gebaseerd op de normen en richtlijnen van de Belastingdienst en het Rijk. De gehanteerde kwijtscheldingsnorm is 100%.

Kwijtschelding is mogelijk voor de aanslagen:

- afvalstoffenheffing vastrecht
- afvalstoffenheffing weegrecht (maximum € 70 per jaar)
- hondenbelasting (alleen voor de eerste hond)

Voor aanmaningskosten en dwangbevelkosten is geen kwijtschelding mogelijk.

Onderstaand een overzicht met betrekking tot kwijtschelding:

Overzicht kwijtschelding	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019
Totaal kwijtgescholden bedrag	€ 17.589	€ 17.270	€ 17.707	€ 18.839
Totaal baten afvalstoffenheffing en hondenbelasting	€ 1.024.917	€ 1.042.400	€ 1.010.829	€ 1.071.198
Percentage kwijtgescholden	1,7161%	1,6568%	1,7517%	1,7587%

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft antwoord op de vraag of de financiële positie van gemeente Nederweert toereikend is om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen. Hierbij gaat het om risico's die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Wat niemand van ons had kunnen bedenken is de pandemie Corona. Wij zullen hier in het begin van deze paragraaf bij stilstaan. De overige onderdelen van deze paragraaf zijn zoals u die van ons gewend bent.

Corona-crisis

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. We streven naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Uiteraard raakt Corona de beleidsterreinen van onze organisatie. Zodoende zullen we hier speciaal aandacht aan schenken in de kadernota 2021. De meeste exacte uitkomsten zijn nog niet compleet en deels ongewis. Richting begroting 2021 zal het beeld completer zijn. De financiële impact is op dit moment nog niet te overzien. Wij hebben de risico's, effecten en maatregelen per categorie onderstaand opgenomen.

Burgers en Corona

- Onze burgers zijn afgelopen maanden ernstig geraakt door de impact die Corona heeft. In eerste instantie natuurlijk vanwege persoonlijke tragedies vanwege sterfte of medische beperkingen van de naasten om ons heen. Daarnaast zien we dat Corona een negatief effect heeft op bedrijvigheid, met als gevolg baanonzekerheid van onze inwoners. Landelijk zijn diverse maatregelen getroffen. Wij zullen ons als gemeente Nederweert inzetten bij de ondersteuningsvraagstukken van onze inwoners.

Ondernemers en Corona

- Ook voor de ondernemers zijn er landelijke maatregelen door het Rijk in het leven geroepen. Wij vullen dit aan met maatwerk zoals het faciliteren van uitstel van betalingsverplichtingen jegens de gemeente.
- Verder is het bijstandskloket ingericht voor meer aanvragen en heeft er inhuur plaatsgevonden voor de uitbreiding van capaciteit

Verenigingen en Corona

- Verenigingen en hun activiteiten zijn getroffen door het virus en veel zaken liggen daarom nu stil. Denk bijvoorbeeld aan geen of weinig sportactiviteiten in verenigingsverband, weinig recreatie-uitingen, een gesloten bibliotheek, enzovoort. Wij zullen verenigingen attenderen op de eenmalige tegemoetkoming van het Rijk, huurbetalingen aan gemeente opschorten en bij niet-gebruik sporthal hoeft er uiteraard ook niet betaald te worden.

Organisatie en Corona

- Vanaf de start van de Corona-aanpak is een crisisteam geformeerd. Het team bestaat uit bestuurders, management en uitvoerende medewerkers. Alle strategische, tactische en uitvoerende zaken komen op het bord van dit team. Daarbij worden de rijksmaatregelen nauwlettend in de gaten gehouden. Ook is er dagelijkse afstemming met onze Veiligheidsregio.
- Verder speelt de aanschaf beschermingsmiddelen voor het personeel (mondkapjes/ veiligheidsvesten e.d.) een essentiële rol in het gezond houden van onze mensen.
- Een groot deel van de medewerkers van de gemeente Nederweert werken op afstand. Dat houdt in dat er meer druk op de ICT infrastructuur/ ICT ondersteuning komt als voorheen. Hier is de organisatie op ingericht en tot op heden is dit vlekkeloos verlopen.
- Binnen het team handhaving en toezicht is een verschuiving van taken geweest binnen de huidige formatie, om handhaving op fysieke Corona-maatregelen te borgen.

Wonen/ bouwen en Corona

- Tot op heden zijn geen signalen ontvangen dat er mogelijke vertragingen zouden kunnen optreden in grondexploitaties.
- Hetzelfde geldt ook voor de aanvragen van bouwvergunningen, die tot op heden nog op het peil zitten van voorgaande jaren.

Beleid weerstandscapaciteit en risico's

De beleidskaders zijn vastgelegd in de nota Risicomanagement gemeente Nederweert. We streven vanuit het beleidskader naar een ratio van minimaal 1,0 van het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de omvang van alle risico's bij elkaar opgeteld.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit heeft als doel financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat voortzetting van de gemeentelijke taken in gevaar komen. De weerstandscapaciteit wordt deels ontleend van het vermogen (incidenteel) en deels van de exploitatie (structureel). De componenten die hier onderdeel van uitmaken zijn vastgelegd in de nota Risicomanagement gemeente Nederweert. De volgende tabel geeft inzicht in de samenstelling en de omvang van de weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit	2019	2020	2021	2022	2023
Incidenteel					
Algemene reserve	€ 11.118.780	€ 10.543.251	€ 11.629.010	€ 12.964.070	€ 14.720.486
Algemene reserve woningbouwexploitatie	€ 5.125.595	€ 6.233.148	€ 6.398.184	€ 6.448.562	€ 6.473.657
Algemene reserve industrieterreinexploitatie	€ 1.663.510	€ 1.610.000	€ 1.610.000	€ 1.610.000	€ 1.610.000
Onvoorzien uitgaven eenmalig	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onvoorzien uitgaven specifiek welzijn	€ 2.772	€ 10.225	€ 10.255	€ 10.225	€ 10.225
Stille reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal incidenteel	€ 17.910.657	€ 18.396.624	€ 19.647.449	€ 21.032.857	€ 22.814.368
Structureel					
Begrotingssaldo	€ 691.726	€ 485.542	€ 1.115.759	€ 1.335.060	€ 1.756.416
Onbenutte belastingcapaciteit	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onvoorzien uitgaven algemeen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal structureel	€ 691.726	€ 485.542	€ 1.115.759	€ 1.335.060	€ 1.756.416
Weerstandscapaciteit	2019	2020	2021	2021	2022
Incidenteel en structureel	€ 18.602.384	€ 18.882.166	€ 20.763.208	€ 22.367.917	€ 24.570.784

Inventarisatie van de risico's

Voor de gemeente Nederweert zijn de risico's zoals opgenomen in deze paragraaf geïdentificeerd en geïnventariseerd. Per risico vindt een beoordeling plaats op de kans dat het risico zich voordoet en de impact die het heeft op de gemeente. Bij de impact houden we rekening met mitigerende maatregelen. Vanuit een analysemodel wordt het risicobedrag aan de hand van de eerder genoemde beoordeling gekwantificeerd. De beoordeling maakt deel uit van zowel de planning- en controlcyclus en maakt deel uit van het besluitvormingsproces.

De inventarisatie is per programma opgebouwd. Zo kunt u rechtstreeks een relatie leggen met de programma's.

Programma	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
⊕ 0. Bestuur en ondersteuning	850.000 €	850.000 €	850.000 €	1.225.000 €	1.225.000 €	5.000.000 €
⊕ 2. Verkeer en vervoer	40.000 €	285.508 €	336.258 €	500.758 €	3.864.008 €	5.026.530 €
⊕ 3. Economie	16.250 €	26.000 €	- €	- €	0 €	42.250 €
⊕ 6. Sociaal domein	700.000 €	700.000 €	700.000 €	700.000 €	700.000 €	3.500.000 €
⊕ 8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening e	736.675 €	390.000 €	450.000 €	145.000 €	130.000 €	1.851.675 €
Eindtotaal	2.342.925 €	2.251.508 €	2.336.258 €	2.570.758 €	5.919.008 €	15.420.455 €

Hierna treft u een toelichting van de risico's en de beheersmaatregelen per programma.

0. Bestuur en ondersteuning

Financiële verhoudingen Rijk

Fluctuaties in algemene uitkeringen als gevolg van ontwikkelingen op rijksniveau, die als gevolg hebben dat de gemeentelijke begroting negatief wordt beïnvloed. Verder is per 2022 een herziening van het totale gemeentefonds op komst.

Maatregelen

Begroting opstellen o.b.v. meest recente circulaire, namelijk septembercirculaire.

Effecten van tussentijdse circulaire's z.s.m. verwerken in de meerjarenbegroting.

Een sluitende meerjarige begroting

4. Financiële verhoudingen Rijk

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	70% €	750.000 €	525.000
2020	70% €	750.000 €	525.000
2021	70% €	750.000 €	525.000
2022	90% €	1.000.000 €	900.000
2023	90% €	1.000.000 €	900.000
Totaal		€	3.375.000

Verbonden partijen

Het risico dat de gemeentelijke bijdrage ontoereikend is voor de verbonden partij, waardoor continuïteit niet gewaarborgd kan worden. Bij de verbonden partijen zijn drie organisaties die substantiële financiële risico's lopen, die voor onze eigen bedrijfsvoering van belang zijn. Het betreft:

- De Risse: de teruglopende rijksmiddelen zetten druk op de budgetten van de organisatie.
- Omnibuzz: onzekerheid over de vervoersvolume en de ontwikkeling hiervan richting de toekomst.
- BSGW: de proceskosten zijn lastig in te schatten als gevolg van de ingediende bezwaarschriften door diverse WOZ-bureaus die werken o.b.v. 'no cure-no pay'.

Maatregelen

Opstellen/communiceren taken en verantwoordelijkheden diverse verbonden partijen.

Aanwijzen verantwoordelijken per verbonden partij.

Prestatieafspraken per verbonden partijen afsluiten.

Toetsing naleving gemaakte prestatieafspraken.

Periodieke rapportage via de begroting en jaarrekening inzake verbonden partijen aan de gemeenteraad verstrekken en de gemeenteraad stelt de rapportage vast.

5. Verbonden partijen

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	70% €	250.000 €	175.000
2020	70% €	250.000 €	175.000
2021	70% €	250.000 €	175.000
2022	70% €	250.000 €	175.000
2023	70% €	250.000 €	175.000
Totaal		€	875.000

Gegarandeerde geldleningen

De achtervang van het Rijk (50%) en de gemeenten (50%) is het sluitstuk van de zekerheidsstructuur binnen het borgstelsel. WSW neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie de rente en aflossing op een door WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Alleen als WSW deze betaalverplichting niet uit de overige buffers in de zekerheidsstructuur kan voldoen, moeten Rijk en gemeenten garant staan.

Maatregelen

Bestuurlijke samenwerking intensiveren waardoor meer grip. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) behartigt de belangen van de gemeenten richting WSW. De formele afspraken tussen de VNG en WSW zijn vastgelegd in de overeenkomst tussen beide organisaties.

6. Gegarandeerde geldleningen

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	10% €	1.500.000 €	150.000
2020	10% €	1.500.000 €	150.000
2021	10% €	1.500.000 €	150.000
2022	10% €	1.500.000 €	150.000
2023	10% €	1.500.000 €	150.000
Totaal		€	750.000

2. Verkeer en vervoer

Wegbeheer

Door onbeïnvloedbare factoren kan wegonderhoud eerder en zwaardere maatregelen vragen. Risico op onverwacht hoge kosten in onderhoud van wegen. Wegen moeten continu onderhouden worden en hebben een levensduur die ooit eindigt. Door ouderdom, constructie opbouw, onderhoudsstrategie, functioneel einde en veel externe factoren zal een weg op enig moment aan het einde komen van zijn levensduur. Het gevolg is dan de wegverharding en eventueel ook de wegfundering geheel of gedeeltelijk te vervangen, waardoor hoge kosten gemaakt moeten worden. Omdat niet alle factoren beïnvloedbaar zijn en zich onverwacht aandienen, moet dit gezien worden als een risico.

Maatregelen

Factoren kwalificeren en kwantificeren over periode van 10 jaar.

Wegbouwkundig onderzoek voor de 5 grootste hoofdverkeerswegen eens in de 3 jaar (vanaf 2012).

Risico's kun je beheersen door ze te kwalificeren en te kwantificeren over een periode van 10 jaar. Dit doen we door periodiek (1 maal per 3 jaar vanaf 2012) een wegbouwkundig onderzoek van de belangrijkste verkeerswegen uit te voeren. Van de overige wegen worden aan de hand van de jaarlijkse inspectieresultaten wegvakken geselecteerd waar het risico op wegrehabilitatie zich kan aandienen.

9. Wegbeheer

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	0% €	- €	-
2020	70% €	350.725 €	245.508
2021	70% €	423.225 €	296.258
2022	70% €	658.225 €	460.758
2023	70% €	1.105.725 €	774.008
Totaal		€	1.776.530

N266 / N275 Nederweert

De raad adviseerde op 9 juli 2019 aan PS om te kiezen voor het Nieuwe alternatief, waarbij de knelpunten worden opgelost op het bestaande tracé van de N275 en N266 en er geen randweg wordt aangelegd. Verwacht wordt dat PS dit advies opvolgt.

De kosten voor het Nieuwe alternatief worden geschat op € 16,5 miljoen. De raad besloot tevens dat de gemeente zich sterk maakt voor de aanleg van een snelfietsroute tussen Weert en Nederweert, als onderdeel van de route Weert - Venlo. Aan PS was voorgesteld om het eventuele restant budget van € 3,5 miljoen hiervoor te gebruiken.

Het nieuwe college van GS heeft in 2019 echter besloten dat er fors bezuinigd moet worden op provinciale infrastructurele projecten. Deze bezuinigingsdoelstelling raakt ook het project N266 / N275 Nederweert.

Oorspronkelijk was de bedoeling dat PS op 14 februari 2020 een besluit zou nemen over de bezuinigingsdoelstelling en het project N266 / N275. Volgens het voorstel van GS zou slechts een gedeelte van het Nieuwe alternatief gerealiseerd kunnen worden. De gemeente is het niet eens met deze forse bezuiniging. PS heeft op 14 februari 2020 besloten dat er voor de zomervakantie 2020 een integrale, bij voorkeur door beide partijen gedragen voorstel moet komen voor de N266 / N266 Nederweert.

10. N266 / N 275

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	40% €	100.000 €	40.000
2020	40% €	100.000 €	40.000
2021	40% €	100.000 €	40.000
2022	40% €	100.000 €	40.000
2023	40% €	4.125.000 €	1.650.000
Totaal		€	1.810.000

10a. Kanaalzone

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	0% €	- €	-
2020	0% €	- €	-
2021	0% €	- €	-
2022	0% €	- €	-
2023	40% €	3.600.000 €	1.440.000
Totaal		€	1.440.000

3. Economie

Majeur programma buitengebied

Programma aanpak kan leiden tot hogere kosten inhuur derden c.q. inhuur extra capaciteit. Voor de uitvoering van het programma 'Buitengebied in Balans, samen groots, samen doen!' is inhuur van externe deskundigheid en ondersteuning nodig. De exacte hoogte van deze inhuur is niet bekend bij het opstellen van de begroting. Dit is ook afhankelijk van actuele ontwikkelingen, aanwezige kennis in netwerk en voortgang van deelactiviteiten van het programma.

Maatregelen

Marktverkenning bij het uitzetten van inhuuropdrachten (aanbestedingsrichtlijnen) en monitoren van kosten gedurende het proces.

8. Majeur programma buitengebied

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	50% €	32.500 €	16.250
2020	20% €	130.000 €	26.000
2021	0% €	- €	-
2022	0% €	- €	-
2023	0% €	- €	-
Totaal		€	42.250

6. Sociaal domein

Drie Decentralisaties

Open eind financieringen van ondersteuningstaken geven onzekerheid over de werkelijke kosten. Zodoende wordt afgerond 20% van de begrote jeugdskosten als tekort gekwantificeerd.

Maatregelen

De integratie-uitkering is grotendeels toegevoegd aan de algemene uitkering in 2019. We ramen realistisch en laten we budgetneutraliteit los. Investeren in transformatieprocessen waarbinnen (indien mogelijk) inzet van informele ondersteuning en algemene voorzieningen prevaleren boven formele maatwerk ondersteuning. Rendement van deze investeringen is tevoren niet te bepalen. Reserve 3D aanleggen voor onvoorziene uitgaven. De hoogte van deze reserve zal jaarlijks bij de behandeling van de kadernota en nota reserves en voorzieningen worden onderzocht.

1. Drie Decentralisaties

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	20% €	3.500.000 €	700.000
2020	20% €	3.500.000 €	700.000
2021	20% €	3.500.000 €	700.000
2022	20% €	3.500.000 €	700.000
2023	20% €	3.500.000 €	700.000
Totaal		€	3.500.000

8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)

Grondexploitaties

De omvang van het risico is in het eerste kwartaal 2020 doorgerekend. Het betreft hier alle operationele grondexploitaties inclusief de afwaardering van de strategische gronden (verworven gronden in plan Hoebenakker, voorheen; niet in exploitatie genomen gronden). De strategische gronden nabij Hoebenakker zijn in 2019 afgewaardeerd naar marktwaarde. Het verlies is genomen. Voor het overige zijn voor de verlieslatende grondexploitaties voorzieningen gevormd. Het merendeel van de exploitaties verkeert in de eindfase, hier resteert geen financieel risico meer. Alleen voor de exploitatie Hoebenakker-Salmespad geldt nog een mate van onzekerheid in verband met een nog uit te voeren bodensanering in de tweede fase van het plan. Ook moet de uitgifte van de kavels hier nog plaatsvinden. Voor deze exploitatie is de risicovoorziening verhoogd van 5 ton naar 8 ton.

Maatregelen

Stimuleringsmaatregelen op het gebied van grondprijzen
Kostenreductie

2. Grondexploitaties

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	90% €	422.000 €	379.800
2020	0% €	- €	-
2021	0% €	- €	-
2022	0% €	- €	-
2023	0% €	- €	-
Totaal		€	379.800

Masterplan Centrum Nederweert en Budschop

Voor het masterplan, onderdeel centrumplan, is een grondexploitatie vastgesteld. Met de toegekende subsidie van de provincie van ruim € 1,5 mln, kan tot een sluitende exploitatie worden gekomen. De realisatieovereenkomst met de projectontwikkelaar kwam met vertraging in 2017 tot stand. Met het sluiten van de realisatieovereenkomst committeerden alle partijen zich definitief aan de realisatie van het plan. In 2018 is het bestemmingsplan dat de ontwikkeling mogelijk maakt in procedure gebracht en vastgesteld. Hier is uiteindelijk door een partij beroep tegen aangetekend bij de Raad van State. Dit leidt tot een substantiële vertraging van het plan. Als gevolg van de vertraging heeft overleg en afstemming plaatsgevonden met de provincie Limburg over kosten en wijzigingen op de toegekende subsidie. Het project kent verder risicofactoren zoals stijgende bouwkosten. Die kunnen van invloed zijn op de voortgang. Dit kan risico's met zich meebrengen voor de geraamde kosten in de grondexploitatie en de toegekende subsidie. De risico's worden zo veel als mogelijk beheerst door een zorgvuldige voorbereiding van de plannen.

Maatregelen

Heldere en tijdige communicatie met stakeholders, zoals raad, provincie en omwonenden.
Onderzoeken van planaanpassingen/kostenreductie.
Juridische ondersteuning.

3. Masterplan Centrum Nederweert en Budschop

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	90% €	350.000 €	315.000
2020	90% €	350.000 €	315.000
2021	90% €	350.000 €	315.000
2022	0% €	- €	-
2023	0% €	- €	-
Totaal		€	945.000

Legesopbrengsten Wabo

De jaarlijkse legesopbrengsten Wabo zijn afhankelijk van het aantal ingediende aanvragen (vooral bouw en bestemmingplan) en de omvang en aard van die aanvragen. Elk jaar wordt op basis van voorgaande jaren, de economische verwachtingen en de lokale situatie een prognose van de inkomsten gemaakt. We zien de laatste jaren grotere schommelingen in de opbrengsten. In positieve

zin vaak een gevolg van specifieke grotere projecten, in negatieve zin als gevolg van – vaak onvoorzienbare - mondiale of landelijke beleidswijzigingen of problemen (bv Omgevingswet, stikstofproblematiek, PFAS, Corona, recessie).

Maatregelen

Afwijkingen (zowel naar beneden als naar boven) zijn daarom natuurlijk altijd mogelijk. De mogelijke minderopbrengsten ten opzichte van de begrotingsraming zijn als risico opgevoerd.

7. Legesopbrengsten Wabo

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	50% €	50.000 €	25.000
2020	50% €	100.000 €	50.000
2021	50% €	100.000 €	50.000
2022	50% €	100.000 €	50.000
2023	50% €	100.000 €	50.000
Totaal		€	225.000

Omgevingswet

Vernieuwde aanpak implementatieproces kan leiden tot hogere kosten inhuur derden c.q. inhuur extra capaciteit. Het budget voor de invoering van de omgevingswet is gebaseerd op een berekeningstool van de VNG. De bedragen zijn een aanname voor een gemeente van de grootte van Nederweert. De exacte kosten zijn afhankelijk van de inhuur van benodigde kennis en extra capaciteit. Hierdoor kunnen de kosten lager of hoger uitvallen van begroot.

Maatregelen

Marktverkenning bij het uitzetten van inhuuropdrachten (aanbestedingsrichtlijnen) en monitoren van kosten gedurende het proces.

11. Omgevingswet

Jaar	Kansklasse	Bruto-risico (€)	Netto-risico (€)
2019	50% €	33.750 €	16.875
2020	20% €	125.000 €	25.000
2021	20% €	425.000 €	85.000
2022	20% €	475.000 €	95.000
2023	20% €	400.000 €	80.000
Totaal		€	301.875

Het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de omvang van alle risico's bij elkaar opgeteld. De streefwaarde (ratio) is bepaald op minimaal 1,0. De ontwikkeling van het weerstandsvermogen is onderstaand weergegeven.

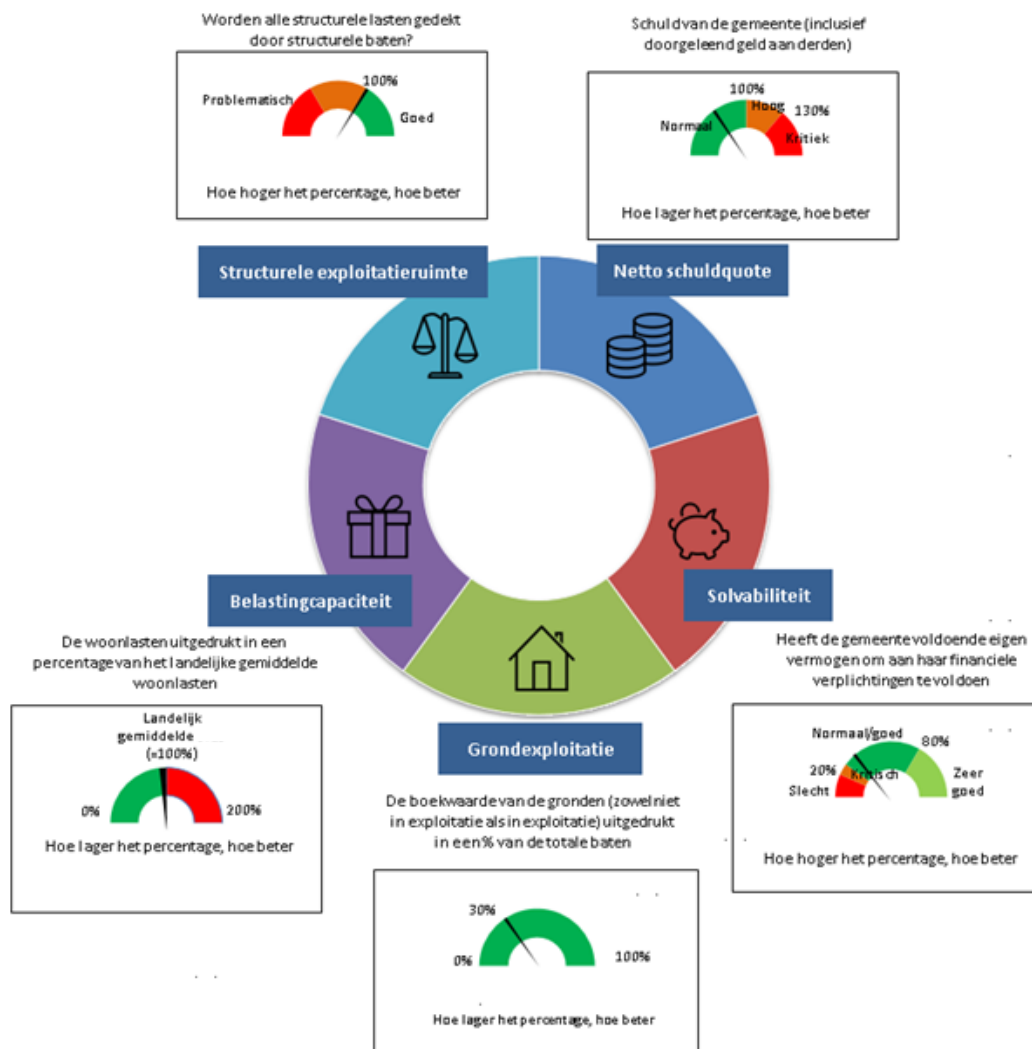
Weerstandsvermogen	2020	2021	2022	2023	2024
Weerstandscapaciteit	€ 18.602.384	€ 18.882.166	€ 20.763.208	€ 22.367.917	€ 24.570.784
Risico's	€ 2.342.925	€ 2.251.508	€ 2.336.258	€ 2.570.758	€ 5.919.008
Ratio	7,94	8,39	8,89	8,70	4,15

De ratio voldoet ruim aan de streefwaarde voor het huidige begrotingsjaar en de komende jaren. Dit betekent dat er voldoende middelen aanwezig zijn om de geïdentificeerde financiële risico's op te vangen. In onderstaande grafiek is de uitwerking van de ratio weergegeven. Ter verduidelijking, de ratio bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's in totaliteit. Beide onderdelen zijn eerder in deze paragraaf aan de orde geweest.

Kengetallen

In onderstaande tabel zijn de kengetallen van de gemeente Nederweert weergegeven. De kengetallen geven de verhouding weer tussen onderdelen van de begroting of balans. Wij zullen ingaan op de analyse van de individuele kengetallen en vervolgens behandelen wij de onderlinge verhoudingen. Op deze wijze krijgt u inzicht in de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Nederweert. Deze kengetallen en de berekeningswijze zijn door het Rijk voorgeschreven.

Kengetallen	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Netto schuldquote	-63%	-47%	-59%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-64%	-48%	-60%
Solvabiliteitsratio	55%	59%	54%
Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%
Grondexploitatie	6%	5%	5%
Belastingcapaciteit	99%	100%	100%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de inkomsten. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe hoger de inkomsten, des te meer schulden een gemeente in theorie kan aangaan. Het kengetal geeft aan in hoeverre de schulden meer of minder bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. De VNG heeft als richtlijn dat bij een schuldquote hoger dan 130% er sprake is van een zeer hoge schuld. Bij een schuld tussen de 100% en 130% moet er voldoende aandacht zijn. Volgens de VNG bevindt de schuldquote van een gemeente zich normaal tussen de 0% en 100%.

Omdat Nederweert geen geld heeft geleend, is onze schuldquote zeer gezond. Uit onze begroting en de daarbij behorende liquiditeitsbegroting blijkt dat we de komende jaren onze uitgaven met eigen geld kunnen financieren.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om zichtbaar te maken wat het aandeel is van de verstrekte leningen wordt de netto schuldquote ook inclusief uitgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk welke invloed de verstrekte leningen hebben op de schuldenlast. De impact van de verstrekte leningen op de schuldquote is niet noemenswaardig. Omdat het percentage ruim beneden de grenswaarde van de VNG zit, is de conclusie dat de verhouding van de schulden van de gemeente Nederweert ten opzichte van de gerealiseerde baten volgens de richtlijn van de VNG goed is.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe hoger de weerbaarheid van de gemeente. Doordat Nederweert geen geld hoeft te lenen, is de solvabiliteitsratio zeer gezond en stabiel voor de komende begrotingsjaren.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves af te zetten tegen de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Grondexploitatie

Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de begroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Dit kengetal geeft een indruk van de financiële impact van de grondexploitaties op de financiële huishouding van de gemeente. Verder gaat dit kengetal er vanuit dat grondexploitaties altijd kosten met zich meebrengen. Bij Nederweert zien we een positieve ontwikkeling in de grondexploitaties. De grondexploitaties hebben in die zin geringe impact op de financiële positie van de gemeente, gezien het lage percentage van het kengetal.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Geconcludeerd kan worden dat de totale woonlasten voor een gezin met een woning met gemiddelde WOZ-waarde in gemeente Nederweert vanaf 2020 hoger is ten opzichte van het landelijk gemiddelde (het ijkpunt voor het maximaal te heffen belastingtarief). In december 2016 is door de Raad het Gemeentelijke rioleringsplan 2017-2021 vastgesteld. Onderdeel hiervan is een gefaseerde verhoging van rioolrecht, om te komen tot een hogere kostendekkendheid. Door deze wens van de raad uit te werken, leidt dit tot een verhoging van de belastingdruk. Het is te allen tijde de bevoegdheid van de gemeenteraad met welke omvang de belastingen worden verhoogd. Dit dient uiteraard in relatie met de structurele exploitatieruimte te worden bekeken.

Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Aangezien het niet mogelijk is om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie van onze gemeente dienen bovenstaande kengetallen in samenhang te worden gezien. Uit bovenstaande analyse blijkt dat de financiële positie van onze gemeente een goed beeld laat zien. Zo bevindt onze schuldpositie zich binnen een normale marge (conform richtlijn VNG), wat betekent dat de verhouding tussen het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten in balans is. Belangrijk hierbij te benoemen is dat Nederweert geen geld heeft geleend en dat dit de komende jaren gehandhaafd blijft. Mede hierdoor is de solvabiliteitsratio goed in orde. Het eigen vermogen is zodanig van omvang dat de financiële verplichtingen met gemak voldaan kunnen worden. De structurele exploitatieruimte is toereikend om de structurele lasten af te dekken. Daarnaast staan de grondexploitatie in de boeken gewaardeerd tegen actuele waarde. Alle kengetallen in overweging genomen is er sprake van een meerjarig robuust financiële gemeente Nederweert.

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De totale omvang van de gemeente Nederweert beslaat 10.178 hectaren. De gemeente heeft binnen dit gebied de infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen in beheer. Voor de samenleving is een goed functionerende openbare infrastructuur een belangrijk randvoorwaarde. Daarom hebben de overheden een wettelijke zorgplicht voor de openbare infrastructuur. Het in stand en bij de tijd houden van de gemeentelijke infrastructuur brengt jaarlijks forse kosten met zich mee. Strategische keuzes en een doelmatig en doeltreffend beheer zijn randvoorwaarden om deze betaalbaar te houden. Bij de verschillende onderdelen wordt hierop terug gekomen.

Activiteiten

1. Planmatig onderhoud.
Planmatig onderhoud uitgevoerd op basis van het meerjaren onderhoudsplan 2019-2023.
2. Verduurzamen gebouwen op basis van duurzame meerjaren onderhoudsplannen.

Wegen

Beleidskader

In Nederweert is een eigen onderhoudsmethode ontwikkeld. Hierbij ligt het accent vooral op preventie en conservering (wegkanten aanvullen, grasbetonstenen aanbrengen, oppervlaktebehandelingen aanbrengen en scheuren vullen).

Kwaliteitsniveau

De raad heeft in 2006 gekozen voor het basiskwaliteitsniveau van het "Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechiek" (CROW), zoals omschreven is in publicatie 147. Hierbij wordt voldaan aan een absoluut minimaal verantwoord kwaliteitsniveau zonder dat de normen en richtlijnen voor veiligheid worden overschreden. Momenteel is er geen sprake van achterstallig onderhoud, anders dan in elk jaar ontstaat.

Financiële consequenties wegenbeheerprogramma 2014-2023

De Raad heeft op 23 september 2014 het Wegbeheerprogramma 2014-2023 vastgesteld. Daarin zijn ook de financiële consequenties in beeld gebracht van het 10 jarig wegbeheerprogramma (2014-2023).

	2014 - 2018		2019 - 2023		2014 - 2023	
Groot onderhoud	€ 273.980		€ 322.300		€ 298.140	
Afvoeren teerhoudend asfalt	€ 33.600		€ 33.600		€ 33.600	
Klein onderhoud	€ 170.000		€ 170.000		€ 170.000	
Preventief onderhoud	€ 186.550		€ 186.550		€ 186.550	
Totaal	€ 664.130	€ 0,4252 /m ²	€ 712.450	€ 0,4561 /m ²	€ 688.290	€ 0,4406 /m ²
Aanbestedingsvoordeel	€ 30.649		€ 30.649		€ 30.649	
	€ 633.481	€ 0,4056 /m ²	€ 681.801	€ 0,4365 /m ²	€ 657.641	€ 0,4210 /m ²

Onderhoudskosten 2014–2023 prijspeil 2012 en excl. areaaluitbreiding

Jaar	Areal	Beschikbaar budget	2014 - 2018		2019 - 2023		2014 – 2023	
			Benodigd budget bij € 0,4056 /m ² + index van 1,75 % / jaar	Afwijking t.o.v. budget	Benodigd budget bij € 0,4365 /m ² + index van 1,75 % / jaar	Afwijking t.o.v. budget	Benodigd budget bij € 0,4210 /m ² + index van 1,75 % / jaar	Afwijking t.o.v. budget
2014	1.567.000 m ²	€ 595.020	€ 658.015	€ 62.995			€ 682.999	€ 87.979
2015	1.572.000 m ²	€ 668.211	€ 671.667	€ 3.456			€ 697.169	€ 28.958
2016	1.577.000 m ²	€ 682.541	€ 685.594	€ 3.053			€ 711.625	€ 29.084
2017	1.582.000 m ²	€ 697.384	€ 699.804	€ 2.420			€ 726.375	€ 28.991
2018	1.587.000 m ²	€ 707.844	€ 714.301	€ 6.457			€ 741.422	€ 33.578
2019	1.592.000 m ²	€ 720.231			€ 784.636	€ 64.405	€ 756.774	€ 36.543
2020	1.597.000 m ²	€ 732.835			€ 800.875	€ 68.039	€ 772.436	€ 39.600
2021	1.602.000 m ²	€ 745.660			€ 817.441	€ 71.781	€ 788.414	€ 42.754
2022	1.607.000 m ²	€ 758.709			€ 834.342	€ 75.633	€ 804.715	€ 46.006
2023	1.612.000 m ²	€ 771.986			€ 851.585	€ 79.598	€ 821.345	€ 49.359

Onderhoudskosten 2014-2023 incl. indexering van 1,75% en areaaluitbreiding van 5.000 m² per jaar.

De prognose voor de korte termijn is bepalend voor het onderhoudsbudget. De langere termijn is minder betrouwbaar en is niet bepalend voor het onderhoudsbudget. Het gemiddeld kostenniveau voor de korte termijn (t/m 2018) ligt op € 0,4252 per m², landelijk ligt dit gemiddelde op ca. € 1,00 per m². Om te voorkomen dat het budget in een keer fors verhoogd moet worden, omdat de prognose voor de langere termijn niet budgetbepalend was, is het wegenbeheerplan in 2017 doorgerekend voor de periode 2019 - 2023.

De doorrekening, met inspectie cijfers 2017, gaf aan dat de kwaliteit van de verhardingen is afgenomen t.o.v. 2013. Er is meer matige schade bijgekomen, die binnen 3-5 jaar onderhoud vraagt. Toch is het berekende groot onderhoud ongeveer gelijk. Dit heeft te maken met het type schadebeeld, en de keuze van meest efficiënte maatregel die niet persé een zwaardere maatregel hoeft te zijn. Ook de areaaluitbreiding is niet meegenomen in de berekening. Door de komst van de BGT zijn de administratieve gegevens van het wegbeheer enkele jaren niet meer bijgewerkt. De nieuwe digitale wegenkaart, die gekoppeld is aan de BGT, zal een veel nauwkeuriger beeld geven van het areaal. De verwachting is dat dit hoger ligt dan in het beheersplan 2014-2023 werd aangenomen. Ook de overige onderhoudskosten zoals klein- en preventief onderhoud, zijn gerelateerd aan het areaal verhardingen. Medio 2019, is de BGT gekoppeld aan de wegenkaart. Zodra door opschoning de data identiek is kan met het juiste areaal een nieuwe doorrekening gemaakt worden eind 2020. Daaruit zal blijken of het huidige onderhoudsbudget bijgesteld moet worden om te blijven voldoen aan het gekozen basiskwaliteitsniveau.

Exploitatie rekening 2019

Omschrijving lasten	Begroting 2019 primair	Begroting 2019 gewijz.	Rekening 2019	Saldo 2019
Asfaltonderhoud	534.742	584.742	587.169	-2.427
Elementenonderhoud	140.004	205.004	209.190	-4.186
	674.746	789.746	796.359	-6.613
Verbreden wegen met grastegels	61.755	57.922	53.669	4.253
Onderhoud bermen en sloten	41.998	108.998	108.457	541
Onderhoud wegkanten	101.600	129.600	132.224	-2.624
	205.353	296.520	294.350	2.170
Totaal	880.099	1.086.266	1.090.709	-4.443

Het wegenbeheerprogramma gaat alleen over asfalt- en elementenonderhoud. Kijken we alleen naar deze bedragen dan lopen de begrote bedragen niet parallel met de bedragen zoals door de Raad vastgesteld. De elementen opgenomen in het wegbeheerprogramma zijn:

- Groot onderhoud
- Klein onderhoud
- Preventief onderhoud
- Afvoer teerhoudend asfalt.

Het verbreden van wegen met grastegels en het onderhoud van wegkanten kan worden gezien als preventief onderhoud, het Nederweeter model, waarmee groot onderhoud kan worden voorkomen. Daarnaast is bij de realisatie de indexering anders verlopen (lager) dan in het programma opgenomen.

Aangezien wegrehabilitaties van veel en moeilijk te beïnvloeden factoren afhankelijk zijn, zijn ze hierdoor moeilijk te voorspellen. Omdat hier grote bedragen mee gemoeid kunnen zijn, is het belangrijk om meer zicht te krijgen op de risico's van wegrehabilitaties.

Om een beter zicht te krijgen op de achteruitgang van de verharding, wordt om de 3 jaar een wegbouwkundig onderzoek uitgevoerd op de belangrijkste verkeerswegen, laatste in 2018. De overige wegen worden beoordeeld aan de hand van de schadebeelden uit de jaarlijkse weginspecties. Daarmee zijn de risico's voor wegrehabilitaties voor de komende 10 jaar gekwantificeerd. De weerstandscapaciteit op termijn is voldoende om de risico's, zoals we die op dit moment inschatten, op te vangen.

Riolering / Water

Beleidskader

Riolering maakt onderdeel uit van de totale waterketen. Daarom worden de onderdelen riolering en water als een samenhangend systeem benaderd. Samen met de Noord-Midden Limburgse waterketenpartners (15 gemeenten, 2 waterschappen, waterschapsbedrijf en drinkwaterbedrijf) is in 2016 het waterketenplan (WKP) opgesteld. In dit plan is het gezamenlijk beleid uitgewerkt. Vervolgens is dit gezamenlijk beleid vertaald in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2017 – 2021.

Klimaatverandering

De effecten van klimaatverandering hebben steeds meer gevolgen voor de leefomgeving. We krijgen vaker te maken met wateroverlast door extreme buien, hittestress door vaker voorkomende hittegolven, schade door droogte en waterbeschikbaarheid wordt een probleem. We hebben dit jaar het klimaatadaptatieplan voor de kernen bijna voltooid. Voor de landelijke omgeving zijn we met onze waterpartners aan de slag gegaan binnen het samenwerkingsverband PIO Weerterland. Hierin onderzoeken we hoe de haarkvaten van ons watersysteem kunnen bijdragen aan een robuuster watersysteem. Onze bermsloten zijn ingemeten en geïnventariseerd en we hebben de voorbereidingen getroffen voor een pilotproject.

Kwaliteitsniveau

Volgens de Europese Kaderrichtlijn water (KRW) dienen alle lidstaten zorg te dragen voor een goede toestand van het oppervlaktewater en het grondwater. De KRW verplichtte overheden tot het treffen van maatregelen om in 2021 of uiterlijk 2027 het volgende te hebben bereikt:

- Een goede chemische toestand (waterkwaliteit) van grond - en oppervlaktewater;
- Een goede ecologische toestand van oppervlakte water;
- Een goede kwantitatieve toestand van grondwater (geen verdroging van natte natuur).

Nederweert heeft, met uitzondering van de voorzieningen achter overstort Molenweg en enkele kleine afkoppelgebieden in het buitengebied, alle geplande maatregelen uitgevoerd. De maatregelen bij de Molenweg worden volgend jaar uitgevoerd.

Voor het beheer van het gemeentelijke riool- en infiltratiestelsel wordt gebruik gemaakt van een rioolbeheersysteem. Er is dit jaar ongeveer ruim 10 km riolering geïnspecteerd o.a. Kerneelhoven, Waatskampzijweg, Eind-Oost, bedrijventerrein Pannenweg en een gedeelte van het buitengebied. Het volgende jaar worden hier maatregelen voor opgesteld. Dit jaar hebben maatregelen uitgevoerd van de inspectie 2018. We hebben 2 rioolstrengen aan Heersel gerelined en een twintigtal inwendige kleine reparaties uitgevoerd aan het rioolstelsel van Ospel. Het rioolstelsel van onze gemeente verkeert in een goede staat en er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële consequenties GRP 2017-2021

De financiële gevolgen met betrekking tot beheer, exploitatie, aanpassing en vervanging van het gemeentelijk rioolstelsel zijn opgenomen in het GRP 2017-2021. Al deze kosten wordt gedekt door de voorziening riolering. Bij het vaststellen van het Klimaatadaptatieplan in 2020 zal een nieuwe doorrekening van de voorziening plaatsvinden om de effecten van de maatregelen op de rioolheffing zichtbaar te maken.

Exploitatie rekening 2019

Omschrijving lasten	Begroting 2019 primair	Begroting 2019 gewijz.	Rekening 2019	Saldo 2019
Riolering algemeen	€ 77.954	€ 78.609	€ 63.194	€ 15.415
Rioliinspecties	€ 43.466	€ 43.466	€ 24.075	€ 19.391
Onderhoud vrij verval riolering	€ 116.548	€ 163.548	€ 166.922	€ 3.374-
Onderhoud straat- en trottoirkolken	€ 18.281	€ 29.281	€ 21.784	€ 7.498
Rioolonderhoud & straatvegen	€ 87.241	€ 87.241	€ 62.647	€ 24.594
Onderzoekskosten en monitoring	€ 51.041	€ 51.041	€ 49.404	€ 1.637
Ond. Persrioolgemalen	€ 190.022	€ 190.022	€ 187.316	€ 2.706
Organisatiekosten riolering	€ 207.626	€ 250.850	€ 228.583	€ 22.267
Subtotaal	€ 792.179	€ 894.058	€ 803.926	€ 90.132
Riolering algemeen (onttrekking voorziening)	€ 78.000-	€ 78.000-	€ 235.769-	€ 157.769
Riolering algemeen (dotatie voorziening)	€ 1.093.458	€ 1.093.458	€ 1.097.409	€ 3.951-
Totaal	€ 1.807.637	€ 1.909.516	€ 1.665.566	€ 243.950

Omschrijving baten	Begroting 2019 primair	Begroting 2019 gewijz.	Rekening 2019	Saldo 2019
retributie producenten	€ 1.759-	€ 1.759-	€ 1.769-	€ 10
retributies riolering	€ 1.984.250-	€ 2.042.250-	€ 2.021.497-	€ 20.753-
Totaal	€ 1.986.009-	€ 2.044.009-	€ 2.023.266-	€ 20.743-

Investerings rekening 2019

Omschrijving lasten derden	Begroting 2019 primair	Begroting 2019 gewijz.	Rekening 2019	Saldo 2019
Hemelwater maatregelen Rbs 06-11-2018	€ -	€ 255.000	€ 129.803	€ 125.197
Mechanische riolering Rbs 06-11-2018	€ -	€ 114.000	€ 99.179	€ 14.821
Subs afkoppelen riool provinciaal subs	€ -	€ -	€ 75.625	€ 75.625-
Aanleg part. riolaansl./riolaansluitrecht	€ -	€ -	€ 23.590	€ 23.590-
Riolaansluitrecht	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ -	€ 369.000	€ 328.196	€ 40.804

Omschrijving baten derden	Begroting 2019 primair	Begroting 2019 gewijz.	Rekening 2019	Saldo 2019
Hemelwater maatregelen Rbs 06-11-2018	€ -	€ -	€ -	€ -
Mechanische riolering Rbs 06-11-2018	€ -	€ -	€ -	€ -
Subs afkoppelen riool provinciaal subs	€ -	€ -	€ 133.984-	€ 133.984
Aanleg part. riolaansl./riolaansluitrecht	€ -	€ -	€ -	€ -
Riolaansluitrecht	€ -	€ -	€ 37.211-	€ 37.211
Totaal	€ -	€ -	€ 171.195-	€ 171.195

Groen

Beleid

In nieuw aan te leggen openbare ruimte/woongebieden is 15% -20% van de ruimte ingericht met openbaargroen. Daarnaast het areaal in 2019 uitgebreid met 378 bomen en 30 are voedselbos. In al bestaande woongebieden blijft de hoeveelheid groen gehandhaafd en wordt deze beheerd zodat deze zijn kwaliteit behoud.

Kwaliteitsniveau (op verzoek van Provincie)

Het openbaar groen binnen de bebouwde kom is onderhouden op een niveau dat vergelijkbaar is met een A conform de CROW systematiek in het buitengebied is het groen onderhouden op een kwaliteit niveau dat overeenkomt met een D beeldkwaliteit conform de CROW systematiek. Op dit moment is er geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële consequenties.

Uitbreiding te onderhouden areaal openbaargroen vanaf 2019. Aanleg nieuwbouwwijken Hoebenakker en Mereveld, Carpoolplaats, Kanaalpark 'De Heerlijkheid', Terrein nieuwe brandweer kazerne.

Vertaling financiële consequenties in begroting 2019-2022

De kosten voor het onderhoud van het openbaar groen zijn structureel opgenomen in de exploitatiebegroting.

Exploitatie rekening 2019

Omschrijving lasten	Begroting 2019 primair	Begroting 2019 gewijz.	Rekening 2019	Saldo 2019
Onderhoud houtopstanden	€ 43.277	€ 43.277	€ 38.842	€ 4.435
Openbaar groen	€ 461.709	€ 458.509	€ 457.845	€ 664
Ledigen vuilnisbakken plantsoenen/speelveldjes	€ 36.112	€ 19.112	€ 14.342	€ 4.770
Renovatie groen diverse kernen	€ 60.552	€ 60.552	€ 55.601	€ 4.951
Onderhoud bomen	€ 122.752	€ 122.752	€ 122.829	€ 77-
Bestrijding Eikenprocessierups	€ 17.532	€ 37.532	€ 33.737	€ 3.795
Recreatieve voorzieningen	€ 25.427	€ 25.427	€ 9.413	€ 16.014
Organisatiekosten natuurbeheer	€ 194.346	€ 228.926	€ 198.073	€ 30.853
Totaal	€ 961.707	€ 996.087	€ 930.680	€ 65.407

Gebouwen

Het gemeentelijk 'bouwwerken' bestand bestaat uit 12 objecten. 11 gebouwen en één bouwwerk geen gebouw zijnde. Elk object is voorzien van een meerjaren onderhoudsplan. Onderhoud wordt uitgevoerd op basis van meerjaren onderhoudsplannen. Er is geen achterstand in het onderhoud.

De gemeentelijke bouwwerken zijn:

- Gemeentehuis
- Sportcentrum De Bengel
- Gymzaal Ospel
- Gemeentegarage/ brandweerkazerne
- Gebouw op begraafplaats Kreijel inclusief columbarium
- Bibliotheek
- Scoutinggebouw Paus Pius X
- Sint Lambertus kerktoeren
- Molen De Windlust
- Molen De Korenbloem
- Molen St. Joseph
- Klokkentoren Ospeldijk

Beleid

Het beleidskader voor het onderhoud van de bouwwerken:

- meerjaren onderhoudsplannen
- notitie Technisch Beheer
- notitie verkrijging/vervaardiging en onderhoud kapitaalgoederen

Kwaliteitsniveau

Objecten hebben een kwaliteitsniveau waaraan ze moeten voldoen. Alle objecten voldoen aan dit conditieniveau en er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Aan de gebouwen wordt onderhoud uitgevoerd om de gebouwen op het gewenste kwaliteitsniveau te houden.

Kanttekening

Als onderhoud langer wordt uitgesteld heeft dit gevolgen voor het conditieniveau. Bij een aantal gebouwen wordt nu minimaal onderhoud uitgevoerd. Deze keuze is gemaakt in afwachting op duidelijkheid wat er met deze gebouwen gebeurt. Blijven ze bijvoorbeeld in eigendom of niet? Het betreft onder andere gebouwen als gemeentegarage/ brandweerkazerne en, bibliotheek. De gemeentegarage/ brandweerkazerne is nu verhuurd.

St. Lambertus kerktoeren

Eind 2016 vielen kleine brokstukken uit de gevel van de Lambertustorens. Uit nader inspectie bleek dat een grootschalige restauratie nodig is. Deze werkzaamheden vallen echter niet onder het normale onderhoud en waren niet voorzien.

Naast de eerder beschikbaar gestelde krediet van € 33.000 voor de voorbereiding heeft de raad in september 2018 een krediet beschikbaar gesteld van € 750.000,00 voor de uitvoering. Hierbij werd ervan uitgegaan dat de kosten voor de gemeente € 416.000 bedragen en de rest gedekt wordt uit subsidies en sponsorbijdragen. Ondanks een aantal flinke meerwerken (bijv. aanbrengen nieuwe leien op de hoektorens), zijn er ook flinke minderwerken geweest. Hierdoor bleven de kosten uiteindelijk redelijk binnen budget. De totale kosten bedroegen € 776.500. De subsidie van de provincie was echter 35% van de gerealiseerde kosten. Omdat de gerealiseerde kosten lager uitvallen dan de ingediende begroting bij de subsidie aanvraag, is de bijdrage van de provincie ook lager. Hierdoor is de bijdrage voor de gemeente iets hoger uitgevallen (ca. € 3.500). In januari heeft de accountantscontrole plaatsgevonden en is een verzoek tot eindafrekening ingediend bij de provincie. Subsidievaststelling dient daarom nog plaats te vinden in 2020, waarna het project kan worden afgesloten.

Bij de restauratie is een aantal werkzaamheden meegenomen die in het MOP zijn opgenomen. Na gereedkomen van de restauratie is een inspectie uitgevoerd op basis waarvan het MOP en de daarin opgenomen bedragen, geactualiseerd worden.

Energielabel

Voor gebouwen met een publieksfunctie van meer dan 250 m² oppervlakte is een Energielabel wettelijk verplicht. Deze verplichting geldt voor het gemeentehuis, sportcentrum De Bengel, bibliotheek en gymzaal Ospel. Deze gebouwen hebben daarom nu ook een actueel energielabel gekregen. Het gemeentehuis heeft een D label, sportcentrum De Bengel een C label, bibliotheek een A label en gymzaal Ospel een G label. Het Energielabel wordt zichtbaar opgehangen in betreffende gebouwen.

Duurzame meerjaren onderhoudsplannen

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen gebeurt op basis van meerjaren onderhoudsplannen (MJOP). Voor gebouwen met een energielabel zijn de onderhoudsplannen omgebouwd naar duurzame meerjaren onderhoudsplannen (DMJOP). Dat wil zeggen dat in deze plannen ook energetische verbetermaatregelen opgenomen zijn, die de energieprestatie en het binnenmilieu ten goede komen. Voorbeelden hiervan zijn onder andere: het toepassen van LED verlichting, isoleren, warmtepompen, het optimaliseren van regelingen verwarming en het plaatsen van zonnepanelen.

Versneld verduurzamen

Bij het opstellen van meerjaren onderhoudsplannen (inclusief verduurzaming) is uitgegaan van de afspraken volgens het Nationaal Energieakkoord: gemiddeld A label in 2030. Dat betekent ook dat de energiebesparende maatregelen 'uitgesmeerd' zijn tot het jaar 2030. Bij het gemeentehuis zaten daardoor een aantal energiebesparende maatregelen vooral op het eind, nabij 2030. De gemeente wil echter sneller verduurzamen zodat dit gebouw ook eerder het A label krijgt. Om dit te bereiken zijn maatregelen verantwoord naar voren gehaald. Een voorbeeld daarvan is een warmtepomp in het gemeentehuis. In het onderhoudsplan was deze voor het jaar 2026 gepland. Deze is nu naar voren gehaald naar 2020. Alle maatregelen voor het gemeentehuis zijn volgens planning dan in 2021 uitgevoerd. In 2019 is een adviesbureau ingehuurd die ons hierin gaat begeleiden. Zij nemen hierbij tevens de verduurzaming van het sportcentrum mee.

Gymzaal Ospel is in 1968 gebouwd en nu 50 jaar oud. Het gebouw heeft het 'slechtste' energielabel (G). Gelet op de leeftijd en onderhoudstoestand van dit gebouw is besloten om de energie verbeterende en besparende maatregelen nu niet mee te nemen. Mogelijke afwegingen wat er met dit gebouw wel/niet moet gebeuren zijn verder niet gemaakt.

Financiële consequenties MOP Gebouwen 2018-2037

Jaarlijks wordt een dotatie gedaan aan de onderhoudsvoorziening. Uit deze voorziening worden de kosten voor het benodigde onderhoud aan de bouwwerken betaald. Om de 3 jaar worden de bouwwerken getoetst om te bepalen wat op dat moment het kwaliteitsniveau van de gebouwen is. Daarbij worden ook de kosten voor onderhoud in beeld gebracht. Onderhoud dat nodig is om de bouwwerken op het beoogd kwaliteitsniveau te houden. We noemen dit ook wel de actualisatie van de meerjaren onderhoudsplannen. De meerjaren onderhoudsplannen worden opgesteld voor een periode van 20 jaar. De eerstvolgende actualisatie van het MOP is gepland voor 2021.

De actualisatie van de onderhoudsplannen is (vaak) aanleiding om de dotatie aan de onderhoudsvoorziening te verhogen of te verlagen. Dit zodat de voorziening weer op orde is om onderhoud uit te voeren in overeenstemming met de onderhoudsplannen.

1. Onderhoud gemeentelijke gebouwen

De totale onderhoudskosten voor de periode 2018 -2037 bedragen € 6.539.288 (exclusief BTW).

Daarvan zijn € 5.109.754 onderhoudskosten en € 1.429.534 energetische verbeteringen.

De stand van de voorziening per 01 januari 2020 is € 2.285.869

De dotatie aan de onderhoudsvoorziening is in 2019: € 440.109.

Indicatieve te verwachten jaarlijkse besparing op kosten elektra en gas na uitvoering energetische verbeteringen (op basis van huidig prijspeil):

	2.019	2.020	2.021	2.022	2.023	2.024	2025
Gemeentehuis		7.113	19.014	19.014	19.014	19.014	19.014
Bibliotheek	310	310	310	310	310	1.430	1430
Sportcentrum		52.935	59.409	59.409	59.409	59.409	59409
€	310	60.358	78.733	78.733	78.733	79.853	79.853

Geprognostiseerde stand van de voorziening per 31-12-2037 is € 1.610.703.

Dit saldo geeft voldoende stabiele basis om de voorziening ook na 2037 toereikend te laten zijn. Bij de geplande actualisaties van de onderhoudsplannen wordt dat steeds meegenomen.

2. Onderhoud molens

De totale onderhoudskosten voor de periode 2018-2037 bedragen € 1.465.915 (exclusief BTW).

De stand van de voorziening per 01 januari 2020 is € 502.396

De dotatie aan de onderhoudsvoorziening is in 2019: € 86.153.

Geprognostiseerde stand van de voorziening per 31-12-2037 is € 305.408.

Dit saldo geeft een voldoende stabiele basis om de voorziening ook na 2037 toereikend te laten zijn.

Bij de geplande actualisaties van de onderhoudsplannen wordt dat steeds meegenomen.

Onderhoud molens & gemeentelijke gebouwen rekening 2019

Lasten - Omschrijving	Begroot 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2019	Saldo 2019
	Primair	Gewijz.		
Egalisatievoorziening onderhoud molens	€ 101.990	€ 101.990	€ 44.506	€ 57.484
Egalisatievoorziening onderhoud gemeentehuis	€ 118.419	€ 118.419	€ 40.816	€ 77.603
Egalisatievoorziening onderhoud gemeentegarage	€ 3.839	€ 3.839	€ 325	€ 3.514
Egalisatievoorziening bibliotheek	€ 12.901	€ 12.901	€ -	€ 12.901
Egalisatievoorziening onderhoud sportcentrum	€ 210.584	€ 210.584	€ 9.146	€ 201.438
Egalisatievoorziening onderhoud gz Ospel	€ 12.751	€ 12.751	€ 338	€ 12.413
Egalisatievoorziening begraafplaats Kreyel	€ -	€ -	€ 387	€ 387-
Egalisatievoorziening kerktoren Lambertus	€ 10.480	€ 10.480	€ 444	€ 10.036
Egalisatievoorziening Scouting Pius X Bredeweg	€ 144	€ 144	€ 1.442	€ 1.298-
Totaal	€ 471.108	€ 471.108	€ 97.404	€ 373.704

Baten - Omschrijving	Begroot 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2019	Saldo 2019
	Primair	Gewijz.		
Egalisatievoorziening onderhoud molens	€ 87.770-	€ 87.770-	€ 87.829-	€ 59
Egalisatievoorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 435.762-	€ 435.762-	€ 452.381-	€ 16.619
Totaal	€ 523.532-	€ 523.532-	€ 540.209-	€ 16.677

Openbare verlichting

Beleid

In september 2016 is het beleidsplan Openbare Verlichting 2016-2020 vastgesteld.

In dit beleidsplan staat welke functie de OV heeft in het openbare gebied en de kaders zijn beschreven voor het gewenste lichtniveau. Verder wordt er ingezoomd op het beheer en onderhoud met de focus op het verduurzamen van de OV om aan de gestelde eisen van het energieakkoord te voldoen met de bijbehorende financiële consequenties. De ombouw en vervanging naar duurzame LED verlichting is voltooid.

Het energieverbruik van de OV is dit jaar door de verduurzaming met 100.000kwh gedaald!

Kwaliteitsniveau

Er is geen achterstand in het vervangen van de armaturen of masten. Wel voldoen veel straten niet aan de richtlijnen van het verlichtingsniveau.

Masten hebben een theoretische levensduur van 45 jaar en armaturen van 20 jaar. We hebben dit jaar 30 lichtmasten die ouder zijn dan 45 jaar beproefd. Slechte 1 mast moest vervangen worden. De levensverwachting van de beproefde masten is nog 15 jaar!

Financiële consequenties Beleidsplan OV 2016-2020

In de reguliere begroting zijn kosten opgenomen voor het jaarlijkse beheer en onderhoud, energiekosten en afschrijving van investeringen van de openbare verlichting.

Om tegenmoet te komen aan verzoeken van dorpsraden e.d. worden voor knelpunten en vandalisme jaarlijks een bedrag van € 4.000,- opgenomen, hier is vooralsnog weinig gebruik van gemaakt.

We hebben het fiets/wandel pad van het kanaalpark geheel voorzien van Openbare Verlichting. De uitbreiding van de verlichting in de uitbreidingsplannen wordt betaald uit budgetten voor het woonrijp maken van het woongebied. De opbrengst van lichtmastreclame is weer verder omlaag gegaan.

Exploitatie rekening 2019

Omschrijving lasten / baten	Begroot 2019 primair	Begroot 2019 gewijz.	Rekening 2019	Saldo 2019
Energieverbruik	€ 111.562	€ 111.562	€ 60.038	€ 51.524
overige kosten leveringen derden	€ 4.129	€ 4.129	€ 58.044	€ 53.915-
overige uitbestede werkzaamheden	€ -	€ -	€ 15.613	€ 15.613-
Afschrijvingen	€ 44.331	€ 11.994	€ 11.994	€ 0-
Totaal lasten	€ 160.022	€ 127.685	€ 145.689	€ 18.004-
overige bijdragen van derden	€ 2.500-	€ 2.500-	€ 14.301-	€ 11.801
Totaal lasten	€ 2.500-	€ 2.500-	€ 14.301-	€ 11.801
Totaal saldo	€ 157.522	€ 125.185	€ 131.389	€ 6.204-

NB: Energieverbruik is inclusief onderhoudskosten

Investerings rekening 2019

Omschrijving lasten / baten	Begroot 2019 primair	Begroot 2019 gewijz.	Rekening 2019	Saldo 2019
Vervanging lichtmasten & armaturen	€ -	€ 205.781	€ 205.781	€ 0
Totaal	€ -	€ 205.781	€ 205.781	€ 0

Verkeer

Mobiliteitsplan

Vooruitlopend op de vaststelling van het Mobiliteitsplan is bij de behandeling van de gemeentebegroting 2020 - 2023 al € 750.000,- (jaarlijks) als investeringskrediet opgenomen, ten behoeve van de uitvoering van de projecten (Uitvoeringsprogramma) uit het Mobiliteitsplan. In het voorstel aan de gemeenteraad is deze financiële ruimte als uitgangspunt aangehouden. Indien tot aanvullende projecten wordt besloten, dient hiervoor eveneens aanvullend krediet beschikbaar te worden gesteld.

Regionaal Mobiliteitsoverleg (RMO)

De gemeenten in Midden-Limburg en de provincie werken samen in het RMO. Gezamenlijke onderwerpen worden getrokken en/of uitgewerkt door de verkeerscoördinator die door de deelnemende partijen gezamenlijk bekostigd worden. Binnen het RMO ligt tevens de belangrijke taak om subsidiemogelijkheden helder te krijgen. Uit de resultaten van een evaluatie is gebleken dat het RMO Midden-Limburg zinvol is geweest. Voortzetting ervan in combinatie met het Samenwerkingsverband Midden-Limburg (SML) is gewenst.

Speelruimte

Beleid

In 2008 is speelruimtebeleid voor de gemeente Nederweert vastgesteld. Basis hiervan vormde het adviesrapport van Speeltuinwerk Limburg. Gezien de financiële situatie hebben b&w bij de jaarrekening 2014 besloten om vanaf 2016 de vervangingskosten ad. € 45.000,00 uit het onderhoudsbudget 'speelplaatsen & trapveldjes' te halen. De bedragen voor vervanging van speeltoestellen worden vanaf 2016 opgenomen in het investeringsprogramma. Gezien de geringe vervangingen is dit tot nu toe nog niet nodig gebleken.

De bedragen die hier jaarlijks voor nodig zijn, worden enerzijds bepaald door de technische toestand (volgt uit jaarlijks inspectierapport). Anderzijds wordt bekeken hoe de te verwachten demografische ontwikkeling in de betreffende wijk/buurt meegenomen wordt. Immers door vergrijzing (of juist verjonging) kan de behoefte aan speeltoestellen anders worden. Op basis hiervan worden de jaarlijkse investeringskosten bepaald en wordt een afweging gemaakt t.o.v. andere investeringen in het betreffende jaar. In de kadernota van 2016 is dit vervolgens zo vastgesteld.

In 2019 is de start gemaakt met de voorbereiding voor het aanpassen van het speelruimtebeleid. Door de veranderingen van sport en bewegen, demografische ontwikkelingen en veilige beweegroutes in combinatie met de inzet op positieve gezondheid zal het gebruik van sport en bewegen in de openbare ruimte voor alle leeftijdscategorieën (0-100+) toenemen. Deze veranderingen hebben gevolgen voor de inrichting van speelvelden/buitenruimte omdat deze grotendeels gebaseerd zijn op jeugd t/m 12 jaar. Wij zijn gestart met het herijken van het huidige speelruimtebeleid. Hieruit is voortgekomen dat de huidige naam speelruimtebeleid niet meer past bij de veranderingen van sport en bewegen, veilige beweegroutes in combinatie met positieve gezondheid voor alle leeftijdscategorieën. De naam speelruimtebeleid wordt gewijzigd naar "Bewegen in de openbare ruimte". In 2019 is gestart met de proeftuin "Bewegen in de openbare ruimte" voor de leeftijdscategorie 12 t/m 18 jaar. Bewegen in de openbare ruimte en de proeftuin is opgenomen in de Omgevingsvisie.

De benodigde bedragen, worden enerzijds bepaald door de technische toestand (volgt uit jaarlijks inspectierapport). Ook wordt gekeken naar de demografische ontwikkeling in de betreffende wijk/buurt. Door vergrijzing of verjonging kan de behoefte aan spelen/beleven en speeltoestellen veranderen. Op basis hiervan bepalen we de jaarlijkse investeringskosten en maken we een afweging ten opzichte van andere investeringen. In de kadernota van 2016 is dit vervolgens zo vastgesteld.

Kwaliteit

De veiligheid van de speelvoorzieningen is van groot belang, ook in het kader van de wettelijke aansprakelijkheid van de gemeente. Alle speelvoorzieningen worden jaarlijks geïnspecteerd door een onafhankelijk bureau en 3x per jaar door de Risse. Hierop volgt een lijst met onderhoudsmaatregelen. De inspectie en de uitgevoerde werkzaamheden houden we digitaal bij. Hieruit volgt ook een overzicht van de te verwachte kosten voor onderhoud en vervanging. Er is er geen achterstallig onderhoud en zijn de toestellen veilig.

Exploitatie rekening 2019

Omschrijving lasten	Begroting 2019 primair	Begroting 2019 gewijz.	Rekening 2019	Saldo 2019
Speelplaatsen & trapveldjes	€ 50.954	€ 50.954	€ 37.293	€ 13.661
Totaal	€ 50.954	€ 50.954	€ 37.293	€ 13.661

Paragraaf 4: Financiering

Algemeen

Financiering betreft de wijze waarop de gemeente benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen belegt. De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Deze financieringsparagraaf is samen met de financiële verordening en het treasurystatuut, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Beleid

Leningen en garanties worden slechts verstrekt voor de uitvoeringen van de publieke taak. Er moet een optimaal rendement verkregen worden dan wel moeten de lasten zoveel mogelijk gereduceerd worden. Hierbij moet de organisatie zo goed mogelijk beschermd worden tegen ongewenste financiële risico's en moet er dus defensief en risicomijdend opgetreden worden.

Renterisico's

De risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen:

- De renterisiconorm. Hiermee wordt het renterisico op de vaste schuld in beeld gebracht;
- De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat aan vlottende financieringsmiddelen mag worden opgenomen.

Rente-risiconorm

Door het vaststellen van een renterisiconorm vindt de begrenzing van de renterisico's op de gemeentelijke langlopende leningen plaats. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen maximaal 20% van het begrotingstotaal mogen bedragen. Voor Nederweert is deze norm op basis van de begrotingscijfers als volgt:

Berekening renterisico vaste schuld (Bedragen in €)	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Rente herziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-
Herfinanciering (verplicht te betalen aflossing)	-	-	-	-
Totaal grondslag rente risico	-	-	-	-
Begrotingstotaal	48.499.700	40.726.898	50.007.070	46.039.834
Rente-risiconorm 20%	9.699.940	8.145.380	10.001.414	9.207.967
Onderschrijding norm	9.699.940	8.145.380	10.001.414	9.207.967

Nederweert heeft geen vaste financieringsmiddelen afgesloten en is geheel gefinancierd met eigen middelen. Er is sprake van financieringsoverschot en de verwachting is dat dit de komende jaren ook zo zal blijven. Herfinanciering of renteherziening is niet aan de orde en er is geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Voor de kasgeldlimiet is er een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schulden (looptijd korter dan 1 jaar). De reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico met zich meebrengt, omdat de rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Bij een (dreigende, langdurige) overschrijding van de kasgeldlimiet wordt overgegaan tot omzetting naar langlopende schulden (looptijd >1 jaar). De kasgeldlimiet, uitgedrukt in percentage, wordt jaarlijks vastgesteld. Voor 2019 is de kasgeldlimiet bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal.

Voor Nederweert betekent dit een kasgeldlimiet 2019 van 8,5% van € 46.039.834 zijnde € 3.913.386. Voor 2019 is de kasgeldlimiet niet benaderd.

Bedragen in €	Netto vlottend overschot	Kasgeldlimiet	Overschrijding	Onderschrijding
1e kwartaal 2019	25.541.911	3.913.385	-	29.455.296
2e kwartaal 2019	25.302.686	3.913.385	-	29.216.071
3e kwartaal 2019	27.225.207	3.913.385	-	31.138.592
4e kwartaal 2019	28.080.043	3.913.385	-	31.993.428

Rentekosten en- opbrengsten

In het kader van de financieringsfunctie zijn in deze begroting de volgende externe rentekosten en – opbrengsten opgenomen. Gemeente Nederweert had nog één uitzetting met een vervaldatum van 01 oktober 2019.

Externe rentebaten en - lasten (Bedragen in €)	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Rente vaste leningen	-	-	-	-
Totaal rentelasten	-	-	-	-
Vaste termijn rekening 10 jr 4,15% € 1,25 mln	51.875	51.875	38.906	38.906
Totaal rentebaten	51.875	51.875	38.906	38.906
Per saldo voordelig	51.875	51.875	38.906	38.906

Financieringspositie

De financierings- en vermogenspositie per 31 december 2019 is als volgt:

Financieringspositie	31-12-2019	
Boekwaarde vaste activa en bouwgrondexploitatie	€	22.128.064
Beschikbare financieringsmiddelen		
- Eigen financieringsmiddelen, reserves	€	28.180.906
- Vreemd financieringsmiddelen, voorzieningen	€	19.607.169
Totaal beschikbare financieringsmiddelen	€	47.788.075
Geraamd financieringsoverschot	€	25.660.011

Liquiditeitsbegroting

De liquiditeitsbegroting is een overzicht van de verwachte ontvangsten en uitgaven. Hieronder een overzicht van het verloop van de liquiditeit.

Liquiditeit	Werkelijk 2019
01-01-2019	€ 26.241.559
31-12-2019	€ 26.783.930

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft de financiële situatie weer. Is er genoeg geld om aan alle verplichtingen t.a.v. de voorzieningen te voldoen, als deze zich allemaal in één keer manifesteren? De financiële positie van gemeente Nederweert is positief. De dekkingsgraad geeft een positieve weergave in 2019 van:

Stand		Werkelijk 2019
Liquiditeit	31-12-2019	€ 26.783.930
Saldo voorziening	31-12-2019	€ 19.607.169
Dekkingsgraad in €	31-12-2019	€ 7.176.761
Dekkingsgraad in %	31-12-2019	137%

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

Visie op Bedrijfsvoering

De gemeente Nederweert wil een autonome gemeente blijven, die dicht bij haar burgers staat én zichtbaar is in het publieke domein. Om deze doelstelling te verwezenlijken is het noodzakelijk dat de ambtelijke organisatie zich verder blijft ontwikkelen naar een professionele, flexibele organisatie die de samenwerking opzoekt waar nodig. Daarbij moeten we de interne dienstverlening in verbinding brengen met deze ontwikkelingen.

Onderstaand worden de ondersteunende ontwikkelingen op gebied van personeel, financiën, , communicatie, informatisering en automatisering, inkoop, huisvesting toegelicht. Ook wordt ingegaan op samenwerking en monitoring en verbeteringen.

Samenhang met overige programma's

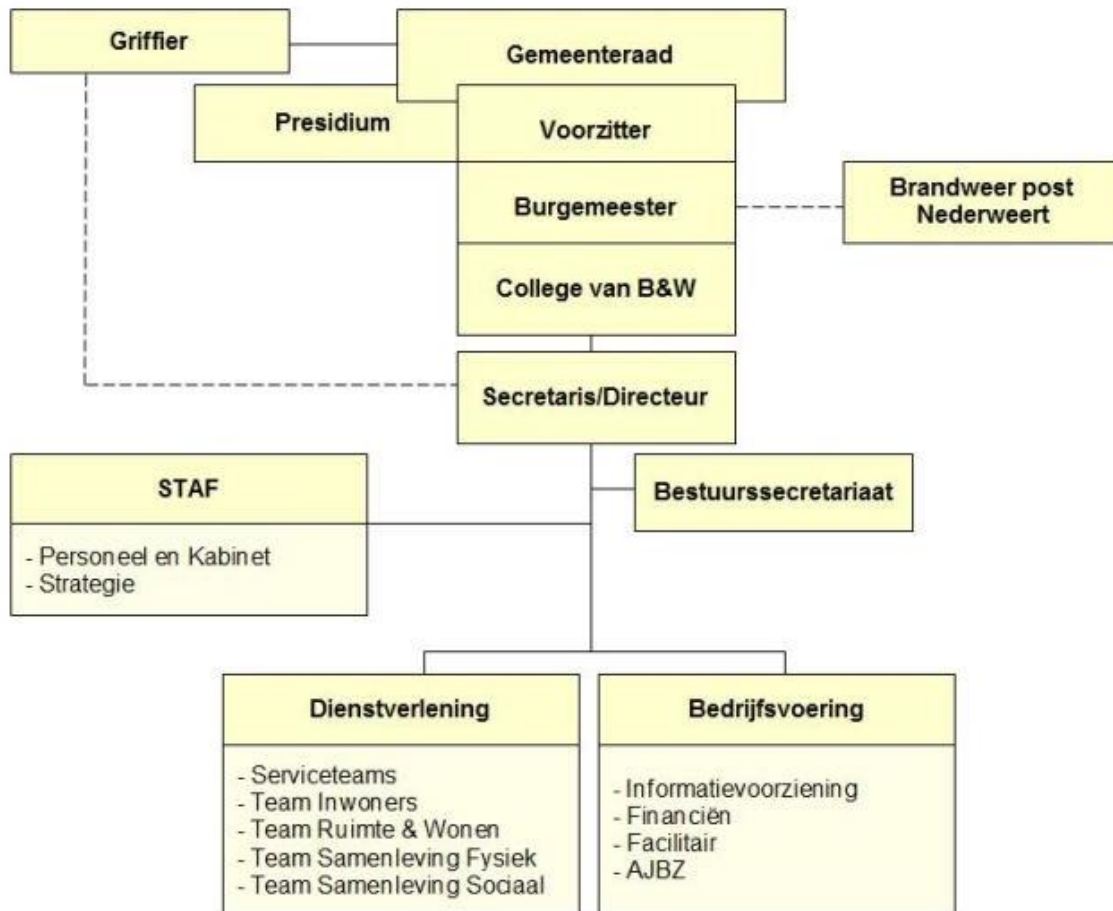
De bedrijfsvoering is ondersteunend aan de dienstverlening en heeft dus grote raakvlakken met alle programma's. De genoemde taakvelden zijn van invloed op alle programma's Inkoop, huisvesting, financiën en personeel zijn voor de hand liggend. In het programma 0 bestuur en ondersteuning ligt de verantwoordelijkheid voor het digitaliseren van processen, bouwen van ICT-infrastructuur en de ontwikkeling van de digitale agenda 2020.

Risico's in de bedrijfsvoering

De paragraaf weerstandvermogen geeft inzicht in de risico's welke we zien in de bedrijfsvoering. Op het gebied van Financiën wordt ingegaan op de risico's VPB- plicht, gegarandeerde geldleningen en de financiële verhoudingen met het rijk. Ook invoering van de omgevingswet is uitgewerkt en heeft ten aanzien van de elementen personeel en processen duidelijke relaties met de inrichting van de bedrijfsvoering.

Het personeel is ons belangrijkste kapitaal. Duurzame inzetbaarheid (DI) is hierbij een belangrijk begrip. We sturen hierop met ons strategisch personeelsplan. Daarnaast zijn instrumenten zoals; gesprekscyclus, opleidingsplan, preventief medisch onderzoek, leeftijdsfasebewust personeelsbeleid en mantelzorg vriendelijk personeelsbeleid, belangrijk om op basis van analyse/advies interventies in te zetten om DI te bevorderen.

Gemeentelijke Organisatie

De gemeentelijke organisatie bestaat uit twee afdelingen en een staffbureau.

De afdelingen zijn weer opgesplitst in diverse teams, met afhankelijk van de grootte van het team een teamleider of –coördinator. Het managementteam bestaat uit de gemeentesecretaris en twee afdelingshoofden. Dit maakt dat de lijnen kort zijn.

Nadat de formatie enkele jaren geleden qua omvang gekrompen is, is er nu weer een stijging te zien. Dit heeft onder andere te maken met nieuwe (rijks)taken die naar de gemeenten gaan of vanwege een bewuste versterking van het beleid of uitvoering van een bepaald beleidsveld. In 2019 is de formatie versterkt.

Personeelsaspecten

Onze dienstverlening beweegt mee

Vanuit de kernwaarden klantgerichtheid, wendbaarheid, veranderbaarheid en openheid zorgen de medewerkers voor een goede dienstverlening. De veranderende rol van burger, ondernemer en gemeente vullen we in door servicegerichtheid. We bewegen mee met de vraag van onze burgers. In 2019 zijn de openingstijden onderzocht en aangepast. In deelprogramma 0.1 Dienstverlening gaan we uitgebreider in op de resultaten 2019 en doorkijk 2020.

De personeelskosten

De uitkomst van de Cao-afspraken is verwerkt in de begroting. De nieuwe cao heeft een looptijd van 1 januari 2019 tot 1 januari 2021. De stelposten zijn voldoende om de afgesproken salarisstijgingen te dekken. Ter volledigheid is de personeelsbegroting op teamniveau opgenomen in bijlage 3.

De gemiddelde leeftijd van het personeel daalt

De trend van vergrijzing en ontgroening weten we in Nederweert succesvol te keren. De gemiddelde leeftijd bedraagt op per 1 februari 2020 46,95 jaar tegen 49,27 op 1 maart 2016. We zijn dus nu bijna

vier jaar later en de gemiddelde leeftijd is met bijna 2,5 jaar gedaald. Dit is het gevolg van het beleid om jonge mensen aan te trekken door ander andere traineetrajecten.. Ook komende jaren is het strategisch personeelsbeleid er op gericht een goede combinatie te hebben van ervaring en jong talent én te anticiperen op toekomstige uitstroom.

Ziekteverzuimcijfer

Het verzuimcijfer is voor onze organisatie 3,56% over 2019. Volgens de Personeelsmonitor A+O fonds gemeenten bedraagt het landelijk ziekteverzuimpercentage over 2018 voor gemeenten 5,8% en voor gemeenten met minder dan 20.000 inwoners 4,9%. De verzuimfrequentie bedraagt in 2018 landelijk 1,11 en voor gemeenten met minder dan 20.000 inwoners 1,05. Onze verzuimfrequentie blijft onverminderd laag wat duidt op weinig kort verzuim. De landelijke cijfers over 2019 zijn nog niet bekend.

Financiën

De financiële bedrijfsvoering (financieel beleid en financieel beheer) vervult een belangrijke plaats op het speelveld van de bedrijfsvoering. Het is de spil in de gemeentelijke planning & control (P&C). Wij bouwen voortdurend aan een cyclus die management, college en raad in staat stelt om de juiste beslissingen te nemen.

1. Ontwikkeling

Ook in 2019 hebben we verder gewerkt aan het doorontwikkelen en verbeteren van de P&C cyclus in het geheel en de programmabegroting in het bijzonder. Dit doen we in nauwe samenspraak met het audit comité. Aan de hand van actualiteit, zoals de managementletter van onze huisaccountant, zijn verbeteracties opgestart en uitgevoerd. Dit is een cyclus proces wat we in onze bedrijfsvoering hebben geborgd.

2. Planning

We werken al jaren naar tevredenheid met een bestuurlijke planning voor de vaststelling van de P&C-producten zoals:

- jaarstukken;
- programmabegroting;
- bestuursrapportages;
- kadernota;
- en nota reserves en voorzieningen.

Vanaf 2017 is een 'sporenboekje' geïntroduceerd in de ambtelijke organisatie. In 2019 is de P&C planning en de overige planningen binnen de ambtelijke organisatie goed op elkaar afgestemd en zijn de producten tijdig en juist opgeleverd. Ook hebben we onze voorlichting versterkt in 2019 (mondelijke toelichting op persoon en/of teamniveau, factsheet bestuurlijke producten voor medewerkers). Hiermee is de integrale rol van budgethouder verbeterd.

3. Beheersing

Doelstelling is een juiste, tijdige, betrouwbare en volledige informatievoorziening te waarborgen. Het verbeteren van het financiële beheer is een permanent streven. Hierbij moet gedacht worden aan een vereenvoudiging van onze kostenverdeling, inrichting van de financiële administratie, jaarlijkse doorkijk reserves & voorzieningen, liquiditeitsprognose, risicomangement, weerstandsvermogen en de -ratio. In 2019 hebben we stappen gezet in het doorlichten van de budgetten, verder vereenvoudigen van de P&C cyclus, optimaliseren van de interne controle en het automatiseren van de financiële processen.

4. Control en audit

In 2018 hebben we alle interne controles tegen het licht gehouden. We hebben gezorgd dat deze meer aansluiten op de risico's (meer focus en meer eenvoud) en de verantwoordelijkheid in de lijn. In 2019 hebben we dit proces intensief begeleid en mogen concluderen dat het bijdraagt tot beter in control zijn. De agenda voor control en audits wordt jaarlijks vastgelegd in het controleprotocol. Dit wordt afgestemd met onze huisaccountant en vastgesteld door de Raad.

Financiële sturing vindt plaats met de bestuurlijke producten en diverse regelingen en verordeningen; budgethoudersregeling, treasurystatuut, ect. In 2020 actualiseren we deze weer.

Communicatie

De wereld verandert – de maatschappij wordt mondiger, social media heeft impact, co-creatie raakt ingeburgerd – en de gemeentelijke communicatie verandert mee. In 2017 is een nieuwe communicatievisie vastgesteld. In 2019 is input opgehaald (o.a. via een themaraad), die als basis dient voor de herijkte communicatievisie 2020. Niet langer is communicatie synoniem voor ‘voorlichting’; we signaleren, informeren, adviseren en participeren om samen met betrokkenen de communicatie vorm te geven. Dat betekent dat onze communicatie niet louter uit ‘zenden’ bestaat. Het cluster Communicatie brengt informatie naar buiten en – minstens zo belangrijk – haalt informatie & informatiebehoeften naar binnen om deze informatie vervolgens te interpreteren en te benutten. Het motto waaronder het cluster opereert is dan ook: “Van roepoeter naar verbindingsofficier”.

Daarnaast richt het cluster zich op een zestal taakvelden: beleidsprocescommunicatie, corporate communicatie, externe communicatie, interne communicatie, social media, mediacommunicatie en crisiscommunicatie. Met name binnen de taakvelden Externe communicatie en Beleidsprocescommunicatie zien we de ‘van buiten naar binnen’-gedachte terug. We werken samen met onze inwoners en maken gebruik van hun kennis en ideeën.

Bij het betrekken van onze inwoners onderscheiden we vijf verschillende participatievormen. De hoeveelheid interactie bepaalt de participatievorm. Soms volstaat participatievorm 1: Het ‘Informeren’ van onze inwoners via onze kanalen. Zijn met het onderwerp grote belangen gemoeid, ligt het onderwerp gevoelig én laat het onderwerp ruimte voor inbreng dan vragen we onze inwoners om input. Dat kan op het niveau van ‘Raadplegen’ (2) zoals bij de aanpak fijn stof knelpunten en beleidsvorming huisvesting arbeidsmigranten of de totstandkoming van het mobiliteitsplan. Vragen we onze inwoner ons te ‘Adviseren’ (3) dan krijgt dit gestalte in de oprichting van een klankbordgroep. Voorbeelden van deze participatievorm zijn de Kbg Toerisme & Recreatie en Kbg Gezonde veehouderij in een gezonde leefomgeving. In een ‘Coproductie’ (4) worden in een continue dialoog plannen gemaakt. Dit gebeurde bij het opstellen van een Groenbeleidsplan, de inrichting van het Heerlijkheidspark en de voorbereiding van de Omgevingsvisie. De meeste interactie vindt plaats bij de vorm ‘Gezamenlijk Bestuur’ (5). Bewoners, ondernemers en gemeenten dragen samen de verantwoordelijkheid bij de ontwikkeling van de sport en recreatiezone De Bengel/ de Uitwijk.

Beleidsprocescommunicatie

Er is uitvoering gegeven aan de bestuurlijke ambitie om structureel beter en meer proactief te communiceren op beleidsprocesniveau. Het gaat dan om:

- het signaleren en interpreteren van communicatiebehoeften en communicatiekansen
- het communicerend vermogen van bestuur & management
- het regisseren van communicatiestromen.

De communicatieadviseur vormt mede de oren en ogen van het bestuur en het managementteam en coacht en ondersteunt hen bij communicatievraagstukken en pr-aangelegenheden. In het 2^e kwartaal 2019 is deze structurele functie gestart.

Corporate communicatie

Dit taakveld richt zich vooral op stimuleren en bewaken van (het bereiken van) overeenstemming tussen identiteit en imago: presenteren we ons zoals we willen zijn? Concreet gaat het dan om het communicerend vermogen van onze medewerkers (taalgebruik, houding) en om het navolgen van onze communicatieafspraken (huisstijl, kwaliteitshandvest). Het format van de B&W-nota’s is aangepast met een publieksgerichte samenvatting en zijn er daarvoor schrijfcursussen georganiseerd.

Externe communicatie

Naast de veranderende wijze van communiceren waarbij Communicatie steeds meer als regisseur optreedt, blijft ook de meer traditionele communicatietaak bestaan. Hierbij ligt de focus op het tijdig, transparant en betrouwbare informatie delen. Ook aan deze vorm van communicatie geven wij steeds meer vanuit een omgevingsbewust perspectief, handen en voeten.

Communicatie beschikt over diverse analoge en digitale communicatiemiddelen. Enkele voorbeelden: het gemeentcontact, de website, sociale media, persberichten. Het cluster zorgt er voortdurend voor dat deze middelen actueel zijn en dat ze op correcte en eigentijdse wijze ingezet worden. Een cross

mediale aanpak versterkt de communicatiekracht.

Communicatie krijgt een belangrijke plek in het hart van het dienstverleningsbeleid. De website wordt niet alleen als communicatiemiddel maar ook als dienstverleningskanaal ingezet. Inwoners hoeven voor steeds meer producten en diensten niet meer naar het gemeentehuis te komen; ze regelen het vanuit 'hun luie stoel' via de website. In het 3^e kwartaal 2019 is het team Online gestart. Dit team bestaat uit medewerkers van Communicatie, Dienstverlening, Informatiemanagement en Participatie. Samen brengen zij kennis en data in kaart om deze in te zetten voor het verbeteren van online communicatie en online dienstverlening.

Interne communicatie

Hierbij ligt de focus ligt op het informeren, faciliteren, richten en binden van de medewerkers, waarbij intranet (Huisnet) ons belangrijkste middel is. Dit middel is momenteel gedateerd en krijgt een nieuwe, meer interactieve opzet. In 2019 zijn met onze leverancier gesprekken daarover gevoerd en omdat de website in 2020 "op de schop gaat" is besloten om daar eerst energie in te steken. Huisnet volgt direct daarna.

Social media

In 2017 en 2018 is social media beleid ontwikkeld en uitgerold. Wij hebben social media vooral ingezet om draagvlak te creëren en om interactie te stimuleren. Social media speelt als dienstverleningskanaal steeds meer een rol. In 2019 heeft het cluster Communicatie medewerkers hierbij ondersteunt.

Mediacommunicatie

Een goede verstandhouding met de pers is belangrijk. Communicatie adviseert het bestuur en management bij media interactie. Ook het opstellen van persberichten en het beantwoorden van persvragen behoren tot de reguliere taken.

Crisiscommunicatie

De gemeente maakt deel uit van de Veiligheidsregio Limburg Noord. Communicatie vervult meerdere rollen in de crisiscommunicatiestructuur, onder meer die van communicatieadviseur en lokaal contactpunt.

Voor risicocommunicatie haakt Communicatie vooral aan op landelijke campagnes, aangevuld met eventuele lokale onderwerpen.

Mede-realisatie doelstellingen overheidsprogramma's Digitaal 2017 en Overheid 2020

Bij het onderdeel Informatisering en Automatisering zijn deze programma's nader beschreven. Het cluster Communicatie stelt hun kennis, kunde en instrumenten (zoals de website, E-formulieren, DigiD en E-herkenning) beschikbaar aan de afdelingen en bevordert hiermee de aanbieder van digitale gemeentelijke diensten en – producten.

Informatisering en Automatisering

De landelijke ambities (politiek, VNG) voor de digitale dienstverlening voor overheden zijn (opnieuw) vastgelegd. In het huidige regeerakkoord is de volgende doelstelling beschreven: "De dienstverlening door de overheid moet beter: burgers en bedrijven kunnen uiterlijk in 2017 zaken die ze met de overheid doen digitaal afhandelen" (Programma Digitaal 2017).

De gemeente Nederweert maakt deel uit van een sterk veranderende samenleving, waarin de steeds verdere digitalisering van de informatievoorziening één van de belangrijkste ontwikkelingen is.

Digitalisering is niet het uiteindelijke doel, maar een belangrijk middel om betere dienstverlening aan burgers en bedrijven te kunnen leveren. En een hogere efficiëntie te bereiken. De Digitale Agenda 2020 (DA2020) ondersteunt, ont-zorgt en versterkt gemeenten daarbij. Dit gebeurt aan de hand van een zestal doelstellingen.

Naast de toenemende digitalisering hebben we ook te maken met:

- Landelijke en provinciale wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet
- technologische innovaties (blockchain, data gestuurd werken, internet of things, etc.);
- maatschappelijke trends (zoals een toenemende mate van ondernemerschap, vergrijzing en individualisering);
- en ontwikkelingen die te maken hebben met steeds hogere verwachtingen van inwoners en

ondernemers over de gemeentelijke digitale dienstverlening.

De komende jaren (extra) aandacht voor Informatievoorziening

Al deze ontwikkelingen leidt tot een steeds grotere afhankelijkheid van onze informatievoorziening. En vragen om een betrouwbare (kwaliteit, beschikbaarheid en privacy), veilige (informatiebeveiliging) en duurzame (archivering en IT-voorzieningen) informatievoorziening. De gemeente Nederweert staat voor de uitdaging om, binnen de beperkt beschikbare capaciteit;

- mee te bewegen met al die ontwikkelingen en trends in de samenleving;
- (bij voorkeur gezamenlijk) te anticiperen op bijgestelde verwachtingen;
- en aan te sluiten op nieuwe kansen die ontstaan.
- In de komende jaren zal daarom steeds meer aandacht uitgaan naar onze informatievoorziening.

In 2019 is gewerkt aan de realisatie van de doelstellingen van Digitaal 2017 en DA2020. De doelstellingen van Digitaal 2017 en de 7 pijlers blijven leidraad voor de verdere ontwikkeling van onze digitale dienstverlening en informatievoorziening. Daarnaast zijn we aangesloten bij ICT NML en is de technische overdracht van onze automatisering afgerond.

Digitaal 2017

Het programma is vormgegeven langs 7 pijlers:

- Pijler 1, informatie moet online beschikbaar zijn.
- Pijler 2, burgers kunnen alle (aan)vragen aan de overheid digitaal versturen en alle berichten van de overheid digitaal ontvangen.
- Pijler 3, Gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid.
- Pijler 4, Inzage- en correctierecht voor burgers.
- Pijler 5, Informatieveiligheid en stelsel eID.
- Pijler 6, Optimaal gebruik van digitale gegevens door de overheid.
- Pijler 7, Samen verder bouwen aan een gezamenlijke infrastructuur.

DA2020

1. Meer datagedreven werken.
2. Optimaliseren van gemeenschappelijke infrastructuur.
3. Samen organiseren.
4. Verbeteren dienstverlening inwoners.
5. Verbeteren dienstverlening ondernemers.
6. Verder brengen van innovatie en onderzoek.

Thema's 2019

In 2019 is verder gewerkt aan de realisatie van de doelstellingen programma DA2020. En zetten we de vervolgstappen om onze informatievoorziening nog meer ten dienste van de burger te stellen. Dit doen we aan de hand van de onderstaande thema's:

1. Intern verbinden

Dit doen we door intern alle disciplines die zich met Informatiehuishouding bezig houden te verbinden met de dienstverlening. Hiervoor is o.a. een Strategisch Informatie Overleg (SIO) ingericht. Het SIO gaat over Informatiebeheer in de breedste zin en worden diverse aspecten met elkaar in verband gebracht met als doel de dienstverlening te ondersteunen én te verbeteren. Dus: archivering, IT-voorzieningen, informatieveiligheid, privacy en communicatie in relatie tot de dienstverlening. In 2019 is was het leidend thema: Privacy.

2. Kaders stellen en eenduidige beleid

We stellen kaders op waaraan we onze Informatievoorziening en toekomstige ontwikkelingen kunnen toetsen. Functioneel beheerders hebben we samengebracht om te komen tot een eenduidigere Informatiehuishouding. Voor hen geldt een traject van verdere professionalisering en hebben zij in dat kader, in 2019 getraind.

3. Digitale duurzaamheid

We kijken ook naar de toekomst van onze informatiehuishouding en brengen in kaart wat er nodig is

om onze informatie duurzaam te bewaren. Digitale duurzaamheid van informatie betekent dat we over 5, 10, 20, of 100 jaar de bestanden van nu nog steeds kunnen vinden, open en lezen. In 2019 zijn de mogelijkheden voor een E-depot onderzocht en dit onderzoek wordt in 2020 vervolgd.

4. Beter dienstverlening door verbeterde informatiehuishouding en nieuwe technologieën. Door de toenemende digitalisering beschikken we over steeds meer data. Veel data worden tegenwoordig automatisch gegenereerd. De vele data is het bijproduct van dagelijkse handelingen zoals het gebruik van internet, sociale media, mobiele telefoons en verschillende applicaties. We staan voor de uitdaging om de juiste informatie uit deze data naar boven kunnen halen. En de informatie te kunnen gebruiken om de dienstverlening aan de burger, het beleid, de interne processen en bedrijfsvoering te verbeteren. Daarom gaan we:

- Onze informatie verder op orde brengen.
- Mogelijkheden van nieuwe technologieën verkennen.

4.1. Informatie op orde

We brengen in kaart welke informatie we in huis hebben. We onderzoeken of de informatie die we hebben beter te gebruiken is als we toepassen;

- Datagericht sturen;
- Werken onder architectuur;
- Of internet of things;

Daarbij bekijken we ook of de veiligheid van informatie en privacy is te waarborgen.

In 2019 hebben we een tool (I-navigator) geïmplementeerd om de komende jaren onze informatiestromen beter in beeld te brengen.

4.2. Mogelijkheden van nieuwe technologieën

Wij verkennen de mogelijkheden van nieuwe technologieën om verder te digitaliseren. In 2019 hebben wij deelgenomen aan de pilot Digitale handtekening met blockchain technologie van VNG Realisaties. Deze deelname is succesvol geweest en in 2020 wordt deze oplossing in de organisatie uitgerold.

5. Samenwerken met ketenpartners

Voor de uitvoering van de bovenstaande genoemde punten zoeken we de samenwerking met onze partners. Daarbij focussen we op de volgende ontwikkelingen;

ICT NML	ICT NML 2.0;
ECGeo,	Gebruik van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (wet BGT);
RUD Limburg Noord	gezamenlijke informatievoorziening en Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO);
Het sociaal domein	grote hoeveelheid aan data en uitwisseling van informatie.

Privacy en informatiebeveiliging

Begin 2019 is de ambtelijke uitvoering van privacy en beveiliging is verschoven naar het team Informatievoorziening. En is er een nieuwe coördinator voor privacy, de privacy officer, en informatiebeveiliging, de CISO (Chief Information Security Officer), aangewezen.

Privacy en beveiliging zijn dynamisch. Nieuwe ontwikkelingen, taken of wijzingen in bestaande taken en werkwijze brengen steeds nieuwe privacy en beveiligingsvraagstukken met zich mee. De verwachting is dat het aantal vraagstukken de komende jaren niet minder gaan worden. Daarom is het MT en de nieuwe privacy officer/CISO samen in de slag gegaan om de koers voor privacy en beveiliging voor de komende jaren te bepalen. De koers richt zich op:

- het kunnen blijven waarborgen van de privacy en informatiebeveiliging op de korte en de langere termijn.
- het organiseren van de benodigde ondersteuning van de organisatie bij privacy en beveiligingsvraagstukken
- het borgen van kennis en kunde op gebied van privacy en beveiliging in de eigen organisatie.
- Implementeren van het nieuwe normenkader voor informatiebeveiliging: Baseline Informatiebeveiligingsbeleid Overheid (BIO).
- Enkele voorbeelden van vraagstukken: Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (Wvvgz), Wet inburgering, wet elektronische publicaties (Wep), wet Open Overheid (Woo), vervolg van

de aanpak ondermijning, de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingsloket (DSO), etc.

Via de raadsvoorstellen en raadsinformatievoorziening wordt, conform afspraken, de raad betrokken en geïnformeerd over privacy- en informatiebeveiligingsbeheer.

ENSIA Audit

De horizontale en verticale verantwoording over informatieveiligheid vindt plaats via de jaarlijkse ENSIA audit. ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid verder te professionaliseren en te vereenvoudigen. In 2019 is de verantwoording over ENSIA audit 2018 aan de raad (raadsinformatievoorziening) en ministeries aangeboden. De verantwoording omvatte de stelsels Suwinet, BAG, BGT, BRP, PUN en DigiD.

In de tweede helft is de ENSIA audit 2019 over de stelsels Suwinet, BAG, BGT, BRO en BRP, PUN en DigiD uitgevoerd. Ook is de zelfevaluatie/IT-audit. Verantwoording aan de ministeries vinden voor 1 mei 2020 en aan de raad, via de raadsinformatievoorziening, voor 1 juli 2020 plaats.

De verantwoording over de BRP en PUN zijn in 2018 en 2019 nog niet geïntegreerd en vinden afzonderlijke plaats via de kwaliteitsmonitor BRP. De uitkomsten van de ENSIA audit voor de BRP en PUN wordt daarin meegenomen. De ENSIA audit 2019 is nog op basis van het normenkader Baseline Informatiebeveiliging voor Gemeenten (BIG). Vanaf 2020 vindt de ENSIA plaats op basis van het nieuw normenkader: de Baseline Informatiebeveiliging voor de Overheid (BIO).

Inkoop

De gemeente Nederweert wil een integere en betrouwbare opdrachtgever zijn die leveranciers, dienstverleners en aannemers eerlijke en gelijke kansen biedt door het inkoop- en aanbestedingsbeleid, -reglement, de algemene inkoopvoorwaarden en GIBIT toe te passen. Het beleid, reglement en de voorwaarden worden jaarlijks op actualiteit gecontroleerd.

Het beleid draagt ook zorg voor inbedding in het inkoopproces van actuele politieke thema's zoals stimulering van de plaatselijke en regionale economie, duurzaamheid, social return en integriteit. Hiermee wordt onze eigen organisatie en de externe leveranciers, dienstverleners en aannemers een handvat geboden voor professionele samenwerking bij de inkoop.

In 2019 is invulling gegeven aan digitalisering van aanbestedingen door deze via een digitaal aanbestedingsplatform uit te voeren.

Bij elektronisch aanbesteden verloopt de gehele aanbestedingsprocedure digitaal. Het publiceren van aankondigingen, het versturen van uitnodigingen, het beschikbaar stellen van de aanbestedingsdocumenten, het ontvangen van verzoeken tot deelname, het ontvangen en beantwoorden van vragen, het ontvangen van de inschrijvingen, de berichtgeving over de gunning en het publiceren van de gunning.

De belangrijkste voordelen zijn:

- Een efficiëntere afwikkeling van aanbestedingen.
- Lastenverlichting voor de inschrijvende ondernemers en voor de gemeente.
- Meer transparantie in het aanbestedingsproces.
- Goede borging en controle rechtmatigheid.
- Een milieuvoordeel in de vorm van minder papier (afval).

Er is een aanbestedingskalender geïntroduceerd. Dit overzicht brengt inzicht in het plannen van inkoopadvies en begeleiding, regionale inkoop en is van belang voor het inzetten van de juiste aanbestedingsprocedure in het kader van rechtmatigheid.

Medio 2019 is er een formatie onderzoek door een extern bureau uitgevoerd en een advies geformuleerd voor duurzame inrichting en capaciteit van de functies binnen het sociaal domein voor de samenwerking Midden-Limburg West, op korte en (middel) lange termijn.

Voor inkoop resulteert dit in uitbreiding van de formatie in 2020 met een strategisch/juridisch inkoopadviseur Sociaal Domein (0,56 fte) naast de bestaande formatie voor de tactisch inkoopadviseur Sociaal Domein (0,44 fte). Deze formatie wordt geleverd door gemeente Nederweert en regionaal ingezet voor de gemeenten Leudal, Weert en Nederweert. De kosten voor deze inzet worden naar ratio verdeeld.

Huisvesting

De organisatie kan tijd en plaats onafhankelijk werken. De huidige kantooromgeving ondersteunt in belangrijke mate de organisatievorm. De werkplekken en vergaderruimtes in de backoffice worden optimaal gebruikt en voldoen aan de huidige wensen/normen.

Om de duurzame inzetbaarheid te vergroten zijn bewegingsartikelen (deskbikes en swoppers) aangekocht. Deze worden veelvuldig gebruikt door de medewerkers.

Na de renovatie van de werkplekken en vergaderruimtes in de backoffice is in 2019 de bestuursvleugel gerenoveerd. In de laatste fase van renovatie worden de vergaderruimtes in de frontoffice aangepakt. Waaronder de Raadzaal. De werkgroep modernisering dualistische verhoudingen brengt o.a. hierover een advies uit aan de Raad. De voorbereiding is gestart, zoals het inhuren van de binnenhuisarchitect, vaststellen kaders en opstellen duurzaamheidseisen voor te gebruiken materialen/middelen.

Ook is een begin gemaakt met de voorbereiding voor het verduurzamen van het gemeentehuis om vóór 2022 te komen tot een A-label. Beide projecten, renovatie vergaderruimtes in de frontoffice en verduurzamen gemeentehuis, zijn niet los van elkaar te zien.

Samenwerking

Kwaliteit, klantgerichtheid, kwetsbaarheid, kosten

Vanwege onze schaal is samenwerking een must. Samenwerking vindt op vele terreinen plaats, met ook diverse partners. Samenwerken heeft 2 belangrijke voordelen. Ten eerste neemt de kwetsbaarheid af bij samenwerking met andere partijen. Tweede voordeel is het kwaliteitsaspect. Met meer massa bereik je vaak een betere onderhandelingspositie naar andere partijen toe.

De tijd dat samenwerking vooral financieel gedreven was, ligt achter ons. Als er minder kosten zijn is dit meegenomen. De praktijk laat zien dat er vaak "minder meerkosten" zijn. Mooie uitzondering vormt de samenwerking rondom belastingen (BsGW). Hier is wel een aanzienlijke substantiële bezuiniging gerealiseerd.

Bij de ICT-samenwerking (met Venlo, Roermond en Weert) is met name kwaliteit en kwetsbaarheid de drijfveer. Bij deze samenwerking is er ook de ambitie om nieuwe informatiediensten onder te brengen en nieuwe toetreders toe te laten. In 2019 is op beide terreinen verder gewerkt.

Op andere terreinen zoals RUD, Veiligheidsregio en ECGEO gaat het vooral om efficiencywinst, kwaliteit en vermindering kwetsbaarheid.

Vensters voor Bedrijfsvoering: Beter presteren door van elkaar te leren

We willen onze bedrijfsvoering zodanig organiseren dat we kwaliteit leveren, efficiënter werken en de continuïteit borgen, en dat tegen zo gering mogelijke kosten. Een instrument wat we hierbij jaarlijks inzetten is "Vensters voor Bedrijfsvoering" dit instrument is, ontwikkeld door de Vereniging van Gemeentesecretarissen (VGS) samen met VNG realisatie en de overheidsstichting ICTU. Vanaf 2013 gebruiken we dit instrument. Jaarlijks voeren we een feitenonderzoek uit. Dit onderzoek toetst de bedrijfsvoering aan de hand van 43 indicatoren. We vergelijken de prestaties van Nederweert met andere gemeenten om zo van elkaar te leren en verbeteracties door te voeren. Dit is ook in 2019 gebeurd. Twee jaarlijks voeren we een belevingsonderzoek uit (volgende onderzoek in 2020). Met dit instrument brengen we op een gestructureerde wijze onze bedrijfsvoering in kaart. Hoe hebben wij ons werk in de bedrijfsvoering georganiseerd, welke resultaten bereiken we met onze bedrijfsvoering en vooral ook hoe wordt de kwaliteit van onze bedrijfsvoering binnen de gemeente beleefd? Ook dit onderzoek leidt tot verbeteracties.

Bedrijfsvoering in cijfers

Eerder in deze paragraaf zijn highlights benoemd waarop de gemeente op wil inzetten op het gebied van bedrijfsvoering. Wij beschouwen de overheadkosten als zijnde de totale bedrijfskosten. Onderstaand besteden we verder aandacht aan het meerjarig cijfermatig inzicht in de baten en lasten van het taakveld 0.4 overhead (lees: bedrijfsvoering).

Overhead	Werkelijke lasten 2019	Werkelijke baten 2019	Saldo 2019
Overhead Bestuurszaken en bestuursondersteuning	118.337	-	118.337
Overhead Facilitaire zaken, inkoop en huisvesting	1.078.852	-	1.078.852
Overhead Financiën, toezicht en controle eigen organisatie	463.558	-981	462.577
Overhead Gemeentesecretaris	126.767	-	126.767
Overhead Informatievoorziening en automatisering	2.056.204	-15.396	2.040.808
Overhead Juridische zaken	564.576	-7.685	556.890
Overhead Managementondersteuning primair	833.314	-4.946	828.369
Overhead Personeel en organisatie	661.739	-	661.739
Totaal overhead	5.903.348	-29.009	5.874.339

Paragraaf 6: Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf worden conform artikel 15 BBV de relaties beschreven met rechtspersonen, waar aan de gemeente zich heeft verbonden. Met verbonden partijen wordt bedoeld privaatrechtelijke of publiekrechtelijke partijen, waar in een gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang houdt zeggenschap in, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur hetzij door stemrecht. Onder financieel belang wordt verstaan een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is, indien de verbonden partij failliet gaat, danwel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Visie/ beleidskaders

Ons uitgangspunt is samenwerking op maat, daar waar dat wederzijdse voordelen en resultaat oplevert. Hierbij denken we aan financiële voordelen, het delen van expertise, efficiency- en organisatievoordelen, een betere kwaliteit, meer continuïteit en slagvaardigheid. Deze samenwerking op maat kunnen we op een aantal manieren invullen: samenwerking op ad-hoc basis, een gestructureerde samenwerking op uitvoerende taken, een gezamenlijke 'back office' en/ of samenwerking met private partijen op bepaalde, nog aan te wijzen, onderdelen. Wij accepteren dat dit soms gepaard gaat met beperkingen voor onze eigen bevoegdheden doch dit geldt ook voor onze samenwerkingspartners. Wij zijn bereid daarin te investeren en respecteren daarbij de autonomie en eigen identiteit van onze samenwerkingspartners. Dit verwachten wij ook van onze partners.

De visie is in 2006 door de raad vastgesteld en bevestigd in de Herijkte Strategische Agenda Nederweert in 2020.

Lijst van verbonden partijen

De gemeente Nederweert heeft bestuurlijke en financiële belangen in onderstaande organisaties:

Nr.	Rechtspersoon waarin wordt deelgenomen	Rechtsvorm
Gemeenschappelijke regelingen		
1	Werkvoorzieningschap De Risse	Gemeenschappelijke regelingen
2	Veiligheidsregio Limburg-Noord	Gemeenschappelijke regelingen
3	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschapschappen (BsGW)	Gemeenschappelijke regelingen
4	Omnibuzz	Gemeenschappelijke regelingen
5	ICT-NML	Gemeenschappelijke regelingen
6	RUD Limburg-Noord	Gemeenschappelijke regelingen
Vennootschappen en coöperaties		
7	NV Bank Nederlandse Gemeenten	NV
8	Nazorg Limburg BV	BV
9	Verkoop vennootschap BV	BV
10	CSV Amsterdam BV	BV
11	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	BV
12	Waterleidingmaatschappij Limburg NV	NV
13	Enexis Holding NV	NV
14	CBL Vennootschap BV	BV
15	Vordering Enexis BV	BV
Stichting en verenigingen		
18	Stichting keyport 2020	Stichting
19	Vereniging van gemeenten aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding NV (VEGAL)	Vereniging
Overige verbonden partijen		
Niet van toepassing		

1): Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent in 2009 gesplitst in een Netwerkbedrijf en een productie- en levering Bedrijf. Ten gevolge van die wet alsmede de transactie met RWE zijn onder de holding diverse werkmaatschappijen actief.

De verbonden partijen op publiekrechtelijke grondslag voeren beleid uit voor de gemeente. Naast voordelen die samenwerkingsverbanden opleveren, kunnen ook bestuurlijke en financiële risico's onderscheiden worden. De bestuurlijke en financiële risico's zijn verhoudingsgewijs, dat wil zeggen dat een gemeente naar rato van het aantal inwoners c.q. exploitatiebijdrage risico draagt. Door de afvaardigingen in het Algemeen Bestuur en/of het Dagelijks Bestuur behoudt Nederweert invloed, waardoor financiële risico's kunnen worden beheerst. Daarnaast kunnen middels deze organen (hoewel in een aantal gevallen beperkt) bestuurlijke risico's worden verminderd.

Het financieel risico van partijen op privaatrechtelijke grondslag is beperkt tot de waarde van de effecten. Over het algemeen betreft dit risico een positief risico. De werkelijke waarde bij verkoop kan namelijk hoger liggen dan de balanswaarde. Een resterend risico is het feit dat dividenduitkeringen structureel als opbrengst geraamd worden. Deze ramingen zijn gebaseerd op eerder ontvangen uitkeringen en aangekondigde beleidsontwikkelingen van de betreffende organisaties. Voorzichtigheid wordt betracht bij het ramen van dividenduitkeringen, omdat tegenvallende uitkeringen kunnen leiden tot een budgetair probleem.

Verantwoordingsinformatie

Voor verbonden partijen gelden de eigen van toepassing zijnde begroting- en verslaggevingsregels. Voor gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid (openbaar lichaam en bedrijfsvoeringsorganisatie) zijn dat eveneens de regels volgens het BBV.

Privaatrechtelijke organisaties kennen geen specifieke voorschriften voor begrotingen. Indien daarvoor regels gelden, dan zijn dat regels die in het eigen statuut (of daarvan afgeleide stukken) van de organisatie zijn vastgelegd.

Overige samenwerkingsvormen

Naast de hiervoor beschreven verbonden partijen neemt de gemeente deel in een aantal samenwerkingsorganisaties die niet aan de criteria van verbonden partijen voldoen. Dat wil zeggen dat er geen sprake is van zowel een bestuurlijk belang als een financieel belang.

Het betreft de volgende organisaties:

Nr.	Rechtspersoon waarin wordt deelgenomen	Samenwerkingsvorm
1	Gebiedsbureau Weert, Nederweert en Leudal	Netwerkorganisatie
2	Samenwerking Midden Limburg	Netwerkorganisatie
3	ECGeo	Netwerkorganisatie

Voor nadere toelichting op taken, doelstelling, financiën en risico's verwijzen wij naar de inhoudelijk programma's en het overzicht op de volgende bladzijdes.

Bedragen x €

1.000

Naam	Plaats	Rechtsvorm	Openbaar belang	Risico's	Verandering belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	Bijdrage	Programma
						1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019	2019	
Gemeenschappelijke regelingen												
Werkvoorzieningschap De Risse	Weert	GR	De Risse richt zich op het bieden van kansen op werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De Risse begeleidt hen in hun ontwikkeling en biedt passende werkplekken in de eigen leerwerkbedrijven of bij reguliere werkgevers. Door Participatiewet richt organisatie zich daarnaast op andere doelgroepen sociaal domein breed.	Gemeenten verantwoordelijk voor uitvoering Wsw en voor 100% risicodragers. Voor De Risse Groep (en haar aandeelhouders) betekent de jaarlijkse subsidieëdeling het grootste risico voor de toekomst. Indien dit onverkort doorgang vindt zal het Eigen Vermogen / Weerstandsvermogen de komende jaren fors gaan afnemen. Daarnaast dient De Risse Groep de komende jaren te investeren in gebouwen, (ICT) infrastructuur, opleidingen en processen die gedurende het fusieproces "on hold" zijn gezet. Dit geheel betekent dat vanaf 2022 mogelijk additionele gemeentelijke bijdragen noodzakelijk zijn, bovenop de huidige subsidiestromen WSW / PW.	Door Participatiewet daalt aantal SW-ers en de rijkssubsidie. Eind 2016 is fusieproces tussen Risse en Westrom beëindigd. Sindsdien focus op toekomstvisie Risse als zelfstandig bedrijf. Afhankelijk van de uitwerking van de nieuwe toekomstvisie verandert belang.	€ 2.789	€ 2.191	€ 525	€ 925	€ 0	€ 2.446	Progr. 6
Veiligheidsregio Limburg- Noord	Venlo	GR	1. hulpverlening bij rampen en ongevallen; 2. de collectieve preventie volksgezondheid en maatschappelijke zorg in de regio; 3. het bieden van een organisatie waarbinnen overleg, afstemming en/of uitvoering ten aanzien van de gemeentelijke belangen worden geïnitieerd en gefaciliteerd door middel van bestuursopdrachten.	Gemeente is risicodragers voor haar aantal inwoners naar rato risicodragers.	Geen verandering	€ 2.809	€ 3.771	€ 50.702	€ 49.836	€ 646	€ 1.642	Progr. 1
Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	Roermond	GR	BsGW verzorgt tegen zo laag mogelijke kosten de heffing en inning van alle lokale belastingen namens haar deelnemers, beheer van de authentieke basisregistraties WOZ en BAG en uitvoering van het product waarderen.	Bij ongewijzigd beleid/wetgeving zullen de proceskosten hoger uitvallen dan in de huidige begroting is opgenomen.	Geen verandering	€ 268	€ 607	€ 6.750	€ 5.860	€ 13	€ 177	Progr. 0
Omnibuzz	Geleen	GR	Kwalitatief hoogwaardige en doelmatige regie en uitvoering doelgroepen-vervoer op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Wet op het primair Onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra.	Vervoersvolume.	Geen verandering	€ 1.483	€ 958	€ 2.862	€ 2.480	€ 187	€ 208	Progr. 6
ICT-NML	Venlo	GR	Aan de bedrijfsvoeringsorganisatie ICT NML (BVO ICT NML) nemen Roermond, Weert, Venlo en Nederweert deel. De deelnemers behartigen met deze ICT-samenwerking de volgende gezamenlijke belangen: - elkaar op het gebied van ICT-infrastructuur ontzorgen; - ICT-voorzieningen standaardiseren en uniformeren; - beschikbare kennis en capaciteit efficiënter inzetten; - slagvaardiger kunnen inspelen op ontwikkelingen; - toekomstige groei van ICT-kosten beperken (meer met minder); - informatiebeveiliging.	Vooralsnog geen risico's bekend. In het kader van het bepalen van het weerstandsvermogen is er door ICT NML een traject (Monte Carlo analyse) opgestart om inzicht te krijgen in de risico's en impact.	Geen verandering	€ 5	€ 150	€ 653	€ 6.140	€ 145	€ 365	Progr. 0
RUD Limburg- Noord	Venray	GR	Verbeteren van de kwaliteit van uitvoering van het omgevingsrecht en de dienstverlening	Risico is maximaal het bedrag van de bijdrage		€ 334	€ 334	€ 1.372	€ 1.658	€ 0	€ 100	Progr. 7
Ecgeo	Leudal	GR	Aan ECGeo nemen Leudal Nederweert Roermond en Weert deel. Het doel is om samen een Expertise Centrum Geo-informatie te vormen, waarbij continuïteit en kwaliteit in de dienstverlening gewaarborgd zijn. ECGeo is gestart in Q1 2018, eind 2019 wordt geëvalueerd.	Geen risico. Gevolg van de samenwerking is hogere kwaliteit dus extra kosten. Ook extra algemene kosten. Bij ontbinding ECGeo kunnen extra kosten ingezet worden voor aanpassing van processen en uitbesteding.	Meer continuïteit en hogere kwaliteit.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 198	Progr. 8
Vennootschappen en coöperaties						1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019	2019	
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	NV	Bank voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang die met gespecialiseerde financiële dienstverlening bijdraagt aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen.	Lager dividend dat wordt uitgekeerd, dan geraamd	Geen verandering	€ 4.257.000	€ 4.154.000	€ 85.738.000	€ 89.163.000	€ 142.000	€ 0	Progr. 0
Nazorg Limburg BV	Maastricht Airport	BV	Beheer van zes afgesloten en afgewerkte regionale stortplaatsen.	Maximale bedrag dat geïnvesteerd wordt in het aandelenkapitaal.	Geen verandering	€ 1.890	€ 3.900	€ 1.921	€ 1.800	€ 0	€ 5	Progr. 7
Verkoop vennootschap BV	Den Bosch	BV	Behartigen van de belangen van de verkopende aandeelhouders na de verkoop van Essent aan RWE. Voor de afhandeling van garanties en vrijwaringen is het General Escrow fonds opgericht.	Financiële risico beperkt tot eventuele claims RWE	Geen verandering	€ 112	€ 71	€ 30	€ 16	€ 41 (neg)	€ 0	Progr. 0

Bedragen x €
1.000

Naam	Plaats	Rechtsvorm	Openbaar belang	Risico's	Verandering belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	Bijdrage	Programma
						1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019			
CSV Amsterdam BV	Den Bosch	BV	1. Namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); 2. Het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.	Financiële risico beperkt tot eventuele claims Waterland, aansprakelijkheid voor aandeelhouders relatief gering en beperkt tot hoogte nominale AK	Geen verandering	€ 749	€ 452	€ 84	€ 45	€ 294 (neg)	€ 0	Progr. 0
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	Den Bosch	BV	Afhandelen de rechten en plichten uit de verkoop van N.V. Elektriciteits Productie maatschappij Zuid-Nederland (EPZ) aan RWE. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm.	Financiële risico beperkt na de levering van ERH en RWE tot eventueel contractuele vastgelegde mogelijkheden	Geen verandering	€ 1.605	€ 1.590	€ 23	€ 455	€ 15 (neg)	€ 0	Progr. 0
Waterleidingmaatschappij Limburg NV	Maastricht	NV	Voorzien in de behoefte aan water in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML tracht het doel te bereiken door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, distribueren en leveren van water.	Gemeente ter grootte van haar aandeelhouderschap risicodragend.	Geen verandering	€ 209.000	€ 203.000	€ 382.555	€ 394.000	€ 3.000	€ 0	Progr. 7
Ontwikkelingsbedrijf Bedrijvenpark Pannenweg BV/CV Nederweert	Nederweert	BV/CV	Het bevorderen van economische activiteit en werkgelegenheid op het Bedrijvenpark Pannenweg.	Geen	Is in 2019 geliquideerd	€ 1.700	€ 0	€ 53	€ 0	€ 0	€ 0	Progr. 8
ENEXIS HOLDING NV	Rosmalen	NV	Distributie van energie, beheren van de transportnetten voor energie, uitvoeren netbeheerstaken Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet en ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten.	Gemeente ter grootte van haar aandeelhouderschap risicodragend.	Geen verandering	€ 4.024.000	€ 4.112.000	€ 3.691.000	€ 4.146.000	€ 210.000	€ 0	Progr. 0
CBL vennootschap BV	Den Bosch	BV	Vertegenwoordigen van de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds.	Gemeente ter grootte van haar aandeelhouderschap risicodragend.	Geen veranderingen	€ 137	€ 126	€ 5	€ 22	€ 11 (neg)	€ 0	Progr. 0
Vordering Enexis BV	Den Bosch	BV	Limburgse gemeenten als aandeelhouders worden vertegenwoordigd via de vereniging van gemeentelijke aandeelhouders, VEGAL	Beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.	Geen verandering	€ 2 (neg)	€ 9 (neg)	€ 356.324	€ 9	€ 7 (neg)	€ 0	Progr. 0
Stichtingen en verenigingen												
Stichting Keyport 2020	Roermond	Stichting	Versterken economische structuur in de regio.	Gemeente voor beschikbaar gestelde jaarlijkse bijdrage risicodragend. De bijdrage voor Keyport 2020 bedraagt momenteel € 2,47 per inwoner.	Geen verandering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 42	Progr. 0
Vereniging van gemeenten aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding NV (VEGAL)	Maastricht	Vereniging	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten. Het betreft de belangen die voortvloeien uit het aandeelhouderschap in de naamloze vennootschap Enexis Holding N.V., de uit Essent N.V. voortkomende vennootschappen.	Risico is maximaal het bedrag van de bijdrage	Geen verandering	€ 7	€ 9	€ 0	€ 0	€ 2	€ 0	Progr. 0
Overige verbonden partijen												
Niet van toepassing												
Overige samenwerkingsvormen												
Gebiedsbureau Weert, Nederweert, Leudal	Weert	Netwerkorganisatie/ bestuursovereenkomst	Kostenbesparing door samenwerking op gebied van landbouw en natuur (platteland) met de gemeenten Weert, Nederweert en Leudal.		Geen verandering	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	€ 43	Progr. 0
Samenwerking Midden- Limburg	Roermond	Netwerkorganisatie/ bestuursovereenkomst	Samen met private partijen en kennisinstellingen richting te geven aan (toekomstige) regionale ontwikkelingen op gebied van economie, omgeving en samenleving.		Financiering van deelname aan nieuwe projecten wordt in afzonderlijke voorstellen aan de ra(a)d(en) voorgelegd.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	€ 10	Progr. 0

Paragraaf 7: Grondbeleid

Visie op het grondbeleid in relatie tot de doelen van de programma's

Het grondbeleid is een hulpmiddel om de doelen van de verschillende programma's te kunnen realiseren. In deze paragraaf geven we kort aan en hoe het grondbeleid in Nederweert eruit ziet, hoe we dit inzetten om de doelen te halen en welke programma's een relatie hebben met het grondbeleid. De kaders voor het grondbeleid worden gevormd door:

- Coalitieakkoord 2018-2022, Samen, Duurzaam, Verbinden
- Regionale Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2018 tot en met 2021
- Strategische Agenda 'Nederweert 2020'
- De Kadernota Grondbeleid (2010-2014)
- Structuurvisie Nederweert, onderdeel Nota Kostenverhaal (2010)
- Notitie evaluatie stimuleringspakket woningbouw (2018)
- Overige relevante wet- en regelgeving (WRO/BRO/BBV).

Sinds 2016 zien we een sterke aantrekkende woningmarkt met ook een stijgende vraag naar kavels voor nieuwbouwwoningen. De gemeente stemt haar woningbouwprogramma zo goed mogelijk af op de woonbehoefte op de korte en langere termijn. De inzet is om voor alle doelgroepen voldoende passende woningen beschikbaar te hebben en de behouden. Met aandacht voor de kwaliteit van de woonomgeving en bijpassende voorzieningen. De aandacht richt zich steeds meer op duurzaam en levensloopbestendig wonen.

Nederweert mag op grond van de nieuwe regionale afspraken vanaf 1 januari 2018 nog 349 woningen bouwen tot aan de huishoudenspiek rond 2030. Door realisaties in 2018 en 2019 is dit aantal per 1 januari 2020 nog 226 woningen. De komende jaren zal het accent meer komen te liggen op het herinrichten van locaties binnen de bebouwde kom in Nederweert-dorp (inbreidingslocaties) en minder op het ontwikkelen van nieuwe woongebieden aan de randen van de kern. Alleen voor de het woongebied Hoebenakker in Nederweert-dorp zetten we in op een verdere uitbreiding (plan Hoebenakker-Salmespad). Voor de kerkdorpen zetten we in op maatwerk voor de eigen behoefte.

Aanduiding waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

De Kadernota Grondbeleid maakt een onderscheid tussen actief, faciliterend en passief grondbeleid. In de nota is geen voorkeursbeleid vastgelegd. We kijken per project welke mogelijkheid het beste past om het doel te bereiken. Actieve grondpolitiek passen we alleen toe als er voldoende zicht is op een sluitende grondexploitatie. Faciliterend grondbeleid ligt meer voor de hand als er een strategisch belang is bij de realisering van een project maar we de risico's willen spreiden. Passief grondbeleid hanteren we als een grondeigenaar zelf invulling kan en wil geven aan een ruimtelijke ontwikkeling die past in het gemeentelijke beleid.

De volgende activiteiten hebben een relatie met het grondbeleid van de gemeente:

1. De ontwikkeling en afronding van de nieuwe woongebieden in alle kernen (uitbreidingslocaties).
2. De (her)ontwikkeling van inbreidingslocaties
3. De ontwikkeling van het centrumplan
4. De ontwikkeling van Bedrijvenpark Pannenweg

1. De ontwikkeling van nieuwe woongebieden

Deze activiteit heeft een relatie met het programma 8 (VHVROSV), deelprogramma 8.2, Grondexploitaties. De gemeente zet actief in op de ontwikkeling en de afronding van uitbreidingsgebieden voor woningbouw in alle kernen waarmee in de periode 2008-2010 is gestart. Hiermee hebben we tot nu toe kunnen voorzien we in de behoefte aan woningen in alle kernen voor diverse doelgroepen zoals starters en senioren. Bij de ontwikkeling van de woongebieden laten we ons leiden door de vraag in de markt. Dat doen we binnen de eigen grondexploitaties met flexibele verkavelings- en bestemmingsplannen (flexibel gronduitgiftebeleid). De woongebieden bevinden zich allemaal in de eindfase van de ontwikkeling met uitzondering van het deelgebied Hoebenakker-Salmespad (ongeveer 32 woningen) dat in 2019 bouwrijp is gemaakt. De uitgifte van de kavels in dit deelplan is in 2019 gestart.

Voor de locaties Hoebenakker, Merenveld, Tiskesweij en Anselberg voert de gemeente een actieve grondpolitiek. De gemeente heeft de gronden zelf aangekocht en bouwrijp gemaakt. Verkoop van de kavels vindt plaats tegen marktconforme prijzen. Soms is hiervoor een z.g. bouwclaimovereenkomst

nodig (de grondeigenaar verkoopt de grond en koopt bouwrijpe kavels terug). De gemeente voert voor deze plannen een eigen grondexploitatie.

In Ospel (Houwakker-Vlut) en Leveroy (Leiverse Velden) voert de gemeente een z.g. faciliterend grondbeleid. Voor deze locaties zijn vooraf exploitatieovereenkomsten gesloten met de grondeigenaren en ontwikkelaars. De gemeente verleent medewerking via het opstellen en vaststellen van bestemmingsplannen.

2. *De (her)ontwikkeling van inbreidingslocaties*

Ook deze activiteit heeft een relatie met programma 8 (VHVROSV, deelprogramma wonen). De plannen voor woningbouw richt zich de komende jaren steeds meer op inbreidingslocaties. Dit is in lijn met het provinciale beleid en regionale Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2018 t/m 2021. Kansrijke inbreidingslocaties zijn vaak eigendom van particulieren of ontwikkelaars. Een actief grondbeleid ligt dan minder voor de hand. Als er sprake is van een plan dat goed aansluit bij de behoefte, verlenen we bij voorkeur medewerking via z.g. faciliterend of passief grondbeleid. Voorbeelden zijn de locaties Onze Lieve Vrouwestraat 18-20 te Ospel en Staat/Boerenbond te Nederweert. We maken aan de voorkant afspraken met de ontwikkelende partij en leggen deze vast in een exploitatie-overeenkomst. Daarna starten we een bestemmingsplanprocedure. Indien er aan de voorkant geen (goede) afspraken mogelijk zijn, stellen we een exploitatieplan op. Dan is er sprake van passief grondbeleid.

3. *De ontwikkeling van het centrumplan*

Deze activiteit staat in relatie met programma 3 (deelprogramma centrumplan). We geven uitvoering aan de realisatieovereenkomst die eind 2017 met de ontwikkelende partijen is gesloten. Voor de locatie Wijen heeft de raad een grondexploitatie vastgesteld. Deze gaat er vanuit dat de gemeente het pand Wijen aankoopt, sloopt en hier openbare ruimte realiseert. De gemeente levert via actief grondbeleid bouwrijpe grond aan de ontwikkelaar voor nieuwbouw van winkelruimte en bovenwoningen. De grondexploitatie voor de locatie Wijen vormt de basis voor een Provinciale subsidie van ruim 1,5 mln euro. Voor zover er gronden benodigd zijn voor de optimalisatie van de Lambertushof, zal de gemeente hier - onder voorbehoud van definitieve besluitvorming - een faciliterend grondbeleid voeren. Hiermee realiseren we duurzame huisvesting van moderne supermarkt(en) met bovenwoningen op de locatie Wijen aan de Burg. Hobusstraat. Concreet zijn in 2019 het bestemmingsplan en bouwvergunning voor de nieuwbouwlocatie in procedure gebracht. Tegen het bestemmingsplan is beroep aangetekend. De behandeling hiervan ligt bij de Raad van State. Voor de optimalisatie van de Lambertushof is een werkgroep opgericht met vertegenwoordiging van ondernemers en vastgoedeigenaren.

4. *De ontwikkeling van Bedrijvenpark Pannenweg*

Deze activiteit heeft een relatie met programma 3 deelprogramma 3.1. Ontwikkelbedrijf Bedrijvenpark Pannenweg is in 2019 beëindigd. Op een kavel na zijn alle kavels op het bedrijventerrein verkocht. De resterende kavel is overgedragen aan de gemeente. Voor deze kavel is een koper. De koopovereenkomst voor de laatste kavel wordt begin 2020 getekend. De ontwikkeling van het Bedrijvenpark Pannenweg is hiermee afgerond. Met de afronding van Pannenweg gaven we invulling aan de laatste geplande ontwikkeling van bedrijventerreinen in Nederweert.

Prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

De exploitaties van de woongebieden zagen er in 2019 als volgt uit:

Complex	Omschrijving	U			I			Saldo Werkelijk	Winst uitname	Saldo
		Uitgaven Begroot	Uitgaven Werkelijk	Verschil	Inkomsten Begroot	Inkomsten Werkelijk	Verschil			
33	Anselberg	€ -	€ 4.515	€ 4.515-	€ -	€ 78.992-	€ 78.992	€ 74.477-		€ 74.477-
69	Leveroy	€ -	€ 107.493	€ 107.493-	€ -	€ -	€ -	€ 107.493		€ 107.493
71	Merenveld	€ 185.107	€ 102.198	€ 82.909	€ 1.032.359-	€ 397.104-	€ 635.255-	€ 294.906-	€ 259.898	€ 35.008-
72	Hoebenakker	€ 185.643	€ 122.641	€ 63.002	€ 1.304.764-	€ 180.567-	€ 1.124.197-	€ 57.926-	€ 46.569	€ 11.357-
74	Tiskesweij	€ -	€ 8.569	€ 8.569-	€ -	€ -	€ -	€ 8.569		€ 8.569
75	Salmespad	€ 241.264	€ 409.459	€ 168.195-	€ 793.486-	€ 154.527-	€ 638.959-	€ 254.932		€ 254.932
76	Centrumplan	€ 4.997.346	€ 79.567	€ 4.917.779	€ 4.997.346-	€ -	€ 4.997.346-	€ 79.567		€ 79.567
Totaal		€ 5.609.360	€ 834.443	€ 4.774.917	€ 8.127.955-	€ 811.191-	€ 7.316.764-	€ 23.252	€ 306.467	€ 329.719
Saldo uitgaven - inkomsten					€ 2.518.595-	€ 23.252		€ 23.252		€ 329.719

Complex 33 Anselberg

In 2019 is de laatste kavel verkocht. Als de bouw van de woning is afgerond moeten er nog afrondende werkzaamheden plaatsvinden. Hiervoor is het benodigde bedrag gestort in de voorziening "Afwerking afgesloten grondexploitatie" waardoor deze grondexploitatie kan worden afgesloten. Het afsluiten van deze grondexploitatie wordt als een van de besluitpunten opgenomen in het raadsvoorstel voor de rekening 2019.

Complex 69 Leveroy

De sanering van het Huitje is in 2019 uitgevoerd. Ook hier geldt dat er nog afrondende werkzaamheden plaatsvinden in 2020. Dit gaat echter om een klein bedrag waardoor het niet noodzakelijk deze exploitatie open te houden. Het bedrag is gestort in de voorziening "Afwerking afgesloten grondexploitatie" waardoor deze grondexploitatie kan worden afgesloten. Het afsluiten van deze grondexploitatie wordt als een van de besluitpunten opgenomen in het raadsvoorstel voor de rekening 2019.

Complex 71 Merenveld

De verwachting was dat de 1^e serie van 13 woningen aan de kanaalzijde in 2019 verkocht waren. Dit is echter niet geval geweest omdat er in eerste instantie onvoldoende belangstelling was voor het type woning, gezinswoningen, dat werd aangeboden. Het type woning is daarna aangepast aan de vraag, seniorenwoningen, en in de 2^e helft van 2019 is gestart met de verkoop. Op het moment van het opstellen van deze tekst zijn 11 van de 13 woningen verkocht. De kosten die verband houden met de ontwikkeling van deze woningen zijn ook niet gemaakt in 2019 en dat verklaard ook het verschil met de raming voor 2019.

Van de overige kavels aan de kanaalzijde blijft de verwachting dat deze in 2021 worden verkocht.

Complex 72 Hoebenakker

Ook in dit complex zijn de verkopen achter gebleven bij de verwachtingen. De verwachting was dat de resterende kavels in het noordoostelijk deel van het grondexploitatie gebied verkocht zouden zijn. Voor deze locatie, nabij de rotonde te Hoebenakker, geldt een uitwerkingsplan. Deze locatie is ondermeer gereserveerd voor woonwagendstandplaatsen. In februari 2014 is een uitwerkingsplan voor deze locatie voor 5 standplaatsen is door de Raad van State vernietigd. De gemeente en de woningcorporatie herbezinnen zich sindsdien op de invulling van de lokale behoefte aan standplaatsen. Inmiddels hebben zich ontwikkelingen voorgedaan op dit vlak, zoals het rapport van de Ombudsman uit 2017 en het gewijzigde Rijksbeleid uit 2018 dat gemeenten verplicht om hun beleid ten aanzien van woonwagendstandplaatsen te herzien.

Momenteel vindt er een onderzoek plaats naar de behoefte aan standplaatsen in alle gemeenten in de provincie Limburg. De uitkomst hiervan nemen we mee in de lokale afwegingen en beleidskeuzes.

Zolang er nog geen concrete keuzes zijn gemaakt over de wijze waarop we invulling geven aan de lokale behoefte, reserveren we de locatie aan de rotonde Hoevenakker voor deze doelgroep. Om die reden is de uitgifte van de gronden in dit gebied vertraagd
Als gevolg van het uitblijven van deze ontwikkeling zijn de werkelijke kosten ook lager dan begroot.

Complex 74 Tiskesweij

Op dit moment zijn er geen kavels vanuit de gemeente meer beschikbaar. Er zijn alleen nog 3 particuliere bouw kavels beschikbaar.

Complex 75 Hoebenakker-Salmespad

Op 6 juni 2017 heeft de raad de grondexploitatie vastgesteld voor complex 75, Hoebenakker-Salmespad. Het exploitatiegebied kent een oostelijk en een westelijk deel. Voor het oostelijke deel is in september 2018 een bestemmingsplan vastgesteld. Dit deel is inmiddels bouwrijp gemaakt. De uitgifte van de bouw kavels (ongeveer 32 woningen) is in april 2019 van start gegaan. De verkoop van de vrije sector kavels verloopt voorspoedig. De verkoop van de projectmatige woningen in het gebied neemt meer tijd in beslag dan op voorhand voorzien.

Op dit moment vinden er onderhandelingen plaats met een woningcorporatie voor de realisatie van 13 sociale woningen (koop en huur). De onderhandelingen bevinden zich in een ver gevorderd stadium. Bij sociale woningbouw geldt ook een andere grondwaarde. Deze is beduidend lager dan de oorspronkelijke reguliere grondprijs waarmee gerekend was.

Voor het westelijk plandeel geldt een aparte planning. Dit heeft te maken met een bodem- en asbestsanering die hier nog dient plaats te vinden en meer tijd kost dan voorzien. Om deze reden is voor dit plandeel nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Het bestemmingsplan wordt in 2020 opgesteld en waarschijnlijk in jan/febr 2021 vastgesteld. De opbrengsten van de bouw kavels op deze locatie zaten nog niet in de GREX maar zijn er nu wel in opgenomen. Maar dat geldt ook voor de kosten bouw- en woonrijp maken. Ook blijkt bij een recente kostenraming van ingenieursbureau Geonius dat de saneringskosten hoger uitvallen dan eerder geraamd. Deels komt dit door strengere grondeisen (PFAS bijvoorbeeld).

Daarnaast hebben zich in de tussentijd wijzigingen voorgedaan ten aanzien van de geurnormering. Naar aanleiding van twijfels over het geurreductiepercentage van gecombineerde luchtwassers zijn metingen aan dit soort luchtwassers uitgevoerd. Uit deze metingen is gebleken dat de gecombineerde luchtwassers slechter werken dan was gedacht. Naar aanleiding van deze uitkomsten zijn de geurnormen aangepast in de Regeling geurhinder en veehouderij. Deze wijziging is op 19 juli 2018 gepubliceerd in de Staatscourant. Door de gewijzigde geurnormen voldoet dit plandeel mogelijk niet of niet geheel aan de geurnorm voor de achtergrondbelasting. Die mag voor woonkernen op grond van onze eigen Geurverordening maximaal 10 OU zijn. Na afronding van de saneringswerken zal nader onderzoek moeten uitwijzen in hoeverre het plandeel op dat moment voldoet aan de actuele geurnormering. Omdat er geen concreet uitzicht is op exploitatie van dit deel van het plangebied, is in de GREX is niet langer de opbrengst van de hier geprojecteerde kavels ingerekend. Voor onze woningbouwopgave is dit niet direct bezwaarlijk. Onze planvoorraad is nog voldoende groot is om de resterende bouwopgave te kunnen realiseren. Het leidt echter wel tot een negatief resultaat voor dit complex van ca. € 793.000.

Complex 76 Centrumplan

Concreet zijn in 2019 het bestemmingsplan en bouwvergunning voor de nieuwbouwlocatie in procedure gebracht. Tegen het bestemmingsplan is beroep aangetekend. De behandeling hiervan ligt bij de Raad van State.

De meest actuele prognoses zijn opgesteld per 1 januari 2020 en laten het volgende beeld zien voor tussentijdse winstneming:

Complex nr.	Omschrijving complex	BW 1-1-2019	BW 1-1-2020	BW(verwacht) 1-1-2021	BW(verwacht) 1-1-2022	BW(verwacht) 1-1-2023
33	Anselberg	€ 939.405	€ 864.928			
69	Leveroy	€ 774.072	€ 881.565			
71	Merenveld	€ 1.507.815-	€ 1.802.720-	€ 2.661.755-	€ 3.057.056-	€ 2.968.636-
72	Hoebenakker	€ 1.914.637-	€ 1.972.563-	€ 1.827.365-	€ 1.587.509-	€ 2.319.443-
74	Tiskesweij	€ 1.149.901	€ 1.158.470	€ 1.158.230	€ 1.158.591	€ 922.183
75	Salmespad	€ 1.600.840	€ 1.855.771	€ 415.996	€ 605.617	€ 628.059
76	Centrumplan	€ 48.358-	€ 31.210	€ 2.056.669	€ 1.966.527	€ 1.913.153
Totaal		€ 993.409	€ 1.016.661	€ 858.225-	€ 913.830-	€ 1.824.684-
Verschil t.o.v. vorig jaar		€ 3.237.081-	€ 23.252	€ 1.874.886-	€ 55.605-	€ 910.854-

In 2020 wordt er een kleine afname verwacht van de totale boekwaarde. Voornamelijk bij de exploitaties Merenveld en Salmespad is er sprake van een forse afname van de boekwaarde. Daar staat tegenover dat de verwachting is dat de investeringen in het Centrumplan zijn beslag gaan krijgen in 2020.

Bij de opstelling van de prospecties van de lopende exploitatie ontstaat het volgende overzicht:

Complex nr.	Omschrijving complex	EW 1-1-2017	EW 1-1-2018	EW 1-1-2019	EW 1-1-2020
33	Anselberg	€ 902.789	€ 876.293	€ 865.093	€ -
69	Leveroy	€ 856.652	€ 864.679	€ 885.879	€ -
71	Merenveld	€ 2.977.293-	€ 2.941.786-	€ 2.942.317-	€ 3.035.291-
72	Hoebenakker	€ 2.433.723-	€ 2.514.259-	€ 2.308.878-	€ 2.319.443-
74	Tiskesweij	€ 911.423	€ 926.027	€ 924.712	€ 922.183
75	Salmespad	€ 1.600.840	€ 1.855.771	€ 415.996	€ 605.617
76	Centrumplan	€ 48.358-	€ 31.210	€ 2.056.669	€ 1.913.153
Totaal		€ 826.999-	€ 1.263.820-	€ 397.041-	€ 1.726.378-
Verschil t.o.v. vorig jaar		€ 74.048	€ 436.821-	€ 866.779	€ 1.329.337-

Het totaal van de verwachte eindresultaten laat een daling zien van ca. € 1.3 mln. Dit is te verklaren door het wegvallen van de exploitaties Anselberg en Leveroy en de ontwikkelingen van Salmespad zoals hierboven beschreven.

Op basis van het hierboven getoonde overzicht hebben de volgende dotaties aan c.q. onttrekkingen van de verliesvoorzieningen plaatsgevonden:

Complex	Omschrijving	Saldo 1-1-2019	Dotaties	Vrijval	Saldo 31-12-2019
33	Anselberg	€ 865.093		€ 865.093-	€ 0
69	Leveory	€ 885.879		€ 885.879-	€ 0
71	Merenveld	€ -			€ -
72	Hoebenakker	€ -			€ -
74	Tiskesweij	€ 924.712		€ 2.529-	€ 922.183
75	Salmespad	€ 265.317	€ 527.703		€ 793.020
76	Centrumplan	€ 1.913.153			€ 1.913.153
	Afw. afgesloten expl.	€ 87.445	€ 11.700	€ 793-	€ 98.352
Totaal		€ 4.941.599	€ 539.403	€ 1.754.293-	€ 3.726.709

Als gevolg van de ontwikkelingen in de exploitatie Salmespad en het afsluiten van de exploitaties Anselberg en Leveroy is er sprake van een daling van het totaal van de voorzieningen.

Tussentijdse winstneming

Voor 2019 is er sprake van tussentijdse winstnemingen bij de exploitatie Merenveld en Hoebenakker. Zoals in de notitie "Nadere uitleg tussentijds winstnemen 2018" aangegeven wordt de winstneming bepaald naar rato van de voortgang van de grondexploitatie.

De berekeningsmethode is:

$(\% \text{ van de gerealiseerde lasten t.o.v. totaal begrote lasten}) \times (\% \text{ van gerealiseerde baten t.o.v. totaal begrote baten}) \times \text{verwachte netto winst}$.

Voor 2019 houdt dit in dat er in twee exploitaties, Merenveld en Hoebenakker, sprake is van een tussentijdse winstneming. Op basis van berekening ontstaat het volgende beeld:

Merenveld

Complex 71 - Merenveld					
	Raming 1-1-2020	Realisatie 1-1-2019	%	Realisatie 1-1-2020	%
Lasten	€ 5.502.221	€ 5.107.819	93%	€ 5.210.017	95%
Baten	€ 8.537.512	€ 6.615.633	77%	€ 7.012.737	82%
Saldo positief	€ 3.035.291	€ 1.507.815		€ 1.802.720	
VPB - druk	€ -				
Verwachte netto winst	€ 3.035.291		71%		78%
Bedrag winstneming 2017			€ 2.100.894		€ 2.360.792
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar			€ 573.765		€ 259.898

Hoebenakker

Complex 72 - Hoebenakker					
	Raming 1-1-2020	Realisatie 1-1-2019	%	Realisatie 1-1-2020	%
Lasten	€ 15.235.806	€ 14.625.975	96%	€ 14.748.616	97%
Baten	€ 17.555.249	€ 16.540.612	94%	€ 16.721.179	95%
Saldo positief	€ 2.319.443	€ 1.914.637		€ 1.972.563	
VPB - druk	€ -				
Verwachte netto winst	€ 2.319.443		91%		92%
Bedrag winstneming 2017			€ 2.092.030		€ 2.138.599
Mutatie t.o.v. voorgaande jaar			€ 30.934		€ 46.569

Na de tussentijdse winstneming ontstaat het volgende beeld:

Na tussentijdse winstneming

Complex nr.	Omschrijving complex	BW 1-1-2019	BW 1-1-2020	BW(verwacht) 1-1-2021	BW(verwacht) 1-1-2022	BW(verwacht) 1-1-2023
33	Anselberg	€ 939.405	€ 864.928			
69	Leveroy	€ 774.072	€ 881.565			
71	Merenveld	€ 593.079	€ 558.072	€ 85.139	€ 96.525-	€ 40.274
72	Hoebenakker	€ 177.393	€ 166.036	€ 332.288	€ 606.924	€ -
74	Tiskesweij	€ 1.149.901	€ 1.158.470	€ 1.158.230	€ 1.158.591	€ 922.183
75	Salmespad	€ 1.600.840	€ 1.855.771	€ 415.996	€ 605.617	€ 628.059
76	Centrumplan	€ 48.358-	€ 31.210	€ 2.056.669	€ 1.966.527	€ 1.913.153
	Totaal	€ 5.186.333	€ 5.516.051	€ 4.048.322	€ 4.241.134	€ 3.503.669
	Vershil t.o.v. vorig jaar	€ 2.632.382-	€ 329.719	€ 1.467.729-	€ 192.812	€ 737.465-

De beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

Elk jaar, bij het opstellen van de jaarstukken, maken we een risicoanalyse van de lopende grondexploitaties. Bij deze analyse bekijken we de variabelen rente, verkoopprijs, kostenstijging en looptijd, waarbij we de exploitaties doorrekenen door deze variabelen aan te passen. Deze

aanpassing is zodanig dat dit een negatieve uitwerking heeft op exploitatie. Op basis van deze uitkomsten wordt gekeken of er voldoende reservepositie aanwezig is om deze ontwikkelingen op te vangen.

De meest recente analyse laat zien dat de algemene reserve woningbouwexploitatie, naast de getroffen voorzieningen, voldoende hoog is om de risico's in de grondexploitatie op te vangen. De algemene reserve woningbouwexploitatie laat op 1 januari 2020 saldo zien van ca. € 5,1 mln.

3. Jaarrekening

3.1 Overzicht van lasten en baten

3.1.1 Overzicht per programma

Programma 0. Bestuur, participatie en dienstverlening

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
0.1	Bestuur	963.691	1.121.303	1.256.361
0.10	Mutaties reserves	691.737	1.906.737	2.100.033
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.372.109	-	-
0.2	Burgerzaken	481.163	506.647	481.845
0.4	Ondersteuning organisatie	5.503.627	5.931.100	5.903.348
0.5	Treasury	3.652	3.652	3.833
0.61	OZB woningen	61.458	62.320	63.468
0.62	OZB niet-woningen	39.985	40.547	41.294
0.64	Belastingen Overig	3.184	3.229	3.529
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeen	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	241.113	143.684	76.102
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-56.219	-112.199
Totaal lasten		9.361.719	9.663.000	9.817.614

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
0.1	Bestuur	-900	-35.961	-37.861
0.10	Mutaties reserves	-235.877	-2.568.474	-3.058.908
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
0.2	Burgerzaken	-166.637	-111.637	-138.233
0.4	Ondersteuning organisatie	-5.558	-5.558	-29.009
0.5	Treasury	-227.495	-1.447.495	-1.522.477
0.61	OZB woningen	-2.451.161	-2.479.039	-2.491.233
0.62	OZB niet-woningen	-1.618.815	-1.643.152	-1.666.394
0.64	Belastingen Overig	-110.000	-55.000	-52.677
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeen	-23.384.848	-23.850.266	-24.287.979
0.8	Overige baten en lasten	-	-	-7.484
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-
Totaal baten		-28.201.291	-32.196.582	-33.292.256

Saldo	Programma 0. Bestuur, participatie en dienstverlening	-18.839.572	-22.533.582	-23.474.642
--------------	--	--------------------	--------------------	--------------------

Programma 1. Veiligheid en handhaving

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.130.153	1.270.591	1.265.846
1.2	Openbare orde en Veiligheid	165.012	324.966	323.046
Totaal lasten		1.295.165	1.595.557	1.588.892

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-9.464	-9.464	-61.672
1.2	Openbare orde en Veiligheid	-14.142	-23.375	-133.515
Totaal baten		-23.606	-32.839	-195.186

Saldo	Programma 1. Veiligheid en handhaving	1.271.559	1.562.718	1.393.705
--------------	--	------------------	------------------	------------------

Programma 2. Verkeer en vervoer

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
2.1	Verkeer, wegen en water	2.031.158	2.664.101	2.764.025
Totaal lasten		2.031.158	2.664.101	2.764.025

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
2.1	Verkeer, wegen en water	-7.000	-124.205	-328.244
Totaal baten		-7.000	-124.205	-328.244

Saldo	Programma 2. Verkeer en vervoer	2.024.158	2.539.896	2.435.780
--------------	--	------------------	------------------	------------------

Programma 3. Economie

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
3.1	Economische ontwikkeling	261.465	512.058	470.244
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	11.971	203.248	204.043
3.4	Economische promotie	53.042	61.042	67.539
Totaal lasten		326.478	776.348	741.827

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-202
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	-21.649	-196.676	-211.906
3.4	Economische promotie	-26.694	-26.694	-27.292
Totaal baten		-48.343	-223.370	-239.400

Saldo	Programma 3. Economie	278.135	552.978	502.427
--------------	------------------------------	----------------	----------------	----------------

Programma 4. Onderwijs

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
4.1	Openbaar basisonderwijs	41.522	41.457	34.246
4.2	Onderwijshuisvesting	417.218	438.468	440.231
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	810.493	805.332	786.163
Totaal lasten		1.269.233	1.285.257	1.260.639

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
4.1	Openbaar basisonderwijs	-15.423	-15.423	-11.846
4.2	Onderwijshuisvesting	-	-	-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-77.283	-137.238	-137.314
Totaal baten		-92.706	-152.661	-149.160

Saldo	Programma 4. Onderwijs	1.176.527	1.132.596	1.111.479
--------------	-------------------------------	------------------	------------------	------------------

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
5.2	Sportaccommodaties	1.228.672	1.244.209	1.104.807
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurpar	250.705	322.122	310.333
5.5	Cultureel erfgoed	177.228	962.860	951.703
5.6	Media	267.411	292.911	291.690
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	974.424	1.008.804	952.624
Totaal lasten		2.898.440	3.830.906	3.611.158

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
5.2	Sportaccommodaties	-316.767	-316.767	-300.943
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurpar	-694	-694	-1.355
5.5	Cultureel erfgoed	-16.044	-322.346	-322.346
5.6	Media	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-5.040	-5.040	-23.493
Totaal baten		-338.545	-644.847	-648.136

Saldo	Programma 5. Sport, cultuur en recreatie	2.559.895	3.186.059	2.963.022
--------------	---	------------------	------------------	------------------

Programma 6. Sociaal domein

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.987.852	2.498.896	2.062.624
6.2	Wijkteams	601.963	601.963	608.878
6.3	Inkomensregelingen	3.091.038	2.899.063	3.114.872
6.4	Begeleide participatie	2.371.115	2.465.974	2.462.030
6.5	Arbeidsparticipatie	576.327	702.063	694.436
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	161.000	161.000	154.197
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.909.352	2.239.819	2.429.555
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.554.000	2.517.000	3.277.165
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	19.708	19.708	20.231
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	215.000	268.000	276.458
Totaal lasten		13.487.355	14.373.486	15.100.445

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-63.398	-74.841	-146.828
6.2	Wijkteams	-	-	-
6.3	Inkomensregelingen	-2.178.099	-2.084.869	-2.226.803
6.4	Begeleide participatie	-	-	-
6.5	Arbeidsparticipatie	-	-	-11.191
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-	-	-
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-14.148
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-13.917
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-330.000	-160.000	-132.666
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-
Totaal baten		-2.571.497	-2.319.710	-2.545.553

Saldo	Programma 6. Sociaal domein	10.915.858	12.053.776	12.554.892
--------------	------------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
7.1	Volksgezondheid	586.558	646.603	664.396
7.2	Riolering	1.885.637	2.317.516	2.231.525
7.3	Afval	1.030.320	1.030.649	1.306.197
7.4	Milieubeheer	353.732	411.373	388.118
7.5	Begraafplaatsen	40.777	39.704	34.428
Totaal lasten		3.897.024	4.445.845	4.624.665

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
7.1	Volksgezondheid	-	-	-10.095
7.2	Riolering	-2.064.009	-2.452.009	-2.589.225
7.3	Afval	-1.239.784	-1.239.784	-1.260.953
7.4	Milieubeheer	-500	-500	-2.039
7.5	Begraafplaatsen	-20.100	-20.100	-23.092
Totaal baten		-3.324.393	-3.712.393	-3.885.403

Saldo	Programma 7. Volksgezondheid en milieu	572.631	733.452	739.261
--------------	---	----------------	----------------	----------------

Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
8.1	Ruimtelijke Ordening	301.685	618.886	547.804
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	8.071.294	9.844.918	5.288.074
8.3	Wonen en bouwen	792.086	908.766	789.960
Totaal lasten		9.165.065	11.372.570	6.625.838

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging 2019	Begroot na wijziging 2019	Werkelijk 2019
8.1	Ruimtelijke Ordening	-46.350	-173.114	-167.430
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-8.763.031	-9.882.474	-4.419.665
8.3	Wonen en bouwen	-314.875	-544.875	-507.957
Totaal baten		-9.124.256	-10.600.463	-5.095.052

Saldo	Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke	40.809	772.107	1.530.786
--------------	---	---------------	----------------	------------------

Totaalsaldo van programma 0 t/m 8

Programma's	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	9.361.719	9.663.000	9.817.614
Baten	-28.201.291	-32.196.582	-33.292.256
0 Bestuur, participatie en dienstverlening	-18.839.572	-22.533.582	-23.474.642
Lasten	1.295.165	1.595.557	1.588.892
Baten	-23.606	-32.839	-195.186
1 Veiligheid en handhaving	1.271.559	1.562.718	1.393.705
Lasten	2.031.158	2.664.101	2.764.025
Baten	-7.000	-124.205	-328.244
2 Verkeer en vervoer	2.024.158	2.539.896	2.435.780
Lasten	326.478	776.348	741.827
Baten	-48.343	-223.370	-239.400
3 Economie	278.135	552.978	502.427
Lasten	1.269.233	1.285.257	1.260.639
Baten	-92.706	-152.661	-149.160
4 Onderwijs	1.176.527	1.132.596	1.111.479
Lasten	2.898.440	3.830.906	3.611.158
Baten	-338.545	-644.847	-648.136
5 Sport, cultuur en recreatie	2.559.895	3.186.059	2.963.022
Lasten	13.487.355	14.373.486	15.100.445
Baten	-2.571.497	-2.319.710	-2.545.553
6 Sociaal domein	10.915.858	12.053.776	12.554.892
Lasten	3.897.024	4.445.845	4.624.665
Baten	-3.324.393	-3.712.393	-3.885.403
7 Volksgezondheid en milieu	572.631	733.452	739.261
Lasten	9.165.065	11.372.570	6.625.838
Baten	-9.124.256	-10.600.463	-5.095.052
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijk	40.809	772.107	1.530.786
Totaal saldo van baten en lasten	-	-	-243.290

3.1.2 Overzicht gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lokale heffingen waarvan besteding niet gebonden is:			
Ozb woningen	-2.451.161	-2.479.039	-2.491.233
Ozb niet-woningen	-1.618.815	-1.643.152	-1.666.394
Toeristenbelasting	-19.000	-19.000	-19.336
Hondenbelasting	-110.000	-55.000	-52.052
	-4.198.976	-4.196.191	-4.229.014
Algemene uitkering:			
Algemene uitkering	-20.473.134	-20.365.379	-20.570.796
Integratie-uitkeringen	-196.596	-664.444	-831.949
Uitkering deelfonds sociaal domein	-2.715.118	-2.820.443	-2.885.234
	-23.384.848	-23.850.266	-24.287.979
Overige algemene dekkingsmiddelen:			
Dividend	-188.589	-1.408.589	-1.483.571
Geldnemingen en uitzettingen	-38.906	-38.906	-38.906
Nutsvoorzieningen	-46.350	-46.350	-53.212
Beleggingen in algemene dienst	-	-	-
	-273.845	-1.493.845	-1.575.689
Totaal	-27.857.669	-29.540.302	-30.092.683

3.1.3 Overzicht aanwending post onvoorzien/ eenmalige ruimte

Omschrijving	Onvoorzien algemeen	Eenmalige ruimte
PRIMAIRE BEGROTING 2019	-	-
Mutaties 2019	-	-
Saldo	-	-

3.1.4 Gerealiseerd resultaat

Programma's	Begroting voor wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
Lasten	8.669.982	7.756.263	7.717.581
Baten	-27.965.414	-29.628.108	-30.233.348
0 Bestuur, participatie en dienstverlening	-19.295.432	-21.871.845	-22.515.767
Lasten	1.295.165	1.595.557	1.588.892
Baten	-23.606	-32.839	-195.186
1 Veiligheid en handhaving	1.271.559	1.562.718	1.393.705
Lasten	2.031.158	2.664.101	2.764.025
Baten	-7.000	-124.205	-328.244
2 Verkeer en vervoer	2.024.158	2.539.896	2.435.780
Lasten	326.478	776.348	741.827
Baten	-48.343	-223.370	-239.400
3 Economie	278.135	552.978	502.427
Lasten	1.269.233	1.285.257	1.260.639
Baten	-92.706	-152.661	-149.160
4 Onderwijs	1.176.527	1.132.596	1.111.479
Lasten	2.898.440	3.830.906	3.611.158
Baten	-338.545	-644.847	-648.136
5 Sport, cultuur en recreatie	2.559.895	3.186.059	2.963.022
Lasten	13.487.355	14.373.486	15.100.445
Baten	-2.571.497	-2.319.710	-2.545.553
6 Sociaal domein	10.915.858	12.053.776	12.554.892
Lasten	3.897.024	4.445.845	4.624.665
Baten	-3.324.393	-3.712.393	-3.885.403
7 Volksgezondheid en milieu	572.631	733.452	739.261
Lasten	9.165.065	11.372.570	6.625.838
Baten	-9.124.256	-10.600.463	-5.095.052
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijk	40.809	772.107	1.530.786
Totaal saldo van baten en lasten	-455.860	661.737	715.585
Lasten	691.737	1.906.737	2.100.033
Baten	-235.877	-2.568.474	-3.058.908
Mutaties reserve	455.860	-661.737	-958.875
Gerealiseerd resultaat	-	-	-243.290

3.1.5 Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de jaarrekening 2019 Nederweert is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid op programmaniveau.

Hierna wordt per programma en voor de algemene dekkingsmiddelen ingegaan op de verschillen tussen de realisatie en de begrotingscijfers voor en na wijziging. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening moet een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening worden gemaakt (artikel 28, onderdeel a BBV, 3.1 Overzicht baten en lasten, 3.2 toelichting op het overzicht van baten en lasten).

Het uitgangspunt hierbij is dat overschrijdingen van de lasten op de totalen per programma dienen te worden toegelicht. In het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de programmarekening 2019 zijn de uitgangspunten opgenomen die ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid gelden. Hierin zijn de volgende zeven “soorten” begrotingsafwijkingen benoemd:

1. de werkelijke kosten zijn hoger dan begroot, maar worden gecompenseerd door hogere opbrengsten;
2. een overschrijding past binnen de door de raad gestelde kaders, maar kon niet eerder worden gerapporteerd;
3. idem, maar is vergeten te rapporteren;
4. een overschrijding past niet binnen de door raad gestelde kaders. Middelen zijn besteed aan andere doelen dan waarvoor ze beschikbaar waren gesteld;
5. een overschrijding is een gevolg van uitgaven die, naar achteraf blijkt, ten onrechte zijn gedaan;
6. de begroting is niet overschreden, maar tegenover de kosten staan te weinig werkzaamheden/activiteiten;
7. kapitaallasten zijn hoger omdat de uitgaven voor een investering hoger waren dan geraamd.

3.2 Toelichting op overzicht van lasten en baten

3.2.1 Toelichting per programma

Programma 0. Bestuur, participatie en dienstverlening

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
0.1	Bestuur	Lasten	963.691	1.121.303	1.256.361	-135.058
0.1	Bestuur	Baten	-900	-35.961	-37.861	1.900
		Saldo	962.791	1.085.342	1.218.499	-133.157

Toelichting

De wachtgelduitkering van voormalig wethouders wordt jaarlijks berekend door een extern bureau. De daadwerkelijke uitkering aan voormalige wethouders is lager uitgevallen. Naar aanleiding van actuariële berekeningen is daarnaast in 2019 een extra dotatie gedaan in de voorziening. Verder is de doorbelasting op organisatiekosten bestuurlijke projecten door onderuitputting op salarissen, lager uitgevallen.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
0.10	Mutaties reserves	Lasten	691.737	1.906.737	2.100.033	-193.296
0.10	Mutaties reserves	Baten	-235.877	-2.568.474	-3.058.908	490.434
		Saldo	455.860	-661.737	-958.875	297.138

Toelichting

De baten vallen in werkelijkheid hoger uit door een onttrekking uit de reserve woningbouwexploitatie voor de grondexploitatie van Salmespad. Deze exploitatie moet de verliesvoorziening verhoogd worden met ca. € 527.000.

Aan de uitgavenkant is het verschil te verklaren een niet geplande dotatie aan de reserve riolering ca. € 154.000, reserve verplichtingen jaarrekening € 338.000 en een lagere dotatie aan de reserve woningbouwexploitatie € 378.000. door een lagere tussentijdse winstneming van Merenveld en Hoebenakker.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
0.11	Resultaat van de rekening	Lasten	1.372.109	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening	Baten	-	-	-	-
		Saldo	1.372.109	-	-	-

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
0.2	Burgerzaken	Lasten	481.163	506.647	481.845	24.802
0.2	Burgerzaken	Baten	-166.637	-111.637	-138.233	26.596
		Saldo	314.526	395.010	343.612	51.398

Toelichting

Er twee verkiezingen op één dag geweest, namelijk Waterschap en Provinciale Staten op 20 maart 2019. De gecombineerde verkiezingen hebben geleid tot minder kosten, door de uitvoering zo efficiënt mogelijk in te richten. Verder zijn er geen huisuitzettingen geweest en hebben we daarom het budget niet hoeven aan te wenden. Ook de kosten m.b.t. de gemeentelijke basisadministratie, zijn lager uitgevallen.

Wat betreft de inkomsten zijn er twee meevallers geweest, namelijk de opbrengsten uit reisdocumenten en naturalisatie. Dit is te danken aan het aantal aanvragen dat is ingediend.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
0.4	Ondersteuning organisatie	Lasten	5.503.627	5.931.100	5.903.348	27.752
0.4	Ondersteuning organisatie	Baten	-5.558	-5.558	-29.009	23.451
		Saldo	5.498.069	5.925.542	5.874.339	51.203

Toelichting

Op dit taakveld wordt het overgrote deel van de afwijking veroorzaakt door een overschot in de personeelslasten binnen de teams ICT/DIV, AJBZ, Financiën en P&K. Daartegenover staat een overschrijding op juridische kosten en verzekeringen bij bureau- en afdelingskosten P&K en een onderschrijding op bureau- en afdelingskosten ICT/DIV. Wat betreft ICT/DIV is sprake van lagere kosten op telefonie, kopieerkosten (digitaler werken). Servermigratie ICT NML 2.0 was gepland in 2019, maar uitgesteld naar 2020. Door overgang naar ICT NML zijn de kosten bij onderhoud programmatuur, apparatuur en levering derden komen te vervallen. Dit is reeds in begroting 2020 en verder afgeraamd.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
0.5	Treasury	Lasten	3.652	3.652	3.833	-181
0.5	Treasury	Baten	-227.495	-1.447.495	-1.522.477	74.982
		Saldo	-223.843	-1.443.843	-1.518.644	74.801

Toelichting

In 2019 zit in de dividenduitkering onder andere de winstuitkering en slotuitkering van ontwikkelingsbedrijf Pannenweg, samen goed voor € 1,27 mln. In de bestuursrapportage is de besluitvorming hieromtrent aan de raad voorgelegd en akkoord bevonden. De liquiditatie van het ontwikkelbedrijf is eenmalig en kent geen structurele financiële effecten.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
0.61	OZB woningen	Lasten	61.458	62.320	63.468	-1.148
0.61	OZB woningen	Baten	-2.451.161	-2.479.039	-2.491.233	12.194
		Saldo	-2.389.703	-2.416.719	-2.427.765	11.046

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
0.62	OZB niet-woningen	Lasten	39.985	40.547	41.294	-747
0.62	OZB niet-woningen	Baten	-1.618.815	-1.643.152	-1.666.394	23.242
		Saldo	-1.578.830	-1.602.605	-1.625.100	22.495

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
0.64	Belastingen Overig	Lasten	3.184	3.229	3.529	-300
0.64	Belastingen Overig	Baten	-110.000	-55.000	-52.677	-2.323
		Saldo	-106.816	-51.771	-49.148	-2.623

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
0.7	Algemene uitkering en ove Lasten	-	-	-	-
0.7	Algemene uitkering en ove Baten	-23.384.848	-23.850.266	-24.287.979	437.713
	Saldo	-23.384.848	-23.850.266	-24.287.979	437.713

Toelichting

Na de laatste begrotingwijziging van de septembercirculaire hebben er nog enkele mutaties in de Algemene uitkering plaatsgevonden. Met name bij de decembercirculaire zijn er aanpassingen geweest in de aantallen van de parameters, hebben we extra middelen gekregen in het kader van de energietransitie en hebben er nabetalings plaatsgevonden over 2018. Voor de extra middelen van de energietransitie zal € 237.000 via resultaatbestemming voorgesteld om over de zetten naar 2020.

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
0.8	Overige baten en lasten Lasten	241.113	143.684	76.102	67.582
0.8	Overige baten en lasten Baten	-	-	-7.484	7.484
	Saldo	241.113	143.684	68.618	75.066

Toelichting

Vooruitlopend op de nieuwe CAO in 2019 is er een stelpost salarisstijging in de begroting opgenomen. Deze stelpost is ruim ingeschat en heeft geleid tot een restant van afgerond € 160.000.

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
0.9	Vennootschapsbelasting Lasten	-	-56.219	-112.199	55.980
0.9	Vennootschapsbelasting Baten	-	-	-	-
	Saldo	-	-56.219	-112.199	55.980

Toelichting

De Vpb heeft geleid tot een positief effect op ons begrotingssaldo vanwege een teruggave m.b.t. boekjaar 2018, als gevolg van een afrekening n.a.v. een voorschot dat wij hebben toegekend aan de belastingdienst.

Programma 1. Veiligheid en handhaving

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
1.1	Crisisbeheersing en Brand Lasten		1.130.153	1.270.591	1.265.846	4.745
1.1	Crisisbeheersing en Brand Baten		-9.464	-9.464	-61.672	52.208
		Saldo	1.120.689	1.261.127	1.204.175	56.952

Toelichting

De bouw van de nieuwe brandweerkazerne heeft langer geduurd dan gepland. Hierdoor heeft de brandweer langer in de oude kazerne gehuisvest waardoor we als gemeente meer huur hebben ontvangen voor de oude locatie. Verder hebben we op dit taakveld inkomsten gehad wat betreft de verhuur van de gemeentewerf.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
1.2	Openbare orde en Veilighe Lasten		165.012	324.966	323.046	1.920
1.2	Openbare orde en Veilighe Baten		-14.142	-23.375	-133.515	110.140
		Saldo	150.870	301.591	189.531	112.060

Toelichting

N.v.t.

Programma 2. Verkeer en vervoer

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
2.1	Verkeer, wegen en water Lasten		2.031.158	2.664.101	2.764.025	-99.924
2.1	Verkeer, wegen en water Baten		-7.000	-124.205	-328.244	204.039
		Saldo	2.024.158	2.539.896	2.435.780	104.116

Toelichting

De doorbelasting op organisatiekosten asfaltwerken is door onderuitputting op salarissen, lager uitgevallen. Aan de batenkant heeft de subsidievaststelling van de Provincie inzake de Herinrichting Ospelseweg Nederweert voor een slotbetaling gezorgd, die niet in de begroting was opgenomen. Verder zijn op organisatiekosten asfaltwerken de doorbelaste inkomsten terecht gekomen die te maken hebben met inkomsten uit verhuur gemeentewerf, werken voor derden en de grootste namelijk detachering van personeel aan RV Groen.

Programma 3. Economie

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
3.1	Economische ontwikkeling Lasten	261.465	512.058	470.244	41.814
3.1	Economische ontwikkeling Baten	-	-	-202	202
	Saldo	261.465	512.058	470.042	42.016

Toelichting

De doorbelasting op organisatiekosten handel & ambacht is door onderuitputting op salarissen, lager uitgevallen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
3.3	Bedrijfsloket en -regeling Lasten	11.971	203.248	204.043	-795
3.3	Bedrijfsloket en -regeling Baten	-21.649	-196.676	-211.906	15.230
	Saldo	-9.678	6.572	-7.862	14.434

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
3.4	Economische promotie Lasten	53.042	61.042	67.539	-6.497
3.4	Economische promotie Baten	-26.694	-26.694	-27.292	598
	Saldo	26.348	34.348	40.248	-5.900

Toelichting

N.v.t.

Programma 4. Onderwijs

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
4.1	Openbaar basisonderwijs	Lasten	41.522	41.457	34.246	7.211
4.1	Openbaar basisonderwijs	Baten	-15.423	-15.423	-11.846	-3.577
		Saldo	26.099	26.034	22.400	3.634

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
4.2	Onderwijshuisvesting	Lasten	417.218	438.468	440.231	-1.763
4.2	Onderwijshuisvesting	Baten	-	-	-	-
		Saldo	417.218	438.468	440.231	-1.763

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
4.3	Onderwijsbeleid en leerling	Lasten	810.493	805.332	786.163	19.169
4.3	Onderwijsbeleid en leerling	Baten	-77.283	-137.238	-137.314	76
		Saldo	733.210	668.094	648.848	19.246

Toelichting

N.v.t.

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
5.2	Sportaccommodaties	Lasten	1.228.672	1.244.209	1.104.807	139.402
5.2	Sportaccommodaties	Baten	-316.767	-316.767	-300.943	-15.824
		Saldo	911.905	927.442	803.865	123.577

Toelichting

Vanwege brand in machinekamer is een gedeelte van 2019 het zwembad niet gebruikt. De subsidie die betrekking heeft op die periode is in overleg met Laco teruggevorderd. Verder is de doorbelasting op organisatiekosten sportcentrum door onderuitputting op inkoop drank kantine, energieverbruik, salarissen en externe inhuur lager uitgevallen.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
5.3	Cultuurpresentatie, cultuur	Lasten	250.705	322.122	310.333	11.789
5.3	Cultuurpresentatie, cultuur	Baten	-694	-694	-1.355	661
		Saldo	250.011	321.428	308.979	12.449

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	177.228	962.860	951.703	11.157
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	-16.044	-322.346	-322.346	-0
		Saldo	161.184	640.514	629.357	11.157

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
5.6	Media	Lasten	267.411	292.911	291.690	1.221
5.6	Media	Baten	-	-	-	-
		Saldo	267.411	292.911	291.690	1.221

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
5.7	Openbaar groen en (openl)	Lasten	974.424	1.008.804	952.624	56.180
5.7	Openbaar groen en (openl)	Baten	-5.040	-5.040	-23.493	18.453
		Saldo	969.384	1.003.764	929.131	74.633

Toelichting

Aan de lastenkant heeft de gemeente afgelopen jaar weinig incidentele kosten gehad met betrekking tot de vervanging van banken in het kader van recreatieve voorzieningen. Wat betreft de speelplaatsen en trapveldjes zijn er nog projecten in voorbereiding geweest in 2019, waardoor er geen extra toestellen zijn aangekocht. Verder bleek bij de keuring dat het niet noodzakelijk was om bestaande speeltoestellen te vernieuwen. Tenslotte is de doorbelasting op organisatiekosten natuurbeheer door onderuitputting op salarissen, lager uitgevallen.

Programma 6. Sociaal domein

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
6.1	Samenkracht en burgerpar	Lasten	1.987.852	2.498.896	2.062.624	436.272
6.1	Samenkracht en burgerpar	Baten	-63.398	-74.841	-146.828	71.987
		Saldo	1.924.454	2.424.055	1.915.796	508.259

Toelichting

De looptijd van twee projecten die vanuit het Rijk worden gefinancierd is 2019 en 2020. Het betreft Pilot duale trajecten (nieuwkomers) en Inburgeringsstelsel nieuwkomers, die in 2019 gestart zijn en doorlopen tot in 2020. Zodoende wordt het overgebleven budget meegenomen naar 2020. Dit betekent dat van bovenstaand verschil afgerond € 265.000 over geheveld wordt naar 2020. Verder is de doorbelasting op organisatiekosten kernenaanpak, kinderopvang, jeugd en wmo door onderuitputting op salarissen, lager uitgevallen. Ook hebben we minder uitgaven op jeugd- en jongerenwerk en algemene voorzieningen wmo mantelzorg. Wat betreft wmo mantelzorg hebben er afrekening plaatsgevonden over beschikte subsidies over 2019. Hieruit zijn bedragen ontvangen van Stichting Zorggroep Noord- en Midden-Limburg en Steunpunt Mantelzorg.

De deelname en bijbehorende inkomsten van instellingen in het kader van combinatiesfunctionarissen zijn niet in de begroting opgenomen en leiden daarmee tot een meevaller. De onttrekking uit de voorziening was begrotingstechnisch niet opgenomen, omdat inschatting hiervan in de praktijk lastig is.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
6.2	Wijkteams	Lasten	601.963	601.963	608.878	-6.915
6.2	Wijkteams	Baten	-	-	-	-
		Saldo	601.963	601.963	608.878	-6.915

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
6.3	Inkomensregelingen	Lasten	3.091.038	2.899.063	3.114.872	-215.809
6.3	Inkomensregelingen	Baten	-2.178.099	-2.084.869	-2.226.803	141.934
		Saldo	912.939	814.194	888.069	-73.875

Toelichting

De lasten met betrekking tot de participatiewet zijn hoger dan begroot, maar lager dan de rijksuitkering. Daarmee realiseren we ook een overschot bij de baten, als gevolg van inspanningen vanuit uitvoering en meerdere projecten om de instroom te beperken en uitstroom te bevorderen.

Verder speelt bij de overschrijding op lasten de BBZ een rol. Wij hebben sterk ingezet op debiteurenbeheer (maatwerk) en hebben hier aanzienlijk vorderingen op gemaakt. De wetgeving stelt dat 75% van die invorderingen aan het Rijk terug betaald dienen te worden (declaratiebasis).

Vanaf 2018 is er nieuw armoedebeleid en nieuw beleid bijzondere bijstand. Op basis van dat beleid wordt per individuele situatie naar een maatwerkoplossing gekeken. De kosten van de bijzondere bijstand zijn gestegen ten opzicht van 2018. Juist vanwege het individuele maatwerkarakter van de bijzondere bijstand is het moeilijk om een inschatting te maken naar de ontwikkeling van de uitgaven.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
6.4	Begeleide participatie	Lasten	2.371.115	2.465.974	2.462.030	3.944
6.4	Begeleide participatie	Baten	-	-	-	-
		Saldo	2.371.115	2.465.974	2.462.030	3.944

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten	576.327	702.063	694.436	7.627
6.5	Arbeidsparticipatie	Baten	-	-	-11.191	11.191
		Saldo	576.327	702.063	683.245	18.818

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
6.6	Maatwerkvoorzieningen (W	Lasten	161.000	161.000	154.197	6.803
6.6	Maatwerkvoorzieningen (W	Baten	-	-	-	-
		Saldo	161.000	161.000	154.197	6.803

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
6.71	Maatwerkdienstverlening 1.	Lasten	1.909.352	2.239.819	2.429.555	-189.736
6.71	Maatwerkdienstverlening 1.	Baten	-	-	-14.148	14.148
		Saldo	1.909.352	2.239.819	2.415.407	-175.588

Toelichting

Door meer inzet van individuele begeleiding (met complexere problematiek) ten opzichte van groepsbegeleiding nemen de kosten toe. Deze trend merken wij de laatste twee à drie jaar op. Daarnaast is het aantal hulpmiddelen vervoersvoorzieningen toegenomen, mede door een verlaagde eigen bijdrage Wmo, die recentelijk is geïntroduceerd. In 2020 starten we een nieuwe aanbesteding hulpmiddelen wmo en zullen wij aan de raad de financiële uitgangspunten ter besluitvorming voorleggen. Voor beide oorzaken geldt dat we hier op terug komen in de kadernota 2021.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
6.72	Maatwerkdienstverlening 1.	Lasten	2.554.000	2.517.000	3.277.165	-760.165
6.72	Maatwerkdienstverlening 1.	Baten	-	-	-13.917	13.917
		Saldo	2.554.000	2.517.000	3.263.248	-746.248

Toelichting

In de begroting van 2019 is uitgegaan van de realisatiecijfers van 2017. Dat is namelijk het laatst bekende volledig jaar op het moment van begroten. Het uitgavenniveau van 2017 is in 2018 en 2019 overschreden. In de begroting 2021 zullen wij een voorstel doen via de kadernota om het uitgavenniveau voor jeugdzorg te verhogen. Het referentiejaar daarvoor zal 2019 zijn. De grootste kostenpost die wij kennen is jeugdzorg met beperking, jeugd GGZ-zorg, jeugd- en opvoedhulp, veiligheid/ jeugdbescherming en jeugdzorgplus.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	19.708	19.708	20.231	-523
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Baten	-330.000	-160.000	-132.666	-27.334
		Saldo	-310.292	-140.292	-112.435	-27.857

Toelichting

De wijze waarop de eigen bijdrage (CAK) wordt berekend is in 2019 veranderd door de introductie van het abonnementstarief wmo. Dit hebben we aan de batenkant gemerkt. Ongeacht het aantal voorzieningen dat in het kader van de wmo is afgenomen, hoeft de cliënt maar één eigen bijdrage te betalen. De combinatie van een lagere eigen bijdrage en als gevolg meerdere aanvragen op voorzieningenniveau, maakt de voorspelbaarheid ontzettend moeilijk.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	215.000	268.000	276.458	-8.458
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Baten	-	-	-	-
		Saldo	215.000	268.000	276.458	-8.458

Toelichting

N.v.t.

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
7.1	Volksgezondheid	Lasten	586.558	646.603	664.396	-17.793
7.1	Volksgezondheid	Baten	-	-	-10.095	10.095
		Saldo	586.558	646.603	654.301	-7.698

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
7.2	Riolering	Lasten	1.885.637	2.317.516	2.231.525	85.991
7.2	Riolering	Baten	-2.064.009	-2.452.009	-2.589.225	137.216
		Saldo	-178.372	-134.493	-357.700	223.207

Toelichting

De lasten van riolering zijn lager doordat de budgetten van rioolinspecties, rioolonderhoud en straatvegen niet zijn uitgeput. In 2019 zijn veel kleine diameters geïnspecteerd en gereinigd en zijn er weinig calamiteiten opgetreden. Hierdoor waren er minder reparaties benodigd, na de inspectie in 2018. Verder is de doorbelasting op organisatiekosten riolering door onderuitputting op salarissen, lager uitgevallen.

Het resultaat op de baten is veroorzaakt door vrijval van investeringsruimte/ BTW vanuit de voorziening.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
7.3	Afval	Lasten	1.030.320	1.030.649	1.306.197	-275.548
7.3	Afval	Baten	-1.239.784	-1.239.784	-1.260.953	21.169
		Saldo	-209.464	-209.135	45.244	-254.379

Toelichting

In 2019 is de belasting op te storten restafval (huisophaaldienst) verhoogd door het Rijk. Dit was nog niet bekend bij vaststelling van de begroting 2019. Daarnaast is er meer geld uitgegeven aan vervanging duobakken vanwege ouderdom en waren de inzamelkosten hoger vanwege meer aanbod van duobakken. Verder zijn de kosten van de milieustraat toegenomen, vanwege van de verwerkingskosten voor gescheiden afvalfracties.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
7.4	Milieubeheer	Lasten	353.732	411.373	388.118	23.255
7.4	Milieubeheer	Baten	-500	-500	-2.039	1.539
		Saldo	353.232	410.873	386.079	24.794

Toelichting

N.v.t.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
7.5	Begraafplaatsen	Lasten	40.777	39.704	34.428	5.276
7.5	Begraafplaatsen	Baten	-20.100	-20.100	-23.092	2.992
		Saldo	20.677	19.604	11.337	8.267

Toelichting

N.v.t.

Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
8.1	Ruimtelijke Ordening	Lasten	301.685	618.886	547.804	71.082
8.1	Ruimtelijke Ordening	Baten	-46.350	-173.114	-167.430	-5.684
		Saldo	255.335	445.772	380.374	65.398

Toelichting

De doorbelasting op organisatiekosten ruimtelijke plannen is door onderuitputting op salarissen, lager uitgevallen. Verder zijn de kosten t.b.v. implementatie basisregistratie ondergrond uit regulier budget bekostigd en valt daarmee het eenmalig krediet vrij. Tenslotte zijn de kosten van ECGeo lager uitgevallen.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
8.2	Grondexploitatie (niet bedr	Lasten	8.071.294	9.844.918	5.288.074	4.556.844
8.2	Grondexploitatie (niet bedr	Baten	-8.763.031	-9.882.474	-4.419.665	-5.462.809
		Saldo	-691.737	-37.556	868.408	-905.964

Toelichting

Het verschil op zowel de baten als de lasten wordt verklaard door het feit dat de grondexploitatie van het Centrum nog geen doorgang heeft gevonden zoals gepland. Het gaat hier bij de baten en lasten om een bedrag van ca. € 5 mln.

Daarnaast waren de opbrengsten bij de grondexploitatie Merenveld en Hoebenakker lager dan verwacht. Daar tegenover staat dat de kosten in beide exploitaties ook lager waren dan verwacht.

Taakveld	Omschrijving taakveld		Begroot voor wijziging	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
8.3	Wonen en bouwen	Lasten	792.086	908.766	789.960	118.806
8.3	Wonen en bouwen	Baten	-314.875	-544.875	-507.957	-36.918
		Saldo	477.211	363.891	282.003	81.888

Toelichting

De doorbelasting op volkshuisvesting is door onderuitputting op salarissen, lager uitgevallen. Verder hebben we minder leges aan de Provincie (wet natuurbeschermingsvergunningen) afgedragen, deels als gevolg van de stikstofproblematiek.

Aan de batenkant hebben we minder inkomsten gegenereerd wat betreft leges omgevingsvergunningen. T.o.v. de primaire begroting is gedurende 2019 een bedrag van € 230.000 bijgeraamd als aanvullende inkomsten in de bestuursrapportages.

Hiervan is € 190.000 gerealiseerd, waarmee de totale inkomsten op omgevingsvergunningen € 496.000 bedragen.

3.2.2 Overzicht incidentele lasten en baten

Incidentele lasten per programma

Incidentele lasten	Bedrag
Programma 0: Bestuur, participatie en dienstverlening	€ 2.597.142
Aanschaf DROP applicatie	€ 6.255
Algemene reserve	€ 322.241
Algemene reserve industrieterreinexploitatie	€ 1.268.260
Algemene reserve woningbouwexploitatie	€ 313.476
BGT project	€ 12.873
Bijdrage Keyport 2020	€ 41.839
BsGW proceskosten registreren	€ 47.000
Budget 75-j Bevrijding	€ 9.997
Digitalisering handtekening 2017	€ 12.500
Hybride situatie digitalisering DIV	€ 29.430
ICT NML scanvoorziening	€ 9.918
ICT-samenwerking	€ 21.336
Implementatie VPB	€ 9.361
Juridisch advies Centrumplan	€ 4.770
Klimaatadaptatie gemeentehuis	€ 29.356
Landelijke voorziening WOZ 2011	€ 3.233
Ondersteuning team handhaving	€ 40.000
Programma Obsurv	€ 15.663
Reserve riolering	€ 154.806
Reserve verplichting jaarrekening	€ 75.600
Samenwerking M-Limburg	€ 27.393
Scanvoorziening Doccare	€ 2.693
Strategische communicatie	€ 81.092
Tijdelijke uitbreiding 1FTE	€ 58.051
Programma 1: Veiligheid en handhaving	€ 112.733
Juridische procedures dwangsommen	€ 9.233
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kazerne	€ 103.500
Programma 2: Verkeer en vervoer	€ 395.221
Aanleg carpoolplaats Randweg	€ 4.000
Actualisatie BVVV en VVPN (vervoersplan)	€ 35.000
Onderh. & inspectie kunstwerken	€ 74.580
Peelverbinder asfaltwerk	€ 119.213
Peelverbinder, overige kosten	€ 23.389
Schade door ongeval Brug 15	€ 30.587
Voorbereiding aanleg Randweg-N266	€ 74.251
Voorbereiding aanleg Randweg-N266	€ 34.201
Programma 3: Economie	€ 400.437
Bijdrage Ondernemersvereniging	€ 10.200
Geluidsmodel Aan Veertien	€ 7.650
Loket stoppende boeren	€ 93.301
Majeur programma buitengebied	€ 207.560
Pilot leegstand winkelcentrum	€ 81.726
Programma 4: Onderwijs	€ 56.780
Bestrijding onderwijsachterstanden	€ 11.780
NT2-klas basisscholen	€ 45.000
Programma 5: Sport, cultuur en recreatie	€ 829.435
Renovatie kerktoeren	€ 696.691
Restauratie orgel St. Lambertuskerk	€ 70.281
Subsidie Peelboerderij Eynderhoof	€ 43.803
Subsidie restauratie St.Gerardus-Maj.	€ 18.660
Programma 6: Sociaal domein	€ 312.002
Aanvalsplan Armoede	€ 1.000
AMW, onderdeel Sociale raadslieden	€ 58.405
Investeringssubsidie MFA Haazehoof	€ 100.000
Kansrijk in de wijk	€ 25.063
Kernenaanpak	€ 4.978
Leefbaarheidsinitiatieven	€ 14.370
Ontwikkelingen kern Nederweert	€ 45.766
Participatiebudget statushouders	€ 12.645
Pilot duale trajecten nieuwkomers	€ 28.338
Publiekcampagne buurtbemiddeling	€ 1.000
Sociaal domein, brede procesaanpak	€ 20.437
Programma 7: Volksgezondheid en milieu	€ 330.000
Uitkering gemeenten afkoppelen	€ 330.000
Programma 8: Volkshuisvesting - RO - SV	€ 1.181.884
Afwaardering strategische gronden cmplx 23	€ 654.181
Beschikking tbv voorziening cmplx 75 Salmespad	€ 527.703
Eindtotaal	€ 6.215.634

Incidentele baten per programma

Incidentele baten	Bedrag
Programma 0: Bestuur, participatie en dienstverlening	€ 3.304.144
Algemene reserve	€ 1.392.026
Algemene reserve industrieterreinexploitatie	€ 7.650
Budget 75-j Bevrijding, bijdr v derden	€ 5.000
Reserve 3Decentralisatie	€ 147.893
Reserve aanleg Randweg	€ 53.452
Reserve majeure programma buitengebied	€ 207.560
Reserve verplichting jaarrekening	€ 308.679
Algemene reserve woningbouwexploitatie	€ 1.181.884
Programma 1: Veiligheid en handhaving	€ 9.233
Dwangsom juridische procedure	€ 9.233
Programma 2: Verkeer en vervoer	€ 106.123
Peelverbinder, Subsidie Provincie	€ 75.600
Schade door ongeval Brug 15	€ 30.523
Programma 3: Economie	€ 1.459.226
Loket stoppende boeren	€ 93.301
Subsidie Provincie leegstand	€ 81.726
Verkoop grondstrookjes 2019	€ 15.939
Winstuitkering deelneming OBP	€ 1.268.260
Programma 5: Sport, cultuur en recreatie	€ 306.302
Subsidie BPD Cultuurfonds	€ 19.122
Subsidie Provincie kerktoeren	€ 287.180
Programma 7: Volksgezondheid en milieu	€ 484.806
Exploitatieresultaat rioolheffing 2019	€ 14.788
Subsidie Provincie afkoppelen	€ 330.000
Vrijval investeringsruimte 2019 excl. btw	€ 140.018
Programma 8: Volkshuisvesting - RO - SV	€ 347.340
Businesscase glasvezel	€ 33.864
Dotatie vrijval restant voorziening cmplx 33 Ansel	€ 165
Dotatie vrijval voorziening cmplx 74 Tiskesweij	€ 2.529
Tussentijdse winstneming 2019 cmplx 71 Merenveld	€ 259.898
Tussentijdse winstneming 2019 cmplx 72 Houbenakker	€ 46.569
Dotatie vrijval restant voorziening cmplx 69 Leveroy	€ 4.314
Eindtotaal	€ 6.017.173

3.2.3 Overzicht structurele toevoegingen/ onttrekkingen reserves

Omschrijving	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
<i>Toevoegingen</i>					
-	-	-	-	-	-
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
<i>Onttrekkingen</i>					
Reserve fusieschool De Kerneel	15.451	15.451	15.451	15.451	15.451
Reserve bouwkosten Bs De Schrank	6.250	6.250	6.250	6.250	6.250
Totaal onttrekkingen	21.701	21.701	21.701	21.701	21.701

3.2.4 Toelichting Wet Normering Topinkomens

De algemene maximale bezoldigingsnorm mag voor een topfunctionaris in dienstverband (secretaris en griffier) niet meer bedragen dan € 194.000 per kalenderjaar (2019) op fulltime basis. Hierna is per topfunctionaris weergegeven hoe de bezoldiging over 2019 zich verhoudt tot de maximumbezoldiging van de WNT.

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	J.C.T. Bakens	E.G. Schrier
Functiegegevens⁵	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2019	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1	0,722
Dienstbetrekking ⁸	ja	ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 99.634	€ 52.478
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.655	€ 8.381
<i>Subtotaal</i>	€ 116.289	€ 60.859
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 194.000	€ 140.117
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 116.289	€ 60.859
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018 ¹⁴		
bedragen x € 1	J.C.T. Bakens	E.G. Schrier
Functiegegevens⁵	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1	0,694
Dienstbetrekking ⁸	ja	ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 93.883	€ 47.166
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.995	€ 7.631
<i>Subtotaal</i>	€ 109.878	€ 54.797
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 189.000	€ 131.256
Bezoldiging	€ 109.878	€ 54.797

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individuele toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.3 Balans en toelichting

3.3.1 Balans per 31-12-2019

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2018
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	€	€
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-	-
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-
Materiële vaste activa	€ 18.096.937	€ 17.196.329
Investerings met economische nut	15.306.931	15.610.131
Investerings met economische nut (heffingen)	22.554	25.776
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	2.767.452	1.560.423
Gronden uitgegeven in erfpacht	-	-
Financiële vaste activa	€ 261.569	€ 688.252
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	241.850	251.850
- gemeenschappelijke regelingen	-	-
- overige verbonden partijen	-	-
Leningen aan:		
- openbare lichamen	-	-
- woningbouwcooperaties	-	-
- deelnemingen	-	-
- overige verbonden partijen	-	-
Overige langlopende leningen	2.730	419.413
Uitzettingen in schatkist Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	16.989	16.989
TOTAAL VASTE ACTIVA	€ 18.358.505	€ 17.884.581

VLOTTENDE ACTIVA			
Voorraden	€	2.025.714	€ 2.361.387
Grond- en hulpstoffen		-	-
Onderhanden werk, incl. bouwgronden in exploitatie		2.023.146	2.357.139
Gereed product en handelsgoederen		2.568	4.248
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€	28.560.982	€ 28.508.938
Vorderingen op openbare lichamen		577.620	140.279
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen		-	-
Overige verstreckte kasgeldleningen		-	-
Uitzettingen in schatkist Rijk met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		26.783.930	26.241.559
Rekening-courantverhouding met het Rijk		-	-
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen		-	-
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		-	-
Overige vorderingen		1.199.432	2.127.100
Overige uitzettingen		-	-
Liquide middelen	€	110.112	€ 1.484.626
Overlopende activa	€	2.995.039	€ 2.452.135
Nog te ontvangen voorschotbedragen door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel			
- Europese overheidslichamen		-	-
- Het Rijk		-	-
- Overige Nederlandse overheidslichamen		-	18.378
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen t.l.v volgende begrotingsjaren		2.995.039	2.433.757
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	€	33.691.847	€ 34.807.086
TOTAAL ACTIVA	€	52.050.353	€ 52.691.667

PASSIVA	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen	€	28.180.906	€	28.896.491
Algemene reserves		17.907.885		18.240.009
Bestemmingsreserve		10.029.730		10.278.022
Gerealiseerde resultaat		243.290		378.460
Voorzieningen	€	17.690.389	€	16.453.863
Vaste schulden	€	4.922	€	4.922
Obligatieleningen		-		-
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		-		-
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen		-		-
- Binnenlandse bedrijven		-		-
- Openbare lichamen		-		-
- Overige binnenlandse sectoren		-		-
- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		-		-
Door derde belegde gelden		-		-
Waarborgsommen		4.922		4.922
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		-		-
TOTAAL VASTE PASSIVA	€	45.876.216	€	45.355.276

VLOTTENDE PASSIVA			
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€	2.731.916	€ 3.089.002
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen		-	-
Overige kasgeldleningen		-	-
Banksaldi		-	-
Overige schulden		2.731.916	3.089.002
Overlopende passiva	€	3.442.220	€ 4.247.391
Verplichtingen		2.599.829	3.076.358
Ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel			
- Europese overheidslichamen		-	-
- Het Rijk		-	-
- Overige Nederlandse overheidslichamen		676.699	1.150.664
Overige vooruitontvangen bedragen die ten baten van het volgende begrotingsjaar komen		165.693	20.368
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	€	6.174.136	€ 7.336.391
TOTAAL PASSIVA	€	52.050.353	€ 52.691.667

3.3.2 Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

Conform Financiële verordening gemeente Nederweert, vindt waardering & afschrijving van vaste activa als volgt plaats:

- Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaalde actief en het saldo van agio en disagio worden lineair in maximaal 5 jaar afgeschreven.
- Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
- Materiële vaste activa met economisch nut worden annuïtair afgeschreven in maximaal 40 jaar.
- Materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden annuïtaire afgeschreven in maximaal 40 jaar.
- Op riolering wordt niet afgeschreven, maar wordt gelijk ten lasten van de voorziening gebracht.
- Op gronden en terreinen worden niet afgeschreven.
- Investering waarbij sprake is van bijdragen van derden dienen netto geactiveerd te worden. Dit houdt in dat eventuele bijdragen van derden in aftrek moeten worden gebracht van de investering.
- Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2019	Investeringen 2019	Verminderings 2019	Afschrijvingen 2019	Afwaardering 2019	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-	-	-	-	-	-
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-	-	-	-
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-	-

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Materiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings 2019	Verminderings 2019	Afschrijvingen 2019	Afwaardering 2019	Boekwaarde 31-12-2019
Totaal investeringen met Economisch Nut	15.610.131	1.209.136	-	858.154	654.181	15.306.931
Strategische gronden EN	811.011	1.077.642	-	-	654.181	1.234.472
Gronden en terreinen EN	1.238.962	-	-	650	-	1.238.312
Bedrijfsgebouwen EN	12.499.443	-	-	700.617	-	11.798.825
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken EN	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa EN	876.230	104.835	-	110.183	-	870.882
Vervoermiddelen EN	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties EN	184.485	26.659	-	46.704	-	164.440
Totaal investeringen met Economisch Nut (heffing)	25.776	423.766	423.766	3.222	-	22.554
Gronden en terreinen EN (heffing)	17.064	-	-	2.133	-	14.931
Bedrijfsgebouwen EN (heffing)	8.712	-	-	1.089	-	7.623
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken EN (heffing)	-	423.766	423.766	-	-	-
Totaal investeringen met Maatschappelijk Nut voor 2017	865.497	-	-	64.720	-	800.777
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken MN	859.390	-	-	58.613	-	800.777
Overige materiële vaste activa MN	6.108	-	-	6.108	-	-
Machines, apparaten en installaties MN	-	-	-	-	-	-
Totaal investeringen met Maatschappelijk Nut vanaf 2017	694.926	1.324.897	36.879	16.269	-	1.966.675
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken MN	688.306	1.324.897	36.879	14.614	-	1.961.710
Overige materiële vaste activa MN	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties MN	6.620	-	-	1.655	-	4.965
Totaal	17.196.329	2.957.799	460.645	942.366	654.181	18.096.937

Er is geen sprake van materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven. Erfpacht is niet geactiveerd, maar loopt via de reguliere exploitatie. Afwaardering van € 654.181 betreft de, bij de berap 2 2019 gemelde, afwaardering van de gronden Linders vanwege milieubelemmeringen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit kapitaalverstrekingen en leningen aan deelnemingen, overige langlopende leningen u/g en overige uitzettingen > 1 jaar.

De verdeling ultimo 2018 is als volgt:

Financiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings 2019	Aflossing/ afschrijving 2019	Afwaardering 2019	Boekwaarde 31-12-2019
Totaal kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	251.850	-	10.000	-	241.850
Ontwikkelingsmaatschappij Bedrijvenpark Pannenweg BV	10.000	-	10.000	-	-
Aandelen Waterleidingmaatschappij Limburg	27.227	-	-	-	27.227
Aandelen AVL Nazorg	177	-	-	-	177
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	35.100	-	-	-	35.100
Deelneming in Enexis Holding NV	100.270	-	-	-	100.270
Deelneming Publiek Belang Electriciteitproductie	42.050	-	-	-	42.050
Deelneming Vordering Enexis BV	24	-	-	-	24
Deelneming Verkoop Vennootschap BV	24	-	-	-	24
Vordering Verkoop Vennootschap BV (Escrow)	36.930	-	-	-	36.930
Deelneming CBL Vennootschap BV	24	-	-	-	24
Deelneming Claim Staat Vennootschap BV	24	-	-	-	24
Totaal overige langlopende leningen u/g	419.413	-	416.683	-	2.730
Waarborgsom P.T.T.	2.730	-	-	-	2.730
Lening u/g / Vordering Enexis BV	416.683	-	416.683	-	-
Totaal overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	16.989	-	-	-	16.989
Omnibuzz weerstandsreserve	16.989	-	-	-	16.989
Raadpop 2016 lening u/g	-	-	-	-	-
Totaal	688.252	-	426.683	-	261.569

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De voorraden bestaan uit grond- en hulpstoffen en onderhanden werk, gereed product.

Voorraden	31-12-2019	31-12-2018
Totaal grond- en hulpstoffen	-	-
Grond- en hulpstoffen	-	-
Totaal onderhanden werk, incl. bouwgronden in exploitatie	2.023.146	2.357.139
Anselberg Ospeldijk (cpl. 33)	-	939.405
Af: Voorziening gronden Anselberg (cpl. 33)	-	865.093
DOP Leveroij (cpl. 69)	-	774.072
Af: voorziening gronden Leveroij (cpl. 69)	-	774.072
Merenveld (cpl. 71)	558.072	593.079
Hoebenakker (cpl. 72)	166.036	177.393
Tiskesweij Nederweert-Eind (cpl. 74)	1.158.470	1.149.901
Af: Voorziening Tiskesweij (cpl. 74)	922.183	924.712
Centrumplan Nederweert (cpl. 76)	31.210	-48.358
Af: Voorziening Centrumplan Nederweert (cpl. 76)	31.210	-
Salmespad-Strateris (cpl. 75)	1.855.771	1.600.840
Af: Voorziening Salmespad-Strateris (cpl. 75)	793.020	265.317
Totaal gereed product en handelsgoederen	2.568	4.248
Gereed product en handelsgoederen	2.568	4.248
Totaal	2.025.714	2.361.387

Bij Leveroij (cpl. 69) en Centrumplan Nederweert (cpl. 76) is de voorziening hoger dan de boekwaarde. Er kan debet niet meer worden afgewaardeerd.

Van de bouwgrond in exploitatie kan het verloop in 2019 het volgende overzicht worden weergegeven:

Nr. complex	Omschrijving complex	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Opbrengsten	Winst uitname	Boekwaarde 31-12-2019
33	Anselberg	€ 939.405	€ 4.515	€ 943.920-	€ -	€ -
69	Leveroy	€ 774.072	€ 107.493	€ 881.565-	€ -	€ 0-
71	Merenveld	€ 593.079	€ 102.198	€ 397.104-	€ 259.898	€ 558.072
72	Hoebenakker	€ 177.393	€ 122.641	€ 180.567-	€ 46.569	€ 166.036
74	Tiskesweij	€ 1.149.901	€ 8.569	€ -	€ -	€ 1.158.470
75	Salmespad	€ 1.600.840	€ 409.459	€ 154.527-	€ -	€ 1.855.771
76	Centrumplan	€ 48.358-	€ 79.567	€ -	€ -	€ 31.210
Totaal		€ 5.186.332,55	€ 834.442,53	€ 2.557.683,29-	€ 306.467,00	€ 3.769.558,79

Nr. complex	Omschrijving complex	Boekwaarde 31-12-2019	Geraamde Nog te maken kosten	Geraamde Nog te real. opbrengsten	Tussentijdse winstneming t/m 2019	Geraamd eindresultaat (nom.waarde)	Geraamd eindresultaat (cont.waarde)
33	Anselberg	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
69	Leveroy	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
71	Merenveld	€ 298.174	€ 292.203	€ 1.524.774-	€ 2.360.792-	€ 3.295.189-	€ 3.295.189-
72	Hoebenakker	€ 166.036	€ 487.190	€ 834.070-	€ 2.138.599-	€ 2.319.443-	€ 2.319.443-
74	Tiskesweij	€ 1.158.470	€ 8.751	€ 245.038-	€ -	€ 922.183	€ 922.183
75	Salmespad	€ 1.855.771	€ 2.054.021	€ 3.116.772-	€ -	€ 793.020	€ 793.020
76	Centrumplan	€ 31.210	€ 5.587.743	€ 3.705.800-	€ -	€ 1.913.153	€ 1.913.153
Totaal		€ 3.509.660,79	€ 8.429.908,00	€ 9.426.454,00-	€ 4.499.391,00-	€ 1.986.276,21-	€ 1.986.276,21-

Geraamde nog te maken kosten:

De geraamde nog te maken kosten zijn gebaseerd op geactualiseerde kostencalculaties. Daarnaast is er een prijsindex toegepast van 1,6% welke is gebaseerd op de prijsontwikkeling bruto binnenlands product 2019, gepubliceerd in de Septembercirculaire 2018 van het Gemeentefonds.

Geraamde nog te realiseren opbrengsten:

De geraamde nog te realiseren opbrengsten zijn gebaseerd op de grondprijzen, door de gemeenteraad is vastgesteld op 14 juli 2015. Er is geen indexering toegepast op deze grondprijzen. Daarnaast zijn de grondprijzen getoetst met regionale makelaars. De verkoopprognoses zijn gebaseerd op de verkopen van 2019, de economische situatie en de vraag naar kavels.

Geraamde eindresultaat: Op basis van de geraamde nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten is het geraamde eindresultaat bepaald. Hierbij is er geen rente meegenomen in de berekening omdat alles wordt gefinancierd met eigen vermogen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2019	31-12-2018
Totaal vorderingen op openbare lichamen	577.620	140.279
Debiteuren openbare lichamen	577.620	140.279
Totaal uitzettingen in schatkist Rijk met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	26.783.930	26.241.559
Bank Nederlandse Gemeente Schatkistbankieren	26.783.930	26.241.559
Totaal overige vorderingen	1.199.432	2.127.100
Debiteuren niet overheid	314.825	995.748
Af: Voorziening dubieuze debiteuren	118.506	48.527
Vorderingen inzake sociale uitkeringen	1.150.242	1.350.364
- BBZ leningen *	734.289	799.448
- BBZ rente *	227.321	261.744
- BBZ Overig renteloos *	-	32.754
- Voorb.krediet renteloos	-	-
- Partneralimentatie WWB	-	-
- Leenbijstand	92.704	144.004
- GSF/noodfonds	-	-
- WWB terugvorderingen	57.204	69.912
- WWB verhaal	3.529	4.699
- Verrekening UWV IOAQ	-	1.178
- Terugvordering VVTV / HbH WMO	35.195	36.626
Af: Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	147.129	170.485
Totaal	28.560.982	28.508.938

Van het per ultimo 2019 uitstaande bedrag van debiteuren openbare lichamen en debiteuren niet overheid ad. € 892.445 is per 9 april 2020 nog te innen € 187.254,39

Het totaal van de met * gemerkte posten bedraagt € 961.610. Bij realisering van deze vorderingen dient 75% met het Rijk te worden verrekend.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018
Kas	5.685	5.189
Bank Nederlandse Gemeenten	99.915	224.919
Bank Nederlandse Gemeenten Sociale Zaken	-25	-21
Rabobank	4.539	4.539
Rabobank vaste termijn rekening 10 jaar 4,15%	-	1.250.000
Totaal	110.112	1.484.626

Schatkistbankieren

(bedragen x € 1.000)

Berekening drempelbedrag	
Begrotingstotaal verslagjaar	44.453
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	44.453
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0
Drempelbedrag	333,39

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Drempelbedrag (€ 333,39)				
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	239	215	206	179
Ruimte onder het drempelbedrag	95	119	127	154
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten Rijks schatkist aangehouden middelen	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Som van de per dag buiten Rijks schatkist aangehouden middelen *	21.467	19.552	18.951	16.503
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	139	215	206	179

* Negatieve bedragen tellen als nihil

Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2019	31-12-2018
Totaal nog te ontvangen voorschotbedragen uitkeringen met specifiek bestedingsdoel	-	18.378
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	-	-
- Overige Nederlandse overheidslichamen	-	18.378
Totaal overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	2.995.039	2.433.757
- overige vorderingen	2.988.710	2.428.497
Voorschotten Soza	5.389	2.298
Legeskas	1.038	2.961
Te bestemmen inkomsten	-139	-
Kruisposten pin Sportcentrum	41	-
Totaal	2.995.039	2.452.135

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het verloop van deze posten gedurende het verslagjaar blijkt uit de hierna volgende opstelling.

Een nader gedetailleerde specificatie blijkt uit de "Staat reserves en voorzieningen" die als bijlage is opgenomen.

Reserves	Boekwaarde 31-12-20178	Toevoegingen 2019	Ontrekkingen 2019	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering dekking afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Totaal algemene reserve	18.240.009	1.597.674	2.308.258	378.460	-	17.907.885
Algemene reserves	11.843.105	15.939	1.118.724	378.460	-	11.118.780
Algemene reserves grondexploitatie	6.396.904	1.581.736	1.189.534	-	-	6.789.105
Totaal bestemmingsreserve	10.278.022	502.359	750.650	-	-	10.029.730
Bestemmingsreserves	10.278.022	502.359	750.650	-	-	10.029.730
Totaal	28.518.031	2.100.033	3.058.908	378.460	-	27.937.616
Gerealiseerde resultaat	378.460					243.290
Totaal	28.896.491					28.180.906

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2018 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2018	Resultaatbest. rekening 2018	Toevoegingen 2019	Ontrekkingen 2019	Vrijval 2019	Boekwaarde 31-12-2019
Totaal voorzieningen algemene dienst	14.341.458	-	2.039.850	529.611	141.603	15.710.094
Voorzieningen algemene dienst	14.560.469	-	2.111.761	537.057	159.445	15.975.727
Af: Voorziening dubieuze debiteuren	48.527	-	95.267	7.446	17.842	118.506
Af: Voorziening debiteuren sociale zaken	170.485	-	-23.356	-	-	147.129
Totaal voorzieningen grondexploitatie	2.112.405	-	1.098.316	3.395.195	793	1.980.295
Voorzieningen grondexploitatie	4.941.599	-	539.403	1.753.501	793	3.726.708
Af: Voorziening gronden Anselberg (cpl.33)	865.093	-	-	865.093	-	-
Af: Voorziening gronden Leveroij (cpl.69)	774.072	-	-	774.072	-	-
Af: Voorziening Tiskesweij (cpl.74)	924.712	-	-	2.529	-	922.183
Af: Voorziening Centrumplan Nederweert (cpl. 76)	-	-	31.210	-	-	31.210
Af: Voorziening Salmespad	265.317	-	527.703	-	-	793.020
Totaal	16.453.863	-	3.138.166	3.924.806	142.396	17.690.389

De verminderingen onder de voorzieningen algemene dienst zijn reeds opgenomen onder de overige vorderingen.

De verminderingen onder de grondexploitaties zijn reeds opgenomen onder onderhanden werk, incl. bouwgrond. in expl.

Vaste schulden

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Vaste schulden	31-12-2019	31-12-2018
Totaal obligatieleningen	-	-
Totaal onderhandse leningen aan:	-	-
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	-	-
- Binnenlandse bedrijven	-	-
- Openbare lichamen	-	-
- Overige binnenlandse sectoren	-	-
- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-
Totaal door derde belegde gelden	-	-
Totaal waarborgsommen	4.922	4.922
Totaal overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Totaal	4.922	4.922

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar is als volgt:

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2019	31-12-2018
Totaal kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	-
Totaal overige kasgeldleningen	-	-
Totaal banksaldi	-	-
Totaal overige schulden	2.731.916	3.089.002
Crediteuren	2.731.916	3.089.002
Totaal	2.731.916	3.089.002

Overlopende passiva

De in de balans overlopende passiva kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Overlopende passiva	31-12-2019	31-12-2018
Totaal verplichtingen	2.599.829	3.076.358
Nog te betalen bedragen	1.294.458	1.708.242
Verplichtingen aan ministerie m.b.t. leningen sociale zaken	721.208	820.459
Netto uitkeringen Soza	584.163	547.657
Totaal ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	676.699	1.150.664
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	-	-
- Overige Nederlandse overheidslichamen	676.699	1.150.664
Totaal overige vooruitontvangen bedragen	165.693	20.367
Overige vooruitontvangen bedragen niet overheid	161.500	14.200
Vakantiegeld, eindejaarsuitk college	4.162	4.068
Netto uit te betalen lonen / salarissen	-	-
Ontvangsten SOZA tbv GWS	30	1.727
Rijksleges rijbewijzen	-	-54
Rijksleges paspoorten	-	392
Rijksleges V.O.G. nieuw	-	34
Te bestemmen uitgaven	-	-
Totaal	3.442.220	4.247.390

Het verloop van vooruitontvangen bedragen met een specifiek doel	31-12-2018	Uitgaven	Inkomsten	31-12-2019
Onderwijsachterstandsbeleid	-	91.577	91.577	-
Subsidie Peelverbinder	-	75.600	75.600	-
Subsidie waterplan	800.000	330.000	-	470.000
Subsidie restauratie Lambertustoren	269.302	269.302	-	-
Subsidie pilot leegstand	81.362	81.362	-	-
Subsidie loket stoppende boeren	-	93.301	300.000	206.699
Totaal verloop van vooruitontvangen bedragen met een specifiek doel*	1.150.664	941.142	467.177	676.699

* Er heeft een verschuiving plaats gevonden tussen eindsaldo 2018 in gewaarmerkte JR 2018 en saldo 31-12-2018 in JR 2019

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Gewaarborgde geldleningen/garanties

Een gespecificeerd overzicht van de gewaarborgde geldleningen is opgenomen op de "Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen" (zie bijlage II).

Gewaarborgde geldleningen	
a) Gewaarborgde geldleningen (exclusief die behorend tot de hierna genoemde categorie b)	€ 43.900
b) Gewaarborgde geldleningen voor het verkrijgen en verbeteren van woningen	€ 26.515.898
Totaal gewaarborgde geldleningen	€ 26.559.798

De risico's met betrekking tot garantiestellingen ten behoeve van de sociale woningbouw zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente heeft hierin een achtervangpositie.

Meerjarige verplichtingen

Het betreft financiële verplichtingen die voortvloeien uit aangegane langlopende overeenkomsten.

Voor alle overeenkomsten in onderstaande tabel is dekking voor de jaarlijkse vergoeding opgenomen in de reguliere begroting.

Overeenkomst	Leasetermijn		Looptijd overeenkomst	
	per jaar	van	tot en met	
Wassink Autogroep	€ 3.744	24-06-2016	1-7-2019	
Stichting Limburg elektrisch	€ 21.052	10-4-2019	10-4-2024	
Canon Nederland N.V.	€ 8.714	11-10-2019	11-10-2024	
Totaal	€ 33.510			

Verlofdagenverplichting

Niet opgenomen wettelijke vakantie-uren vervallen in principe na 12 maanden na afloop van het kalenderjaar.

Bovenwettelijke vakantie-uren verjaren na 60 maanden.

Deze regeling wordt beheerd door de afdelingshoofden en het team Personeel & Kabinet.

SVn

In 2012 is een geldlening verstrekt aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten, in het kort SVn.

Deze lening is verstrekt als kapitaal in het kader van het beschikbaar stellen van startersleningen en betreft een bedrag van € 500.000.

Dit is gebeurd op basis van raadsbesluit 2011-86 d.d. 20-12-2011, waarbij de dekking gevonden is door een onttrekking uit de algemene reserve woningbouwexploitatie.

Overeenkomst	Vergoeding		Looptijd overeenkomst	
	2019	Restbedrag	van	tot en met
Concessievergoeding zwembad – Laco Nederland B.V.	€ 236.662	€ 3.014.120	1-1-2009	31-12-2028
Inzameling rest- en gft-afval - Van Gansewinkel Nederland B.V.	€ 286.249	€ 282.895	1-1-2012	1-1-2020
Huur multifunctionals – Canon Nederland N.V.	€ 9.707	n.v.t.	1-9-2014	1-9-2019
Totaal	€ 532.617	€ 3.297.016		

Voor alle overeenkomsten in bovenstaande tabel is dekking voor de jaarlijkse vergoeding opgenomen in de reguliere begroting.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact exact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. Op dit moment zijn de financiële gevolgen niet in te schatten. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. In de paragraaf weerstandsvermogen en risico's staan we uitgebreid stil bij de effecten en maatregelen rondom Corona.

3.3.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. De gevolgen van de corona-crisis brengen de continuïteit van de gemeente Nederweert niet in het gevaar.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd, met uitzondering van de tussentijdse winstnemingen in de grondexploitaties. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Door het CAK worden in verband met privacy bepalingen géén gegevens op persoonsniveau verstrekt aan gemeenten waardoor het slechts beperkt mogelijk is om de juistheid en volledigheid vast te stellen van de door het CAK vastgestelde eigen bijdrage van zorgontvangers en de tijdigheid van doorbetaling ervan aan gemeenten.

Vaste activa

Immateriële, materiële & financiële vaste activa

De immateriële, materiële en financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. De verkrijgingprijs bevat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

De activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen en worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van het overzicht van baten en lasten gebracht. Start van de afschrijving van de vaste activa vindt plaats in het jaar na het jaar van de investering.

Voor de meeste (oudere) schoolgebouwen geldt thans nog een afschrijvingsduur van 60 jaar die gebaseerd is op de rijksbijdrage in de onderwijshuisvestingsvoorzieningen zoals die tot en met 1996 geldend was.

Op basis van de financiële verordening art. 212 zijn de afschrijvingstermijnen voor nieuwe investeringen vanaf 2017 geactualiseerd. Te weten:

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaalde actief en het saldo van agio en disagio worden lineair in maximaal 5 jaar afgeschreven.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Materiële vaste activa met economisch nut worden annuïtair afgeschreven in maximaal 40 jaar.
4. Materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden annuïtaire afgeschreven in maximaal 40 jaar.
5. Op riolering wordt niet afgeschreven, kosten worden gelijk ten lasten van de voorziening gebracht.
6. Op gronden en terreinen worden niet afgeschreven.
7. Investering waarbij sprake is van bijdragen van derden dienen netto geactiveerd te worden. Dit houdt in dat eventuele bijdragen van derden in aftrek moeten worden gebracht van de investering.
8. Activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen.

Vlottende activa

Vorraden

De in exploitatie genomen gronden van de grondexploitatie zijn opgenomen tegen de vervaardigingsprijs en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde verkopen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Tussentijdse winstneming is alleen toegestaan als bij het opstellen van het overzicht van baten en lasten de grondexploitatie een positief saldo laat zien. Hierbij zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Voor het bepalen van de tussentijdse winstneming is aansluiting gezocht bij een algemene aanvaardbare methodiek, POC methode, waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitatie. De POC methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert.

Uitzettingen en overlopende activa

De uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor openstaande vorderingen betreffende gemeentelijke belastingen en heffingen en overige vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen per balansdatum.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

De voorzieningen zijn deels gewaardeerd tegen nominale waarde en deels op basis van contante waarde. Aan de voorzieningen wordt gewaardeerd tegen contante waarde rente toegevoegd. Ten aanzien van de grondexploitatie worden bij het opstellen van het overzicht van baten en lasten de actuele saldi per complex in de exploitatie berekend. Indien dit saldo negatief is wordt conform het gestelde in het BBV voor het te verwachten tekort een voorziening ingesteld.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overige activa en passiva

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt tegen nominale waarden.

3.3.4 Resultaatbepalingsgrondslagen

Lasten en baten

Voor de verantwoording in het overzicht van baten en lasten is de nominale waarde als grondslag gehanteerd. Baten en lasten worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben, ongeacht het moment waarop de gelden worden ontvangen of betaald. Voor zover projecten, waarvoor budgetten zijn gevoteerd zijn hiervoor ten laste van de exploitatie verplichtingen opgenomen.

Kostenplaatsen

Kostenverdeling over de diverse kostenplaatsen geschiedt a.d.h.v. verdeelsleutels. Doorberekening van kostenplaatsen vindt plaats op voorcalculatorische basis behoudens de kapitaallasten deze worden nacalculatorisch doorbelast.

Grondexploitatie

In de overzichten van de grondexploitaties zijn de opbrengsten gebaseerd op de naar verwachting te realiseren verkoopprijzen, terwijl de nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de nacalculaties c.q. kostprijsberekeningen.

Rentebeleid

De voorzieningen zijn deels gewaardeerd tegen nominale waarde en deels op basis van contante waarde. Aan de voorzieningen wordt gewaardeerd tegen contante waarde rente toegevoegd.

Algemene uitkering Gemeentefonds

De Algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gebaseerd op de laatste gepubliceerde accresmededeling, de Septembercirculaire 2019.

Het definitieve accres voor 2019 wordt volgens de gebruikelijke systematiek bij het Financieel Jaarverslag over 2019 vastgesteld en gemeld in de Meicirculaire van 2020 en verwerkt in het uitkeringsjaar 2020 (als afwikkelingsverschil).

3.4 SiSa verantwoording specifieke uitkeringen

Bij specifieke sport uitkering in H4/04 t/m 06 zijn de werkelijke lasten inclusief BTW conform aanvraag verantwoord.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 94.472	€ 0	€ 2.984			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07		
1								
2								
3								
4								
5								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente deel 2019 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 1.622.760	€ 26.018	€ 181.081	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)				
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12			
€ 8.605	€ 0	€ 0	€ 104.015	€ 0	Ja			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente deel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 103.276	€ 11.248	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
€ 0	€ 0	Ja						
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
			€ 84.194		€ 427.371	€ 43.085	€ 223.055	€ 161.231
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
1		427371	507,60%		€ 343.177			
2								
3								
4								
5								

lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
		Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen				Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
			1 2017/24559	€ 567.354	€ 0	€ 0	€ 0
			2				
			3				
			4				
			5				
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
			1 2017/24559	€ 569.728	€ 0	n.v.t.	Ja
			2				
			3				
			4				
			5				

4. Bijlagen

4.1 Bijlage I: Staat van reserves en voorzieningen

Nr. reserve	Omschrijving reserve	Saldo begin 2019	Resultaatbest. rekening 2018	Toevoeging 2019	Onttrekking 2019	Vermindering afschr. 2019	Saldo eind 2019
1001	Algemene reserve	€ 11.843.105	€ 378.460	€ 15.939	€ 1.118.724	€ -	€ 11.118.780
4001	Algemene reserve woningbouwexploitatie	€ 5.994.004		€ 313.476	€ 1.181.884	€ -	€ 5.125.595
4002	Algemene reserve industrieterreinexploitatie	€ 402.900		€ 1.268.260	€ 7.650	€ -	€ 1.663.510
	Totaal algemene reserves	€ 18.240.009	€ 378.460	€ 1.597.674	€ 2.308.258	€ -	€ 17.907.885
1003	Bijzondere voorzieningen	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -
1005	Verliezen hyp.leningen woningbouw	€ 86.965		€ -	€ 86.965	€ -	€ -
1006	Verkoop Essent	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -
1011	Vorming, opleiding en organisatieontwikkeling	€ 38.728		€ 4.555	€ -	€ -	€ 43.282
1012	Ontwikkeling Nederweert	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -
1018	Aandelen Bouwfonds Ned.Gemeenten	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -
1019	Volkshuisvesting	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -
1028	Grote infrastructurele en regionale projecten	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -
1034	Inhuur personeel tbv.milieu	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -
1035	Verplichtingen jaarrekening	€ 468.763		€ 342.998	€ 233.079	€ -	€ 578.682
1037	Fusieschool de Kerneel	€ 401.751		€ -	€ 15.451	€ -	€ 386.300
1041	Onderhoud wegen	€ 367.922		€ -	€ -	€ -	€ 367.922
1042	3 Decentralisaties	€ 2.900.338		€ -	€ 147.893	€ -	€ 2.752.445
1043	Riolering	€ 104.916		€ 154.806	€ -	€ -	€ 259.722
1044	Majeur programma buitengebied	€ 363.888		€ -	€ 207.560	€ -	€ 156.328
1045	N266 - N275 Nederweert	€ 4.813.501		€ -	€ 53.452	€ -	€ 4.760.049
1046	Majeure projecten Budschop	€ 500.000		€ -	€ -	€ -	€ 500.000
1047	Bouwkosten Bs De Schrank	€ 231.250		€ -	€ 6.250	€ -	€ 225.000
	Totaal bestemmingsreserves	€ 10.278.022	€ -	€ 502.359	€ 750.650	€ -	€ 10.029.730
		€ 28.518.031	€ 378.460	€ 2.100.033	€ 3.058.908	€ -	€ 27.937.616

Nr. voorziening	Omschrijving voorziening	Saldo begin 2019	Toevoeging 2019	Vrijgevallen tgv exploitatie 2019	Aanwending 2019	Saldo eind 2019
Voorziening verplichting risico's verliezen						
2001	Pensioen wethouders	€ 960.432	€ 269.052	€ -	€ 18.596	€ 1.210.888
2004	Dubieuze debiteuren	€ 48.527	€ 95.267	€ 7.446	€ 17.842	€ 118.506
2006	Debiteuren sociale zaken	€ 170.485	€ -23.356	€ -	€ -	€ 147.129
2008	Vordering Verkoopvennootschap BV	€ 36.930	€ -	€ -	€ -	€ 36.930
2027	Sociaal statuut zwembad	€ 16.650	€ -	€ 7	€ 16.643	€ -
2028	Calamiteitenfonds buitensportverenigingen	€ 60.000	€ -	€ -	€ -	€ 60.000
2091	Planschadevergoeding (wettelijke rente)	€ 75.455	€ 22.409	€ 10	€ 1.000	€ 96.854
4061	Ospeldijk Anselberg	€ 865.093	€ -	€ 865.093	€ -	€ -
4069	Gronden Leveroy	€ 885.879	€ -	€ 885.879	€ -	€ -
4072	Gronden Hoebenakker	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4074	Tiskesweij	€ 924.712	€ -	€ 2.529	€ -	€ 922.183
4075	Salmespad	€ 265.317	€ 527.703	€ -	€ -	€ 793.020
4076	Centrumplan	€ 1.913.153	€ -	€ -	€ -	€ 1.913.153
4095	Afwerking afgesloten grondexploitaties	€ 87.445	€ 11.700	€ -	€ 793	€ 98.352
						€ -
Voorziening egalisatie						
2017	Onderhoud Brug 15	€ 20.684	€ 11.000	€ -	€ 7.960	€ 23.724
2046	Onderhoud molens	€ 459.073	€ 87.829	€ -	€ 44.506	€ 502.396
2063	Groenfonds (Sarsven)	€ 157.205	€ -	€ -	€ -	€ 157.205
2070	Onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 1.886.386	€ 452.381	€ -	€ 52.898	€ 2.285.869
						€ -
Voorziening van derden verkregen middelen						
2048	Parkeerbonds	€ 11.550	€ 4.200	€ -	€ -	€ 15.750
2055	Inzet combinatiefunctioaris	€ 55.202	€ -	€ 41.255	€ -	€ 13.947
2061	Tariefegalisatie afvalstoffenheffing	€ 25.514	€ -	€ -	€ -	€ 25.514
						€ -
Voorziening heffing vervangingsinvesteringen						
2062	Riolering	€ 10.576.376	€ 1.192.980	€ 488.340	€ -	€ 11.281.016
Totaal		€ 19.502.068	€ 2.651.164	€ 2.290.558	€ 160.238	€ 19.702.436

4.2 Bijlage II: Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen

Nummer	Naam geldnemer	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Doel geldlening	Oorspronkelijk bedrag	% waarborg gemeente	Raadsbesluit	Goedkeurings besluit	Rente %	Restantbedrag lening einde dienstjaar	Waarborg gemeente	Totaalbedrag aflossing dienstjaar	Restantbedrag lening einde dienstjaar	Waarborg gemeente
									31-12-2018	31-12-2018	2019	31-12-2019	31-12-2019
44	WVN 68354 20jr	€ 517.623	Bouw premie-huurwoningen	€ 517.623	50%	21-1-1987	24-2-1987	4,370%	€ 173.355	€ 86.678	€ 31.770	€ 141.585	€ 70.793
45	WVN 68359 30jr	€ 194.531	Bouw premie-huurwoningen	€ 194.531	50%	21-1-1987	24-2-1987	4,450%	€ 87.903	€ 43.951	€ 11.420	€ 76.483	€ 38.241
46	WVN 68349 35jr	€ 321.180	Bouw premie-huurwoningen	€ 321.180	50%	21-1-1987	24-2-1987	4,500%	€ 186.999	€ 93.499	€ 9.979	€ 176.050	€ 88.025
47	WVN 68350 35jr	€ 1.894.461	Bouw premie-huurwoningen	€ 1.894.461	50%	21-1-1987	24-2-1987	4,620%	€ 1.107.098	€ 553.549	€ 63.365	€ 1.043.733	€ 521.866
50	WVN 68355 30jr	€ 363.485	Bouw premie-huurwoningen	€ 363.485	50%	21-1-1987	24-2-1987	5,150%	€ 257.899	€ 128.949	€ 10.769	€ 247.130	€ 123.565
52	WVN 68358 25jr	€ 466.525	Bouw premie-huurwoningen	€ 466.525	50%	21-1-1987	24-2-1987	4,750%	€ 338.754	€ 169.377	€ 16.901	€ 325.751	€ 162.876
53	WVN 68357 35jr	€ 366.884	Bouw premie-huurwoningen	€ 366.884	50%	21-1-1987	24-2-1987	4,770%	€ 251.547	€ 125.773	€ 9.761	€ 241.786	€ 120.893
77	WVN 91942 25jr	€ 5.672.253	Bouw premie-huurwoningen	€ 5.672.253	50%		13-2-2001	5,660%	€ 2.703.299	€ 1.351.649	€ 276.482	€ 2.426.817	€ 1.213.408
80	WVN 94373 25jr	€ 7.000.000	Financiering woningbouw	€ 7.000.000	50%		12-3-2002	5,590%	€ 3.645.443	€ 1.822.721	€ 322.658	€ 3.322.785	€ 1.661.392
81	WVN 97022 25jr	€ 8.000.000	Financiering woningbouw	€ 8.000.000	50%		25-3-2003	4,540%	€ 4.278.184	€ 2.139.092	€ 347.506	€ 3.930.678	€ 1.965.339
83	WVN 99957 16jr	€ 5.000.000	Financiering woningbouw	€ 5.000.000	50%		25-1-2005	3,830%	€ 801.157	€ 400.579	€ 393.052	€ 408.106	€ 204.053
84	WVN 100536 30jr	€ 10.000.000	Financiering woningbouw	€ 10.000.000	50%		12-7-2005	3,820%	€ 6.979.554	€ 3.489.777	€ 299.110	€ 6.680.443	€ 3.340.222
85	WVN 100833 29jr	€ 5.000.000	Financiering woningbouw	€ 5.000.000	50%		01-11-2005	3,890%	€ 3.565.425	€ 1.782.713	€ 151.883	€ 3.413.542	€ 1.706.771
86	WVN 100834 29jr	€ 5.000.000	Financiering woningbouw	€ 5.000.000	50%		01-11-2005	3,940%	€ 3.572.777	€ 1.786.389	€ 151.545	€ 3.421.233	€ 1.710.616
87	WVN 102353 30jr	€ 5.000.000	Financiering woningbouw	€ 5.000.000	50%		19-12-2006	4,078%	€ 3.808.457	€ 1.904.229	€ 136.586	€ 3.671.871	€ 1.835.935
88	WVN 102354 30jr	€ 5.000.000	Financiering woningbouw	€ 5.000.000	50%		19-12-2006	4,079%	€ 3.939.820	€ 1.969.910	€ 131.225	€ 3.808.594	€ 1.904.297
89	WVN 103776 30jr	€ 15.000.000	Financiering woningbouw	€ 15.000.000	50%		29-07-2008	5,000%	€ 12.510.516	€ 6.255.258	€ 350.246	€ 12.160.270	€ 6.080.135
90	WVN 105511 30jr	€ 9.000.000	Financiering woningbouw	€ 9.000.000	50%		29-06-2010	4,070%	€ 7.744.638	€ 3.872.319	€ 209.697	€ 7.534.941	€ 3.767.470
		€ 83.796.941		€ 83.796.941					€ 55.952.823	€ 27.976.412	€ 2.923.955	€ 53.031.796	€ 26.515.898
91	Tennisclub De Meulenslag Ospel	€ 65.000	Upgraden accommodatie na privatisering	€ 65.000	50%	30-01-2007	3-4-2014	5,100%	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ -
78	Voetbalclub RKSV Merefeldia	€ 125.330	Uitbreiding kleedaccomm.	€ 125.330	50%	01-04-2001		4,850%	€ 74.473	€ 37.237	€ 4.373	€ 70.100	€ 35.050
92	Voetbalclub	€ 30.000	Uitbreiding kleedaccomm.	€ 30.000	50%	27-5-2012		4,950%	€ 18.700	€ 9.350	€ 1.000	€ 17.700	€ 8.850
		€ 220.330		€ 220.330					€ 93.173	€ 46.587	€ 5.373	€ 87.800	€ 43.900
		€ 84.017.271		€ 84.017.271					€ 56.045.996	€ 28.022.998	€ 2.929.328	€ 53.119.596	€ 26.559.798

4.3 Bijlage III: Bijlagen taakvelden

Taakvelden gemeente		Begroting voor wijziging Lasten	Begroting voor wijziging Baten	Begroting voor wijziging Saldo	Begroting na wijziging Lasten	Begroting na wijziging Baten	Begroting na wijziging Saldo	Realisatie Lasten	Realisatie Baten	Realisatie Saldo	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Afwijking Saldo
0. Bestuur en ondersteuning		9.361.719	-28.201.291	-18.839.572	9.663.000	-32.196.582	-22.533.582	9.817.614	-33.292.256	-23.474.642	-154.614	1.095.674	941.060
0.1	Bestuur	963.691	-900	962.791	1.121.303	-35.961	1.085.342	1.256.361	-37.861	1.218.499	-135.058	1.900	-133.157
0.10	Mutaties reserves	691.737	-235.877	455.860	1.906.737	-2.568.474	-661.737	2.100.033	-3.058.908	-958.875	-193.296	490.434	297.138
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.372.109	-	1.372.109	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.2	Burgerzaken	481.163	-166.637	314.526	506.647	-111.637	395.010	481.845	-138.233	343.612	24.802	26.596	51.398
0.4	Overhead	5.503.627	-5.558	5.498.069	5.931.100	-5.558	5.925.542	5.903.348	-29.009	5.874.339	27.752	23.451	51.203
0.5	Treasury	3.652	-227.495	-223.843	3.652	-1.447.495	-1.443.843	3.833	-1.522.477	-1.518.644	-181	74.982	74.801
0.61	OZB woningen	61.458	-2.451.161	-2.389.703	62.320	-2.479.039	-2.416.719	63.468	-2.491.233	-2.427.765	-1.148	12.194	11.046
0.62	OZB niet-woningen	39.985	-1.618.815	-1.578.830	40.547	-1.643.152	-1.602.605	41.294	-1.666.394	-1.625.100	-747	23.242	22.495
0.64	Belastingen overig	3.184	-110.000	-106.816	3.229	-55.000	-51.771	3.529	-52.677	-49.148	-300	-2.323	-2.623
0.7	Algemene uitkering en overige uitkering	-	-23.384.848	-23.384.848	-	-23.850.266	-23.850.266	-	-24.287.979	-24.287.979	-	437.713	437.713
0.8	Overige baten en lasten	241.113	-	241.113	143.684	-	143.684	76.102	-7.484	68.618	67.582	7.484	75.066
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-56.219	-	-56.219	-112.199	-	-112.199	55.980	-	55.980
1. Veiligheid		1.295.165	-23.606	1.271.559	1.595.557	-32.839	1.562.718	1.588.892	-195.186	1.393.705	6.665	162.347	169.013
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.130.153	-9.464	1.120.689	1.270.591	-9.464	1.261.127	1.265.846	-61.672	1.204.175	4.745	52.208	56.952
1.2	Openbare orde en veiligheid	165.012	-14.142	150.870	324.966	-23.375	301.591	323.046	-133.515	189.531	1.920	110.140	112.060
2. Verkeer en vervoer		2.031.158	-7.000	2.024.158	2.664.101	-124.205	2.539.896	2.764.025	-328.244	2.435.780	-99.924	204.039	104.116
2.1	Verkeer en vervoer	2.031.158	-7.000	2.024.158	2.664.101	-124.205	2.539.896	2.764.025	-328.244	2.435.780	-99.924	204.039	104.116
3. Economie		326.478	-48.343	278.135	776.348	-223.370	552.978	741.827	-239.400	502.427	34.521	16.030	50.551
3.1	Economische ontwikkeling	261.465	-	261.465	512.058	-	512.058	470.244	-202	470.042	41.814	202	42.016
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	11.971	-21.649	-9.678	203.248	-196.676	6.572	204.043	-211.906	-7.862	-795	15.230	14.434
3.4	Economische promotie	53.042	-26.694	26.348	61.042	-26.694	34.348	67.539	-27.292	40.248	-6.497	598	-5.900
4. Onderwijs		1.269.233	-92.706	1.176.527	1.285.257	-152.661	1.132.596	1.260.639	-149.160	1.111.479	24.618	-3.501	21.117
4.1	Openbaar basisonderwijs	41.522	-15.423	26.099	41.457	-15.423	26.034	34.246	-11.846	22.400	7.211	-3.577	3.634
4.2	Onderwijshuisvesting	417.218	-	417.218	438.468	-	438.468	440.231	-	440.231	-1.763	-	-1.763
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	810.493	-77.283	733.210	805.332	-137.238	668.094	786.163	-137.314	648.848	19.169	76	19.246
5. Sport, Cultuur en recreatie		2.898.440	-338.545	2.559.895	3.830.906	-644.847	3.186.059	3.611.158	-648.136	2.963.022	219.748	3.289	223.037
5.2	Sportaccommodaties	1.228.672	-316.767	911.905	1.244.209	-316.767	927.442	1.104.807	-300.943	803.865	139.402	-15.824	123.577
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	250.705	-694	250.011	322.122	-694	321.428	310.333	-1.355	308.979	11.789	661	12.449
5.5	Cultureel erfgoed	177.228	-16.044	161.184	962.860	-322.346	640.514	951.703	-322.346	629.357	11.157	-0	11.157
5.6	Media	267.411	-	267.411	292.911	-	292.911	291.690	-	291.690	1.221	-	1.221
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreat	974.424	-5.040	969.384	1.008.804	-5.040	1.003.764	952.624	-23.493	929.131	56.180	18.453	74.633

Taakvelden gemeente		Begroting voor wijziging Lasten	Begroting voor wijziging Baten	Begroting voor wijziging Saldo	Begroting na wijziging Lasten	Begroting na wijziging Baten	Begroting na wijziging Saldo	Realisatie Lasten	Realisatie Baten	Realisatie Saldo	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Afwijking Saldo
6. Sociaal domein		13.487.355	-2.571.497	10.915.858	14.373.486	-2.319.710	12.053.776	15.100.445	-2.545.553	12.554.892	-726.959	225.843	-501.116
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.987.852	-63.398	1.924.454	2.498.896	-74.841	2.424.055	2.062.624	-146.828	1.915.796	436.272	71.987	508.259
6.2	Wijkteams	601.963	-	601.963	601.963	-	601.963	608.878	-	608.878	-6.915	-	-6.915
6.3	Inkomensregelingen	3.091.038	-2.178.099	912.939	2.899.063	-2.084.869	814.194	3.114.872	-2.226.803	888.069	-215.809	141.934	-73.875
6.4	Begeleide participatie	2.371.115	-	2.371.115	2.465.974	-	2.465.974	2.462.030	-	2.462.030	3.944	-	3.944
6.5	Arbeidsparticipatie	576.327	-	576.327	702.063	-	702.063	694.436	-11.191	683.245	7.627	11.191	18.818
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	161.000	-	161.000	161.000	-	161.000	154.197	-	154.197	6.803	-	6.803
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.909.352	-	1.909.352	2.239.819	-	2.239.819	2.429.555	-14.148	2.415.407	-189.736	14.148	-175.588
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.554.000	-	2.554.000	2.517.000	-	2.517.000	3.277.165	-13.917	3.263.248	-760.165	13.917	-746.248
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	19.708	-330.000	-310.292	19.708	-160.000	-140.292	20.231	-132.666	-112.435	-523	-27.334	-27.857
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	215.000	-	215.000	268.000	-	268.000	276.458	-	276.458	-8.458	-	-8.458
7. Volksgezondheid en milieu		3.897.024	-3.324.393	572.631	4.445.845	-3.712.393	733.452	4.624.665	-3.885.403	739.261	-178.820	173.010	-5.809
7.1	Volksgezondheid	586.558	-	586.558	646.603	-	646.603	664.396	-10.095	654.301	-17.793	10.095	-7.698
7.2	Riolering	1.885.637	-2.064.009	-178.372	2.317.516	-2.452.009	-134.493	2.231.525	-2.589.225	-357.700	85.991	137.216	223.207
7.3	Afval	1.030.320	-1.239.784	-209.464	1.030.649	-1.239.784	-209.135	1.306.197	-1.260.953	45.244	-275.548	21.169	-254.379
7.4	Milieubeheer	353.732	-500	353.232	411.373	-500	410.873	388.118	-2.039	386.079	23.255	1.539	24.794
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	40.777	-20.100	20.677	39.704	-20.100	19.604	34.428	-23.092	11.337	5.276	2.992	8.267
8. VHROSV		9.165.065	-9.124.256	40.809	11.372.570	-10.600.463	772.107	6.625.838	-5.095.052	1.530.786	4.746.732	-5.505.411	-758.679
8.1	Ruimtelijke ordening	301.685	-46.350	255.335	618.886	-173.114	445.772	547.804	-167.430	380.374	71.082	-5.684	65.398
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	8.071.294	-8.763.031	-691.737	9.844.918	-9.882.474	-37.556	5.288.074	-4.419.665	868.408	4.556.844	-5.462.809	-905.964
8.3	Wonen en bouwen	792.086	-314.875	477.211	908.766	-544.875	363.891	789.960	-507.957	282.003	118.806	-36.918	81.888
Eindtotaal		43.731.637	-43.731.637	-	50.007.070	-50.007.070	-	46.039.834	-46.283.124	-243.290	3.967.236	-3.723.946	243.290

Verdelingsprincipe

Het verdelingsprincipe van de taakvelden aan de programma's is enerzijds gebeurd op basis van herkenning van grootboeknummers waarbij de grootboeknummer al reeds zijn gekoppeld aan de programma's (voorbeeld: grootboeknummer onderwijs is gekoppeld aan taakveld onderwijs). Anderzijds is een voorcalculatorische extracomptabel stelsel van toerekening gehanteerd. Bij de toerekening wordt naast directe kosten ook indirecte kosten betrokken.

- De directe kosten betreffen kosten die voortvloeien uit de loonkosten conform het financieel systeem. Voor het bepalen van het uurtarief wordt het aantal productieve uren gebruikt zoals is vermeld in het document "Handleiding Overheidstarieven" van het ministerie van financiën.
- De indirecte kosten betreffen kosten die gekenmerkt zijn als overhead, zoals is vermeld in het document "Handleiding Overheidstarieven" van het ministerie van financiën.

